

„Nem a lélekszám nagyságán múlik egy-egy gyülekezet – s egészében véve hazai egyházunk – jövője, hanem tagjai hitbéli elkötelezettségén.”

Bővül a gyülekezetmunkatárs-képzés... ▶ 3. oldal

„Tessék meghallgatni *Krisztus-oratóriumát*: utána az ember másképp megy haza. Ez a zseni ismérve. Hát legyünk büszkék és boldogok, hogy Liszt Ferenc a mienk, és ebben az évben mi is és az egész világ megmerítkezünk felséges zenéjében!”

Beszélgés Liszt Ferencről
Hegedűs Endre zongoraművésszel ▶ 6. oldal

„Állami előírás tehát az alkotmány szerint, hogy mindenkinek valamilyen módon istenhívőnek, valóságosnak kell lennie.”

Világvallások a vulkánok földjén ▶ 8–9. oldal

(F)elolvasott istentiszteletek ▶ 5. oldal
Evangelikus szívvel ▶ 5. oldal
Kétszáz éve született Liszt Ferenc ▶ 7. oldal
Nagyító alatt a médiatörvény ▶ 10. oldal
A világtörténelmi ▶ 11. oldal
Honterus-émlékhelyek ▶ 14. oldal

A Szilágyi Dezső téri református templomban az úrasztalánál a Szent István-bazilika káplánja, Papp Zoltán ifjúsági referens és Szeverényi János, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkésze

Imahétzárta

▶ Ellentétben a lapunk múlt heti számának címlapján ismertett ünnepélyes nyitó istentisztelettel, az ökumenikus imahét fővárosi záró ifjúsági alkalmaként meghirdetett ifjúsági istentiszteleten nem volt jelen egyetlen keresztény felekezet lelkésze vezetője sem. A Budapest-Budai Református Egyházközség Szilágyi Dezső téri templomában január 23-án egybegyűlt fiatalokat azonban láthatóan a legcsekélyebb mértékben sem zavarta a püspökök és más méltóságok hiánya. Az Ökumenikus Ifjúsági Alapítvány (ÖKI) közreműködésével megtartott alkalom résztvevői a református, katolikus és evangélikus szolgálattevőktől egyébként is arra kaptak ösztönzést, hogy – saját felekezetüket nem megtagadva – a jövőben se az egyházat megosztó kérdéseknek, hanem Krisztus követésének tulajdonításának jelentőségét...

Idén nemcsak az ökumenikus imahét országos nyitó istentiszteletének, hanem ifjúsági záró alkalmának is református gyülekezet temploma adott otthont Budapesten, és történetesen mindkettőben evangélikus lelkész szolgált igehirdetéssel: míg a televízió által is közvetített megnyitón Gáncs Péter elnök-püspök, a budai közösségben Szeverényi János országos missziói lelkész.

A két istentiszteleti alkalom között egyéb párhuzam aligha volt kimutatható... Az ifjúsági együttlét nélkülözött minden liturgikus formalitást, a mintegy százfős gyülekezet felszabadult közösségben élte át az együvé tartozás élményét. Köszönhető volt ez a vendéglátók Istent dicsőítő könnyűzenei formációjának is, amelyben az egyházközség vezető lelkésze, Illés Dávid orgonált, nem utolsósorban pedig a Szent István-bazilika őszinte ökumenikus nyitottságról tanúbizonyságot tevő ifjúsági referensének, Papp Zoltánnak.

▶ EvÉlet-író

Vers, dal, kép a magyar kultúra napján

Országos Kölcsey-verseny az orosházi Székács József Evangélikus Gimnáziumban

▶ A magyar kultúra napja, illetőleg Kölcsey Ferenc Himnuszának megszületése alkalmából a Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium a 2010/2011-es tanévben kilencedik alkalommal hirdette meg a Kölcsey Ferenc versmondó versenyt, rajzpályázatot és népdaléneklési versenyt az ország evangélikus oktatási intézményeiben tanuló, az orosházi diákok és a határon túli, nagykárolyi testvériskola diákjai számára. A képzőművészeti pályázathoz fotópályázat is kapcsolódott; a versenyzők feladata szűkebb hazájuk természeti szépségeinek megörökítése volt. A szavalóversenyre és a rajzpályázatra 7–12. osztályos, az énekversenyre pedig 5–12. osztályos diákok jelentkeztek.

A január 22-i rendezvény szavalóversenyén a kötelező vers Kölcsey Ferenc Himnusza volt, szabadon választott versként pedig Reményik Sándor evangélikus költő egyik költeményét kellett tolmácsolniuk a tanulóknak.

Az énekesek kötelező dala az I. kategóriában (5–6. osztály) a Szárnya, szárnya, szárnya a madárnak; a II. kategóriában (7–8. osztály) a Szépen úszik a vadkácsa a vízben; a III. kategóriában (9–12. osztály) pedig a Két virágot rózsám adott című népdal volt.

A rajzpályázaton a tanulók egy Himnusz-illusztrációval vagy egy reformkori épületről készített festménnyel vagy grafikával, illetve egy korabeli ruhaterv elkészítésével pályázhattak. (A beküldött munkákat az iskola dísztermében tekinthették meg az érdeklődők.)

A vetélkedőn az ország számos evangélikus iskolája képviseltette magát: a Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Kollégium és Szakképző Iskola (Sopron), a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ (Győr), Budapestről a fásori és a Deák téri gimnázium, a bonyhádi Petőfi-gimnázium, a miskolci Kossuth-

gimnázium és pedagógiai szakközépiskola, a nyíregyházi Kossuth-gimnázium, az aszói Petőfi-gimnázium, valamint a Benka Gyula Általános Iskola Szarvasról és az Alberti Evangélikus Általános Iskola.

Szép számban voltak jelen az orosházi intézmények tanulói is: érkeztek versenyzők a Táncsics Mihály Gimnázium és Szakközépiskolából, a

Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézményből, Orosháza Város Általános Iskolája és Pedagógiai Szolgáltató Intézményéből, illetve ennek Vörösmarty Mihály, Czina Sándor, valamint Eötvös József Tagintézményéből.

▶ Folytatás a 3. oldalon

Két bombázó ára

Január 30. – a leprások világnapja

■ RISKÓNÉ FAZEKAS MÁRTA

Az első hatásos gyógyszert 1952-ben sikerült előállítani a lepra gyógyítására. A forradalmi hír sokakat hozott akkor lázba, így egy francia újságíró is. Raoul Follereau a következő évben már azon törte a fejét, hogy miképp juthatna el a gyógyszer a föld minden leprabetegehez.

Szakmájából tudta, hogy ehhez két dolog kell: nyilvánosság és pénz. A nyilvánosság megszólítására 1954 januárjának utolsó vasárnapjára imnapot szervezett Párizsban, hogy a távoli világ leprabetegeire felhívja a figyelmet, a civilizált világban pedig arra, hogy teljesen alaptalanok a leprásokkal szembeni sötét félelmek és előítéletek, ezekből az emberiségnek végre ki kellene gyógyulnia.

Nem véletlenül választotta ki ezt a napot. A Mahatma Gandhi halálának napjához (január 31.) legközelebb eső vasárnap ez. A legendás Gandhi volt évezredek után az első olyan indiai vezető, aki az emberiség számára vett leprások érdekében szót mert emelni. Gandhi tabut döntött el, amikor a kasztrendszer legalján levő „érinthetetleneket” – akiken honfitársai átléptek, akiket semmibe vettek – embernek tekintette, és minden lehetséges módon kereste a megoldást a többmillió indiai leprás tömeg felemelésére. Olyan forradalom volt ez belföldön saját népének sötét gondolkodása ellen, amilyen forradalmat Gandhi a külső gyarmatosítók ellen is győzelemre vitt. A kicsi, csontsovány Mahatma nem véletlenül lett a történelem egyik óriása.

A sikeres párizsi imnap azonnali elhatározásra indította Follereau-t, a szervezőt. Mint sajtószakember könnyűszerrel tudott közbenjárni azért, hogy elterjedjen a gondolat, és január utolsó vasárnapja a leprások világnapja névvel az emberiség legnyomorultabbjaira hívja fel a figyelmet.

Nem mindennapi módon kezdett hozzá Follereau a pénzszerzéshez sem: elsőként az Egyesült Államok elnökének, illetve a Szovjetunió minisztertanácsa elnökének írt levelet. Egyetlen „csekélységet” kért mindkettőtől: fejenként egyetlen bombázó repülőgép árát. „Úgy értesültem – írta a két világhatalom vezetőjének –, hogy egy bombázógép mintegy ötmilliárd frankba kerül. Kiszámoltam, hogy két gép ára pontosan elég lenne a világ összes leprabetegeinek meggyógyítására! Csak ennyit adjanak, nem kérek sokat!”

Felhívására soha nem kapott választ. A történelem azonban számon tartja, és Follereau áldott emléke él az általa létrehozott alapítvány csodálatos tevékenységében, valamint a leprások világnapjaként azóta is élő kezdeményezésben.

A magyar Lepramisszió története is azzal kezdődött, hogy Dobos Károly református lelkész – Follereauhoz hasonlóan először baráti körben – 1974-ben megtartotta a leprások vasárnapját.

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének felhívására ma már mintegy száz országban törekszik a Nemzetközi Lepraügynökség és a Nemzetközi Lepramisszió arra, hogy az évnek ezen az egy napján különösen is hirdesse a széles nyilvánosság-

„Kiszámoltam, hogy két gép ára pontosan elég lenne a világ összes leprabetegeinek meggyógyítására!”

nak: ez a betegség már régen a múlté lehetne, hiszen gyógyítható! Csak a gyógyszer nem jutott még el mindenkihez. És szükség van a felvilágosításra, a tudatformálásra, a meggyőzésre, a jogvédelemre.

Sajnos még ma is – és láthatóan sokáig – nagy szükség van arra, hogy a világ leprabetegei megtudják a jó hírt: betegségük 1952 óta már gyógyítható! De ez nem jutott még el a civilizált világ közvéleményének tudatáig sem – uralkodik a sok évezredes tudatlanság, előítélet.

A magyar Lepramisszió nemcsak január utolsó vasárnapján, hanem az egész évben szeretné minél több gyülekezet, egyén és közösség szívét elhelyezni Krisztus kicsinyeinek, a világ legnyomorultabbjainak sorsát. Gyógyításuk közben az evangéliumot hirdeti számukra a misszió, és Jézus úgy, mint egykor, nemcsak a testüket, hanem a lelküket sebeit is meggyógyítja.

Hálásak vagyunk támogatóinknak azért, hogy az elmúlt évben is eleget tudtunk tenni minden ígéretünknek a leprakórházakban.

Az imádságos támogatás mellett 2011-re a kínai Xishuangbanna leprafalu szerencsétlen lakóinak gondozását tettük magunkévá öt évre. Indiában négy leprakórházban vállaltunk segítséget: Dayapuramban lelkigondozók alkalmazásának költségeihez járulunk hozzá.

Mivel a leprabetegeknek súlyos lelki válsággal, kitaszítottással, a család elfordulásával is meg kell küzdeniük, szakszerű lelki segítségre is szükségük van.

A lelkigondozók a legáldottabb eszközök az evangélizálásban. Mirajban a lepragyógyítás finanszírozására, Salurban egészségnevelési tevékenység támogatására, Vadathorasalurban pedig röntgenkészülék beszerzésére, illetve rehabilitációra tettünk ígéretet.

„Boldog az, akinek gondja van a nincstelenekre!” (Zsolt 41,2a)

A szerző a magyar Lepramisszió igazgatója

Oratio oecumenica

Urunk, hálát adunk igédért, hogy szóltál és szólsz hozzánk szüntelen. Köszönjük, hogy nem vonod meg szavadat tőlünk, pedig gyakran és gyorsan elfelejtjük. Add Szentlelked ajándékát, amely emlékeztet bennünket a te igazságodra.

Erősíts meg minket szolgálatodra! Add, hogy füleinkben, amelyek dicséretedet hallották, mindig az visszhangozzon! Add, hogy nyelvünk, mely téged szentnek vallott, ne hagyjon cserben; szemünk, amely szeretetedet látta, mindig világosságot és erőt nyerjen belőled; hogy lábaink, amelyek ma hozzád vezettek, sohase tántorodjanak meg, és ne térjenek le a te utadról!

Kérünk, növelj bennünk a hitet és a reménységet. Szentlelked erejével eleveníts meg minket, hogy igaz hitből éljünk, és ne a magunk erejében, hanem egyedül benned bizakodjunk! Vezess minket úgy, hogy testünk, lelkünk, egész életünk téged szolgáljon!

Köszönjük, hogy Fiad által megmutattad dicsőségedet. Benne rejteted el bölcsességedet és szereteted mélységét. Világosíts meg szívünket, hogy felismerjük nap mint nap a te dicsőségedet, és szolgáljunk általa az előttünk álló héten is.

Maradj velünk, a te egyházazzal, maradj közöttünk a te gyülekezetekben! Növelj és érleld bennünk való életedet! Köss össze minket hűség munkára, tiszta szeretetben! Könyörgünk azokért, akik a gyülekezet szolgálatában állnak. Tedd őket a benned való hit példaképeivé, hogy áldásod továbbáradhasson rajtuk keresztül, közelre és távolra egyaránt!

Istenünk, Atyánk, légy kegyelmeddel azokkal, akik most szomorúak, elhagyottak, csodálódottak, erőtlenekek, betegek és megfáradtak. Engedd, hogy megismerjék közelséged szeretetét, amely mindennél erősebb. Segítsd őket a mélységek idején, hogy meglegeljenek a te világosságod. Kegyelmedbe ajánljuk szereteteinket közelben és távolban, hogy követeid lehessünk ebben a világban; mindehhez a te Lelkedre, áldásodra, bűnbocsátó kegyelmedre van szükségünk. A mi Urunk, Jézus Krisztus nevében kérünk, hallgass meg minket! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Hogy Isten mindent semmiből teremtett, nehezebb hinni, mint azt, hogy Krisztus testté lett. Krisztus tehát saját testbe öltözésével vezet vissza a Teremtő megismeréséhez, mely csak az angyalok kiváltsága. Ez csak úgy történhetik, hogy Krisztus – Isten képmása – a maga személyében elveszi bűnünket, mely a halál birodalma és diadalma. A bűn ugyanis vakká tette az emberi természetet, úgyhogy az nem tudja többé megismerni teremtőjét, holott Isten munkálkodása, kivált világhormányzása szeme előtt folyik. Sőt tulajdon bűnét sem ismeri az ember, hanem azt hiszi, hogy vaksága a legfőbb bölcsesség.”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 4. VASÁRNAP – KOL 1,15–20

Mindent Jézusról

Amikor a dogmatika izzadva küszködik a szavakkal, hogy kifejezze a Lényegét, akkor a költészet jóakarattal, kedvesen a segítségére siet. A kérdés ma ez: miként sűrítethető össze néhány rövid mondatba mindaz, amit a názáreti Jézus, az Isten Krisztusa jelent számunkra? Talán úgy, hogy dallá válnak hitvallásos mondatok, s a dogmatikus értelem megszelídülten, alázattal hallgatja a hit himnuszát.

Egyre csak ízelgetem a szavakat. Egy különleges őskeresztény himnusz mondatai üzennek ezen a vasárnapon Isten szeretetéről, amely megjelent nekünk Jézus Krisztusban. Ebben a szép, költői szövegben itt, a levél elején tetten érhető az öröm, amely Jézus Krisztus tanítványainak sajátja, s amely az ő megismeréséből születik. A dal strófaiból bomlik ki az üzenet: Krisztus részes a régi és az eljövendő, új teremtésben. Ő a Kezdet és a Teljesség. Minden benne foglalódik egybe. Az egész teremtett világ tőle indul el, és hozzá érkezik.

Hogyan lehet így beszélni Jézusról? – kérdezik sokan meghökkenve. Mit jelent valójában ez a különös szavakból összekapcsolódó, hosszú gondolat-sor? Hogyan képzelhetem el őt egyszerre földi emberként és kozmikus létezőként, aki mindenek fölött áll? Képes-e az értelmünk, a logikánk megbirkózni ezzel a feladattal?

Minden bizonnyal nem. Ezért jön segítségünkre a költészet, amely a szavak világának egészen más síkján kezd el építkezni gondolatokból, érzelmekből, tudásból, hallgatásból. Nem kell tehát erőlködnünk. Sőt bátran hangozthatjuk: amit nem mondhatunk el Istenről, mert

egyszerűen képtelenek vagyunk rá, azt nem kell szükségszerűen a hallgatás falai közé zárunk. Hallgassunk hát, és ízelgessük együtt az *Újszövetség* egyik csodálatos Krisztus-himnuszát!

Az egyház létrejöttének első pillanatától kezdve az Istennek kijáró legnagyobb tisztelettel adóztak a keresztények Jézus nevének. Abban a hitvallásban, hogy Krisztus mindenek Ura, a keresztény élet fundamentumával találkozunk. A levél megfogalmazása szerint Krisztus Teremtő és Megváltó egyszerre, egy személyben.

A kolossébeliek veszélyes naivitása és a gyülekezetben fellépő tévhitű mesterkedése az oka annak, hogy ez az apostoli levél ilyen határozottan beszél Krisztus személyéről és művéről. Két fő témája így foglalható össze: Krisztus mindenek fölött való – nincs más hatalom mennyen és földön. Krisztus mindenre elegendő – nem kell több, nem kell más megváltó.

A Krisztusban kapott megváltás teljes és tökéletes, és ennek oka éppen az, hogy minden benne és általa létezik. Nincs semmi rajta kívül álló tényező. Mindenek fölött való hatalmából pedig egyenesen következik, hogy ő mindenre elegendő.

A levél írója fáradhatatlanul ismételi egy szót: ez a „minden”. Ebben a töredékes, elégtelennek látszó kis szóban foglalódik össze Jézus Krisztus teljes valósága, az őbenne elért Eget és megváltás. Ez a kis szó segít, hogy „a hit folytonos és állhatatos pillantást vessen Krisztusra” – Luther gondolatát idézve.

A himnusz minden szava megérne egy-egy külön prédikációt. Hadd

legyen most elegendő, ha csak két gondolatot emelek ki e gazdag tárházból.

Az egyik a perikópa első mondata: Krisztus a láthatatlan Isten képe. Ezredévek, évszázadok teltek el, és egyszer eljött a pillanat – mert el kellett jönnie –, amikor a megláthatatlan Isten láthatóvá vált. Istennek emberi testet kellett öltetni, hogy előállhasson az Ember, aki az összes többi embert képviseli öléte. Isten láthatóvá vált: egy kisgyermek arcán, egy názáreti ács tekintetében, egy szenvedő, haláltusáját vívó ember s a Feltámadott arcán. Eljött az ideje annak, hogy Isten epifániája, dicsőségének megjelenése egészen hétköznapi módon emberi tapasztalataink része lehessen. Isten megjelent Jézusban. Előlről láthatjuk őt, már nem csupán hátulról, mint Mózes. És többé nem vagyunk halál fiai, ha dicsősége ránk ragyog, hanem az Élet gyermekei lehetünk. Sőt Jézus lett „halál fia”, hogy mi végre megláthassuk Istent teljesen és valóságosan.

Jézus Krisztus földre jövele azt jelenti, hogy Istenre már rá lehet néznünk – felismerhetjük jóságát, irgalmasságát hétköznapi történetekben, életünk történeteiben. Őt, Isten képmását szemlélve bontakozik ki előttünk és visszhangzik bennünk is a hitvallás: ő a teremtő Isten társa, ő a képmás, a kezdet, ő az első. Benne lakik a teljesség, és ő teremt békességet. A Láthatatlan láthatóvá vált: ő lett a Minden, és ő lett az Elég.

A találkozás nyomán a távolságból közelség születik. Krisztus követése nyomán közönyből elköteleződés és szolgálat. A teremtő és megváltó Krisztus megismerése révén pusztán ismeretből hitvallás fakad. És az el-

A VASÁRNAP IGÉJE

szakítottóság magányából megbékélés, hálaadás.

Azzal, hogy Isten képmásaként Krisztus belépett a világba, teremtő ereje nyomán megszületett népe: az egyház. Ez a másik gondolat, amelyről most néhány szót ejtek.

Az egyház maga az új emberiség, azok közössége, akik osztoznak a Feltámadott életében. Az egyház élete Krisztuson nyugszik, tőle függ egészen. Ő az egyház feje, de a mindenség, a kozmosz feje is.

A kolossébeliekhez írt levél elején egy nagy hálaadást olvasunk a gyülekezet hitével, Lélektől kapott szeretetével kapcsolatban. Az élő egyház Isten-bizonyíték a világban, erő és áldás, reménység a holnapok felől. Krisztus egyháza töredékessége ellenére is a Teljesség hordozója: a megbékéltettek szeretetre születő, szeretetet tovább sugárzó közössége.

A matematikában a földfelszín bármely tetszőleges pontjára állított mérőleges egyenest úgy hívják: *normális*. Azzal, hogy a láthatatlan Isten láthatóvá vált, a Kegyelem földre ért. És mi láthatjuk és megismerhetjük Krisztust. És általa, a függőleges Kegyelem által normálissá: étellel, teljességgel és békességgel megajándékozott tanítványokká lehetünk.

■ VARGA GYÖNGYI

Imádkozzunk! Jézus Krisztus! Közel vagy hozzánk, testvérünként és társunkként lépsz mellénk. De hatalmadat és dicsőségedet is megmutatod, mint Teremtőnk és Megváltónk, akiben életünk teljességére találhatunk. Köszönjük, hogy megmutattad nekünk arcodat, és vezetsz a békesség útján. Ámen.

Dicsőült helyeken, mennyei paradicsomban

► **E heti énekünk, a Dicsőült helyeken, mennyei paradicsomban (EÉ 50) a 17. század első felébe visz minket, abba az időbe, amikor a reformáció kezdeti fellendülése után a Dunántúlon is megerősödik az ellenreformáció, és a protestáns tanítás két ága is egyre inkább szembe kerül egymással.**

Az ének szerzője Kanizsai Pálfi János (1584 k. – 1641), akitől még egy ének közöl énekeskönyvünk: *Ne szállj perbe énvelem* (EÉ 412). Dunántúli városokban végzett tanulmányai után Németországban képezte magát tovább, majd Komáromban és Somorján volt tanító, iskola-rektor. Pápan és Németújváron (ma Güssing) lelkészi munkát végzett.

A felekezetek közötti feszültségek közelről érintették, hiszen Németújvárról a város főura, a rekatalizált *Batthyány Ádám* távolította el. Vitairataiból, levelezéséből – amely a kor egyik fontos dokumentuma – az is kiderül, hogy az úrvacsora értelmezésével kapcsolatban a lutheránusokkal is szembekerült. Fontos az egyházszerzői tevékenysége. Pápai lelkészként ő hívta életre hazánk első presbitériumát. Azzal, hogy a lelkészek mellett világi testület is részt kapott a gyülekezet ügyeinek intézésében, hozzájárult a gyülekezetek túlélésének biztosításához a gyászévtizedben.

Mindezek után azt gondolhatnánk, hogy tevékenysége a református felekezetre korlátozódott. Éneke azonban felekezeti határok fölöttül függetlenül széles körben elterjedt már akkoriban. A protestánsok mel-

CANTATE

lett katolikus és unitárius gyűjteményekben is megtalálható. Sőt fontos megjegyeznünk, hogy hosszú időn keresztül a legszelebb körben ismert énekek közé tartozott. Bár a katolikus énekeskönyvek a 18. század óta nem idézik, Erdélyben a szájhagyomány útján tovább élt ebben a felekezetben is.

Kanizsai Pálfi János éneke a magyarországi zsolttárfraízisok szép példája. Szerzője a 148. zsolttár alapján írta szövegét. Aki figyelmesen olvassa a zsolttárt és az éneket, határozott irányt fedezhet fel benne. A mennyei karban hangzó istendicséret után az egész teremtettségnek, életlen és élő világnak Istent magasztaló énekét idézi meg számunkra, és ezek után említi az ember, az egyház, kicsik és nagyok énekét. A mennyből így vezet a földre, a világmindenségéből az egyes emberhez. Isten dicsőítésének lehető legrágabb perspektíváját nyitja meg ezzel számunkra.

■ FINTA GERGELY

„A nagyvilág létével énekel...” (Új ének 191/3.)

A 148. zsolttár alapján keletkezett ének – ahogy a zsolttár maga is – egyetlen nagy felszólítás a teremtő Isten dicséretére. Ha a vízkereszti időben sugárzó isteni fényesség tükrében tekintünk világunkra s benne saját magunkra, talán még inkább megértjük ennek az okát. Az ég magasától a tengerek mélyéig egyetlen olyan hely sincsen, amelyre ne terjedne ki Isten hatalma, s amelyet ne hatna át az általa alkotott rend. Bármerre nézünk, ott, ahol az emberi pusztítás még nem hagyott nyilvánvaló nyomot a teremtett világon, nap mint nap, sőt percről percre csodák történnek, amelyek nem az emberi elme teljesítményei, hanem Istennek a mi gondolatainknál magasabb gondolatai megvalósulásának csodái és bizonyosságai.

Az égitestek, a természet jelenségei – tűz, hó, eső, szél, évszakok változása –, az élővilág és mi, emberek mind-mind alkotórészei vagyunk annak a világnak, amelyre Isten a teremtés hajnalán azt mondta, hogy minden, amit teremtett, „igen jó”. Ő így tekintett a világra, amelyet létrehozott, s amelynek a működése részleteiben és egészében az ő alkotói bölcsességét dicséri. A zsolttár s szavaival énekünk arra biztat, hogy mi magunk is kapcsolódjunk be ebbe a magasztalásba.

S ennek a biztatásnak nem elég egyszer elhangoznia. Ezt ismételni kell: Áldjátok Istent, magasztaljátok,

dicsérjétek nevét, zengjétek neki! Hiszen mi, emberek oly gyakran nem ezzel a látásmóddal tekintünk a világra. Sokkal inkább úgy, mint akik tudatában vannak felsőbbrendűségüknek, s ezért azt hiszik, hogy – a Teremtő dicsérete helyett – uralkodhatnak a teremtettségen. Sok minden elkerüli a figyelmünket, sokféle szépségről és csodáról lemaradunk, csupán azt keressük, hogy mi az, ami hasznos számunkra, amit felhasználhatunk, amiből profitálhatunk – és eközben oly gyakran visszafordíthatatlanul pusztítunk.

A vasárnap énekének bizonyosságtétele és sürgető felszólítása visszahelyezhet bennünket valódi szerepünkbe. Annak a rég elfeledett tudásnak a birtokába juttathat, hogy minden, ami körülvesz minket, önmagában is érték. Működése tőlünk, emberektől függetlenül is része a nagy egésznek, elengedhetetlen tartozéka, színe a fennálló világnak, s ezért önmagában is istendicséret. Tehát minden, ami körülvesz bennünket, túlmutat önmagán, és a teremtő Istent állítja a világ s hitünk középpontjába.

Mert az, akinek parancsára létrejött a világ minden részlete, aki „rendelkezést adott, melytől nem térnek el” (Zsolt 148,6), képes bennünket, embereket is visszavezetni eredeti küldetésünkhöz, ahhoz az élethez, amelyet ő szánt nekünk. S ezért dicséri őt létével az ég, a föld és minden teremtmény.

■ WAGNER SZILÁRD

Vers, dal, kép a magyar kultúra napján

▶ Folytatás az 1. oldalról

A résztvevők között voltak továbbá a Nagykárolyi Elméleti Líceum tanulói is.

Az ének- és szavalóversenyre összesen hatvanhat diák jelentkezett, a rajzpályázatra százhuszonhét tanuló küldte el munkáját.

A verseny a hagyományokhoz híven igazgatói köszöntéssel indult, ezután vette kezdetét – a szakavatott zsűri és a hallgatóság előtt – a megmérettetés, amely felemelő pillanatokot tartogatott a közönségnek. A versenyzők teljesítményéről a zsűrielnökök szölköztak: a 7–8. osztályos szavalók kategóriájában *Vetésiné Petrányi Erzsébet*, a Kossuth Lajos Közoktatási Intézmény nyugalmazott magyartanára, a 9–12. osztályosok kategóriájában *Varga Zoltán*, a Magyar Rádió munkatársa adott értékelést; az 5–12. osztályos éneklők-ről *Riczáné Muzsik Ibolya*, az Orosházi Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény nyugalmazott igazgatója szölközt. A képzőművészeti alkotásokat *Szelényi Katalin*, az Orosházi Képtár munkatársa értékelte.

A zsűri tagjainak nehéz dolga volt – ezt bizonyítja, hogy esetenként több első díjat is kiosztott. A hazaindulás előtt a vendéglátó intézmény iskolaelkészítésének, *Ribárszki Ákosnak* az áldását fogadhatták a vendégek.

Felemelő pillanatokot élhettek át mindazok, akik részt vettek a rendezvényen. Reménység szerint jövőre ismét lehetőség nyílik ilyen formában is megünnepelni a magyar kultúra napját, de addig se feledjük Kölcsény üzenetét: „Négy szócskát üzenek, vésd jól kebeledbe, s fiadnak / hagyd örökül ha kihúnysz: A HAZA MINDEN ELŐTT!”

■ R. Á.

FOTO: RIBÁRSZKI ÁKOS

Az első helyezettek

Szavalóverseny • 7–8. osztályosok: Vági Levente (Deák Téri Evangélikus Gimnázium, Budapest) • 9–10. osztályosok: Fekete Zoltán (Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ, Győr) • 11–12. osztályosok: Bereczki Bianka (Táncsics Mihály Gimnázium és Szakközépiskola, Orosháza)

Népdaléneklési verseny • 5–6. osztályosok: Homoki Adél (Aszódi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium) • 7–8. osztályosok: Csoltói Gergely (Berzsenyi Dániel Evangélikus [Líceum] Gimnázium, Sopron) • 9–12. osztályosok: Bősze Veronika (Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ, Győr); Gaál Eszter (Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium); Garai Laura (Aszódi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium)

Képzőművészeti pályázat

- **Himnusz-illusztráció** • 7–8. osztály: Janecska Liliána (Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda, Szarvas) • 9–12. osztály: Boda Bence (Aszódi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium)
- **Reformkori épületekről készített festmények és grafikák** • 7–8. osztály: Verasztó Ádám (OVÁI és PSZI József Attila Tagintézmény) • 9–12. osztály: Takács Anna (Aszódi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium)
- **Ruhaterv színházi bemutatóra** • 7–8. osztály: Bálint Szonja Zoé (Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium) • 9–12. osztály: Séllei Dominika (Székács József Evangélikus Óvoda Általános Iskola és Gimnázium, Orosháza)
- **Szűkebb pátriám természeti szépségei** • 7–8. osztály: Borbély Petra (Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda, Szarvas) • 9–12. osztály: Szabó Zoltán (Székács József Evangélikus Óvoda Általános Iskola és Gimnázium, Orosháza)

Bővül a gyülekezeti-munkatárs-képzés Kelet-Magyarországon

Békéscsabán és Nyíregyházán indult újabb tanfolyam

Miután a negyedik országos képzés Piliscsabán még a múlt év novemberében elkezdődött, hazánk két legnagyobb evangélikus gyülekezetében, Békéscsabán és Nyíregyházán kihelyezett tagozatként – a helyi és környékbeli lelkészek szervezésében – harminc-harmincöt fő részvételével növeltük az érdeklődők számát.

Egyre nyilvánvalóbb, hogy a lelkészi szolgálatot segítő gyülekezeti munkatársak képzése és aktív közreműködése nélkülözhetetlenül fontos az egyházközségek életében. Azt is jól megfigyelhetjük, hogy evangélikus híveink jelentős számban a nagyobb gyülekezetekben veszítik el kapcsolataikat a testvéri közösséggel – ezen a személyes látogatás segíthet elsősorban.

Különösen erre a szolgálatra képezzük a munkatársakat, hiszen lelkészeink sokirányú elfoglaltsága gyakran csak korlátozott mértékben teszi lehetővé híveink látogatását.

Az a gyülekezet, amely minden feladat megoldását a lelkésztől várja el, nem tudja betölteni evangéliumot hirdető, gyülekezeti közösséget erősítő, egyházépítő és elcsatoltakat segítő szolgálatát. Reménység szerint csak átmenetileg munkanélküli testvéreink és a frissen nyugdíjas állományba kerülő híveink megszólítása jó esélyt kí-

nál minden gyülekezetben a munkatársi szolgálat megszervezésére.

Nem a lélekszám nagyságán múlik egy-egy gyülekezet – s egészében véve hazai egyházunk – jövője, hanem tagjai hitbeli elkötelezettségén. Az *Újszövetség* egyébként sem tesz különbséget nagy egyház és kis egyház között, ilyen besorolás is csak később alakult ki. Legyen bátorságunk remélni, hogy az egyház Ura hűséges és aktív szolgálatunk nyomán megadja a növekedést, különösen ott, ahova – nagyvárosok agglomerációs körzeteibe – napjainkban a munkalehetőség miatt költöznek honfitársaink.

Tudom, hogy kisebb falvaink fogyó evangélikus gyülekezeteiben ez veszteség, de a társadalmi folyamatok, települési átrendeződések irányítása nem az egyház feladata – híveink lelkipozíciója és közösségbe gyűjtése annál inkább. Ez pedig valamennyi gyülekezetnek, sőt egyházunk egészének a küldetése.

Ezért szorgalmazzuk a munkatársak toborzását, s várjuk lelkészeink híveket megszólító aktivitását is. Az említett két nagy gyülekezet – Békéscsaba és Nyíregyháza – jó példája lelkesítsen másokat is szerete az országban.

■ D. SZEBIK IMRE
nyugalmazott püspök,
tanfolyamvezető

Ne csak csütörtököt mondjunk...

Az *Égtájéoló* rovat múlt heti cikkében *Adorjáni Dezső* püspök kollégám írt az „ökumenikus show, a mosoly-ökumené” kísértéseiről. Magam is vallom, hogy mint minden fontos kérdéssről, így az ökumenéről is csak őszintén szabad beszélni, mert különben tényleg csupán szemfényvesztő show az egész. Így próbálok egyfajta személyes mérleget vonni az idejökumenikus imahétről.

Talán az egyik legnagyobb veszély, hogy kiüresedett rutinyakorlattá válik ez a hét-nyolc nap. Akárcsak az a szép tradíció, ahogyan templomba érkezéskor sokan még meghajtják ugyan a fejüket néhány másodpercre, de magukban már egyetlen szóval sem imádkoznak, mert valójában már semmit sem várnak az Istennel és egymással való találkozástól...

Pedig ha végiggondolom idej imahetes élményeim, rá kell, hogy döbbenjek: egyáltalán nem természetes, nem magától értődő ajándék ez a Krisztusra és egymásra hangolni szándékozó, év eleji intonációs lehetőség. Íme, két friss illusztráció ehhez.

Olyan fővárosi templomban kezdem az imahetet, amelynek presbitériuma pár éve úgy döntött, hogy nem igényli az ökumenikus imaheti közösséget a környező gyülekezetekkel. Így az ünnepélyes nyitány után „az előadás” elmaradt... Ugyanakkor olyan kisvárosban fejeztem be az

imanyolcát, ahol viszont a három püspök szolgálatára komponált harmonikus záróakkord előtt alig-alig szólalt meg valami az ökumenikus szimfóniából, mert biblikus virágnyelven szólva: Ábrahám és Lót egyes helyi pásztorai nehezen értettek szót bizonyos „legelőhasználati” kapcsolatban...

Bizony, törekeny kincs a kölcsönös bizalom. Komoly felelősség, hogy ne csak prédikáljunk a kiengesztelődés, a békéltetés szolgálatáról, hanem próbáljuk gyakorolni is a hétköznapiakban.

Hiszem, hogy ehhez kaphattunk erőt az idej imahéten, amely visszavezetett minket a forráshoz, az első jeruzsálemi gyülekezet közösségének titkához. Mindez nem múltba menekülést, nem hamis nosztalgizást jelentett, hanem lehetőséget kínált, hogy megkíséreljük visszafejteni az összegubancolódott szálakat addig, amíg és ahol a lényeg még tisztán és egyszerűen együtt volt. Tanítás és imádság, templom és családi otthon, szent és profán közösség, eucharisztia és agapé.

Távol áll tőlem az ösgyülekezet idealizálása, hiszen Lukács, az *Apostolok cselekedeteinek* precíz krónikása se csak a szövegre emlékezik és emlékeztet. Őszintén tudósít a feszültségekről, emberi gyarlóságokról is. Gondoljunk például Anániás és Szafira tragikus történetére... (ApCsel 5)

ÉGTÁJÓLÓ

De ugyanakkor két évezreddel később, 2011 januárjában is átélhettük a csodát: az „egy szív és egy lélek” ma is működőképes! Ilyen élményem volt a magyar kereszténység egyik bölcsőjénél, a tihanyi apátságban megélt közös szolgálat *Korzenszky Richárd* perjellel. Az istentiszteletet igazi agapé követte a híres tihanyi tötörtében. Külön öröm volt, hogy nemcsak a környező települések lelkészei, de gyülekezetei is találkozhattak egymással finom pogácsa és forralt bor mellett. Újra csak megtapasztalhattam, hogy a bencés lelkiség mennyire közel áll ahhoz a forráshoz, ahol még tisztán és egyszerűen együtt lélegzik a legfontosabb: a Krisztussal és egymással megélt közösség.

A másik meghatározó imaheti élményem a békéscsabai katolikus társszékesegyházhoz fűződik, ahol *Kiss-Rigó László* szeged-csanádi megyés püspök meghívására prédikálhattam. Történetesen éppen csütörtökön, azon a napon, melynek témája „a kenyér reményteljes megtörése” volt. Pontosan ez az a terület, ahol

ökumenikus közeledésünk mind ez idáig csütörtököt mondott. Éppen Krisztus teste és vére, ami, aki össze kellene, hogy kössön minket, fájdalmasan elválasztja, megosztja a katolikus és a protestáns híveket. Éppen a közös isteni erőforrásból való együttes merítés lehetőségét korlátozzák emberi rendelkezések, amelyek különösen is fájdalmas éket vernek a vegyes házasságban élők közé.

Van tehát miért imádkoznunk és dolgoznunk a hivatalos imahét elmúltával is. Hogy ne csak csütörtököt mondjunk, de vasárnapot is! Ez a nap Krisztus feltámadása óta az új világ, az új teremtés nyitánya. Isten hajnali meglepetése, az üres sír után következett ugyanis a nap alkonyán az újabb csoda: az emmausi feltámadás! A két megkeseredett tanítvány Krisztus lángoló szavától és a feljűjtött kenyér erejétől megújulva együtt siet a többiekhez a személyesen megtapasztalt evangéliummal. Mindezt Lukács így jegyzi fel: „...elbeszéltek, ami az úton történt, és hogy miként ismerték fel őt a kenyér megtöréséről.” (Lk 24,35)

Az imahét nem véletlenül imanyolcát: vasárnapal kezdődik, és jó reménység szerint vasárnapal nem zárul le! Örömmel fedeztem fel az *Új Ember* múlt heti számának sokatmondó címlapfotóját, amelyen *Erdő Péter* bíboros és *Bölcskei Gusztáv* re-

formátus püspök kezét fog – „paxol” – *D. Szabik Imre* és *dr. Fabiny Tamás* szolgatársaimmal. A kép feletti szalagcím jóval több, mint hét-nyolc napos kampányprogram: *Gyógyítani a szakadás sebeit*.

Ez a gyógyítás, ez a gyógyulás nem képzelhető el intercommunio, úrvacsorai közösség nélkül. Adja az egységünkért imádkozó Mester, az egyház élő Ura, hogy mi, 21. századi, gyakran megfáradt emmausiak, katolikus és protestáns tanítványok megellessük még az egymással való teljes asztal-/oltárközösség örömet. Hitünk és reménységünk szerint ez nem kevesebbet, mint Isten országának, az új Jeruzsálemnek előízét ajándékozni nekünk. S mindez nem valamiféle önző vágy, nem öncélú egység lenne, hanem a főpapi imádság globális missziói víziójának beteljesedése: „...tökéletesen eggyé legyenek, hogy felismerje a világ, hogy te küldtél el engem...” (Jn 17,23)

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Pillanatsfelvételek püspökeink imaheti szolgálatairól

Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke az ökumenikus imahétén hétfőn a kaposvári, kedden a székesfehérvári római katolikus templomban, szerdán az esztergomi bazilikában, csütörtökön Győrben a református templomban, pénteken Ménfőcsanakon a Szent Kereszt Felmagasztalása római katolikus templomban, szombaton a veszprémi Szent Mihály-székesegyházban (*képiünkön*), vasárnap pedig a répcelaki evangélikus templomban szolgált igehirdetéssel.

■ BERECZKY GYULA felvétele

Az ökumenikus imahét zárónapján, január 23-án Orosházán dr. Bölcskei Gusztáv, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, dr. Kiss-Rigó László szeged-csanádi megyés püspök, Gáncs Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke, valamint az orosházi gyülekezetek lelkészei szolgáltak az evangélikus templomban tartott istentiszteleten.

■ WISZKIDENSZKY ANDRÁS felvétele

Az ökumenikus imahetet minden év januárjában az ausztriai magyar nyelvű gyülekezetek is istentisztelettel ünneplik meg. Ebben az esztendőben a Bécsi Magyar Katolikus Egyházközség volt a házigazda, az igehirdető pedig – dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház északi kerületének püspöke személyében – evangélikus lelkész. A liturgiában Simon Ferenc esperes, ausztriai katolikus főlelkész és dr. Solymár Mónika, az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet lelkésze vett részt. A felolvasásban hívek segítettek, az énekeket a katolikus gyülekezet fiatalokból álló zenecsoportja kísértte és énekelte a gyülekezettel együtt.

■ MIHALIK ISTVÁN felvétele

HIRDETÉS

Házasság hete 2011

A Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) támogatásával február 11. és 20. között ismét megszervezzük *A házasság hete – Magyarország* rendezvénysorozatát. A 2011. év mottóját dr. Szabó Endre és felesége, Szabóné Nemesy Krisztina – az idei hét házaspárcar – így fogalmazta meg: „Veled vagyok egész.”

Az alkalmak közül szeretettel ajánljuk a következő evangélikus szervezésű programokat:

- **Február 12., 16 óra:** Párok megáldása az alberty evangélikus templomban (Alberty, Pesti út 104.) a helyi énekkar és a *Boyzless Voice* szolgálatával.
- **Február 14., 18 óra:** Bálint-napi koncert Mekis Péter, a Boyzless Voice és a Szélerősa Band közreműködésével a Deák téri templomban (Budapest V., Deák tér 4.). A koncert után kerül sor a jelen lévő párok megáldására.

A szervezők sok szeretettel hívnak és várnak mindenkit az alkalmakra!

Protestáns ünnep-előkészület

Közös evangélikus–református reformációi emlékbizottsági ülés

► Egyházunk reformációi emlékbizottsága egy esztendővel ezelőtt kezdte meg azt a munkát, amely a Luther Márton által ötszáz évvel ezelőtt elindított reformáció 2017-ben esedékes jubileumi ünneppsorozatát készíti elő. Idei első ülését a grémium – a Magyarországi Református Egyház (MRE) Kálvin-bizottságának meghívására – január 24-én az MRE Abonyi utcai zsinati székházában tartotta. A házigazda Márkus Mihály nyugalmazott református püspök, a Kálvin-bizottság elnöke és Huszár Pál főgondnok, a református zsinat világi elnöke volt.

Mint ismeretes, a református egyházban a 2009 és 2014 közötti esztendők Kálvin-emlékévek, melyek keretében számos rendezvényel és programmal irányítják a figyelmet a genfi reformátor személyére és örökségére. A református egyház részéről az emlékévek programját koordináló Kálvin-bizottság végzi a reformáció ötszáz évvel ezelőtti megindulására emlékező jubileumi ünnepségek előkészítését is.

A közös bizottsági ülésen – rövid igei bevezető és köszöntő szavak után – Márkus Mihály püspök az evangé-

Csepregi Zoltán professzor a Luther-életműsorozat új kiadásának tervezetét ismertette. (A sorozat első – Luther világosító írásait és bibliamagyarázatait tartalmazó – kötete várhatóan idén jelenik meg, e-book formában is.) Hittudományi egyetemünk egyháztörténeti tanszékének vezetője szöveg a három részből álló egyházművészeti kézikönyvsorozat tervéről is, amely az evangélikus egyházi képzőművészet, egyházzenét és néprajzot szándékozik áttekinteni.

likus reformációi emlékbizottság elnökének adta át a szót. Fabiny Tamás evangélikus püspök a bizottsági munkák képviselőinek közreműködésével ismertette egyházunk terveit és a már elért eredményeket. Elsőként azonban arról számolt be, hogy a két protestáns felekezet vezetősége levélben kérte a miniszterelnöktől, hogy a 2017-es esztendőt nyilvánítsák állami emlékvévé.

Fabiny püspök említést tett a készülő Luther-rajzfilmről is, amelyen Richly Zsolt Balázs Béla-díjas, érdemes művész és munkatársai, valamint Lackfi János József Attila-díjas költő dolgozik.

A reformációi emlékbizottság egyháztörténeti al csoportjának képviselőjében Hubert Gabriella számolt be a magyarországi evangélikus művek digitalizálásának terén eddig elért eredményekről, felhívva a résztvevők figyelmét a <http://reformacio.500.hu> honlapon is elérhető adatbázisra.

Közismert, hogy az evangélikus egyházban 2010 és 2017 között minden évnek más-más tematikája van. Ennek fényében Zászkaliczky Zsuzsanna művészettörténész tett említést arról a pályázatról, amelyet az emlékbizottság tavaly – a *Reformáció és nyilvánosság* témához kap-

csolódóan – az egyházi iskolák között hirdettet meg.

Egyházunk pályázatíró referense, Kocsis István arról tájékoztatta az egybegyűlteket, hogy Szászfalvi László államtitkársága megkereste a református és az evangélikus egyházat, és egy protestáns vallási és turisztikai programterv összeállítására kínált lehetőséget. Az ülés résztvevői vetített képes prezentáció segítségével tekinthették át a projekttel kapcsolatos előzetes evangélikus terveket.

Az emlékvé hivatalos evangélikus honlapját (<http://reformacio.500.hu>) Horváth-Bolla Zsuzsanna, az *evangelikus.hu* szerkesztője mutatta be.

A megbeszélés második felében a két bizottság tagjai számba vették, hogy a két egyház mit tehet közösen a jubileumhoz kötődően. Megállapodtak: szorgalmazni fogják, hogy a jubileumi évben minél több szószék-cserével erősítsék az összetartozást, és felkérlik zsinataikat: hozzanak el-

vi szándéknyilatkozatot a 2017-es esztendőben tartandó közös ünnepi zsinati ülésről. Elvi megállapodás született arról is, hogy – közös tudományos konferenciák, kulturális rendezvények, pályázati kiírások mellett – együttműködnek egy nagyszabású kiállítás létrehozásában is, továbbá tervbe vették egy protestáns egyháztörténeti lexikon elkészítését.

A jubileumi évre készülő bizottságok tagjai egyetértettek abban, hogy az ünneplést igazán méltóvá egy közös, úrvacsorai istentisztelet tehetné, amelyre határainkon túlról is hívnának résztvevőket 2017. október 31-re.

■ BODA ZSUZSA

EU-állásfoglalás készül a vallásszabadságról

A vallásszabadságról szóló állásfoglalást készítenek elő uniós diplomaták az európai uniós országok külügyminisztereinek január 31-i tanácskozására – értesült a Magyar Távirati Iroda (MTI) brüsszeli diplomáciai forrásból.

Korábban úgy hírtelt uniós berkekben, hogy az álláspontok közelítése még nem érte el azt a szintet, hogy a téma megvitatásán túl úgynevezett közös következtetéseket is megfogalmazzanak a miniszteri ülésen. A dolgok legfrissebb állása szerint azonban 31-én már konklúzió elfogadását tervezik – tájékoztatta múlt szerdán az MTI-t egy uniós diplomata. Az elmúlt héten az Európai Unió fellépését kérte négy tagország – köztük Magyarország –, miután az utóbbi időben keresztényeket ért támadás a világ különböző részein.

Franco Frattini olasz külügyi-

niszter e tárgyban Catherine Ashtonnak, az EU külpolitikai főképviseelőjének levelet küldött, amelyet aláírásával támogatott a francia, a lengyel és a magyar külügyminiszter is – közölték Rómában külügyminisztériumi források. A miniszterek kérték Ashtont, hogy a keresztények üldözésének kérdését tűzzék napirendre a Brüsszelben január 31-én tartandó külügyminiszteri tanácsülésen. Az értekezleten a levél aláíróinak szándéka szerint „konkrét intézkedéseket” kell elfogadni „a vallásszabadság tiszteletben tartása érdekében”.

A miniszterek a levélben leszögezték, hogy az EU „nem maradhat közömbös” az elmúlt hónapok eseményei után, és „elfogadhatatlannak kell nyilvánítani” a vallási indíttatású uszítás és erőszakot.

XVI. Benedek pápa január 2-án szintén felszólította a nemzetközi kö-

zösséget, hogy védje meg a vallás szabadságát. Nyilatkozatának előzménye az volt, hogy az óév utolsó éjszakáján Egyiptomban merényletet követtek el egy kopt templom ellen, és huszonhárom ember vesztette életét. Korábban pedig iraki keresztényeket ért összehangolt támadás. Ugyancsak keresztényeket ért atrocitás Nigériában és a Fülöp-szigeteken.

Az ENSZ emberi jogi főbiztosa, Navi Pillay szerint az egyházak, templomok, mecsetek, zsinagógák és más vallási létesítmények elleni támadásokkal szemben mindenkinek fel kell lépnie. A főbiztos közleményben szólította fel az államokat, hogy küzdjenek erőteljesebben a vallási diszkrimináció ellen. „A kisebbségek jogainak védelme... a konfliktusok megelőzésének kulcsa” – hangsúlyozta Navi Pillay.

► MTI

MAGÁNVÉLEMÉNY?

(F)elolvasott istentiszteletek

■ HERÉNYI ISTVÁN

Mindenekelőtt a címet szeretném megmagyarázni, amelyben az elolvasott szót „tévesen olvasott, félreolvasott, hibásan olvasott” értelemben használom. Úgy gondolom, hogy egy néhány éve történt esemény leírása minden bizonnyal rávilágít arra, miért éppen ezt a szót választottam.

Ökumenikus istentiszteletre indultam otthonról, és néhány perccel a kezdés előtt érkeztem a templomba. Azt láttam, hogy a padokra mindenki elé egy A5-ös méretű kis „forgatókönyvet” helyeztek, amely (a prédikáció kivételével) szóról szóra tartalmazta az egész szertartás menetét, beleértve a szolgálattevők és a gyülekezet szövegeit, de az énekek is benne voltak kottával együtt. A gyülekezetnek szánt szöveg is elég terjedelmes volt, nem pusztán egy-egy „ámen” vagy rövid tómondat.

A füzet eléggé vastag volt (legalább tíz oldal), így végigolvasni már nem maradt időm, ezért pusztán átlapozgattam: igényesen előállított, gondos munka volt, értettek a kiadványkészítő szoftverek használatához az alkotói.

Bevonultak a szolgálattevők és a meghívott vendégek: püspökök, eseperek, bíborosok, szuperintendensek, és elkezdődött az istentisztelet.

A szolgálattevők és a gyülekezet felváltva olvasták a „forgatókönyvet”. A gyülekezetnek olvasnia kellett a szolgálattevők szövegét is (magában) és fordítva, hiszen különben nem tudtak volna „belépni”. Én nem olvastam, mert ismeretlen szöveget nem tudok a sajátomként felolvasni, idegen szöveggé viszont nem látam értelmét részt venni az olvasásban. Így persze jobban hallottam, hogy szomszédaim milyen bakikat követtek el olvasás közben (nehéz dolog ismeretlen szöveget első látásra hibátlanul felolvasni). Bakiztak a szolgálattevők is, amin azért csodálkoztam, mert elvileg nekik lett volna módjuk felkészülni (legalábbis úgy képzelem). Azt, hogy az énekeket sem pontosan a leírtak szerint énekeltük, csak az vette észre, aki a kottát is figyelte.

A tévesztés persze mulatságos, ezért többen kuncogni is kezdtek a padokban, de amikor az egyik szolgálattevő egy mondatot úgy olvasott fel, hogy annak értelme pontosan az ellentéte volt a leírtaknak (és nem is javította), akkor én is alig tudtam megtartani az alkalomhoz méltó (?) komolyság látszatát. Ezekhez pusztán adalék az, hogy a prédikációt is olvasták. Olyan volt az egész, mint egy színdarab első olvasópróbája. Talán nem is tévedtem olyan nagyot...

Azt gondolom, hogy az elmondottakkal a címet kellően megmagyaráztam, ezért ezzel a konkrét eseménnyel nem is kívánok tovább foglalkozni. Nyilván látjuk, hogy valójában nem istentiszteleten voltam, hanem csak az ökumenikus mozgalom egy istentiszteletnek látó protokollrendezvényén (ha jól emlékszem, fogadás is volt utána).

Nem is említettem volna meg ezt az alkalmat, ha egyedi esetről lenne szó. Sajnos azonban egyre gyakrabban találkozom ehhez hasonló, bár ennyire azért nem groteszk „forgatókönyvekkel” különböző kiadványokban, de a gyakorlatban is, a templomokban.

Érdekes módon éppen a különleges alkalmakra készülnek különleges liturgiák, mintha az ünnepélyességet ezzel lehetne fokozni. Aggaszt, hogy nagyon sok ifjúsági rendezvény „forgatókönyve” került már a kezembe. Ez lesz a jövő: összejövünk, és a

Nem képmutatás ez? Nem a liturgia szoktat hozzá a képmutatáshoz? Jézus Krisztus nem tanított nekünk „kultikus” cselekedeteket, és a mi egyházunkra nem is voltak ezek jellemzők. Miért kezdenek elszaporodni?

szereposztásnak megfelelően felolvassuk a szövegünket, majd hazatérünk azzal a tudattal, hogy istentiszteleten voltunk?

Vizsgáljuk csak meg a felolvasás szerepét az istentiszteleteken! Úgy gondolom, általános alapelv lehet az, hogy mások szavait olvassuk, a sajátjainkat nem. Így nem lehet megkérdőjelezni a felolvasás jogosságát az ige felolvasásakor és a közérdekű tájékoztatók alkalmával sem.

A prédikációról folytatott viták eredménye alapján úgy látom, hogy nagyjából mindenki egyetért azaz, hogy a prédikációkat nem kellene (nem lenne szabad) olvasni, de mi a helyzet az istentisztelet többi elemével? Biztos vagyok abban, hogy egy lelkész, aki rendszeresen tart istentiszteleteket, a liturgia szövegét előbb-utóbb megtanulja. Ennek ellenére nem tartom zavarónak, ha a liturgiát olvassa, hiszen nem a saját szavait mondja. Mit mondhatunk azonban az imádságról és az áldásosztásról?

Én nem tudok olvasva imádkozni, és azt hiszem, hogy más sem. Pedig hányszor láttam már, hogy a lelkész, mielőtt az oltár felé fordulna, felteszi a szemüvegét! Láttam azt is, amikor „imádkozás” közben a papírait rendezgette (talán azért, nehogy kifelejtse valamit). De akkor ő valóban imádkozik? Bemegy a „belső szobába”? Vagy csak úgy csinál, mint ha imádkozna?...

A gyülekezet ilyenkor eléggé tanácstalan: mit kell tenni akkor, amikor a pap imádkozik? Nézzünk csak szét a templomban ilyenkor, vagy nézzük meg istentiszteletek felvételét a televízióban: a gyülekezet egy része maga elé néz, mások a papot figyelik, ismét mások „csak úgy” bámulnak. Nem hiszem, hogy imádkoznának.

Ha még a pap sem imádkozik valójában, akkor minek ez a színjáték? Kegyes közösségekben ezt úgy szok-

ták mondani, hogy az ilyen imádság nemhogy az égig nem ér el, de a templom mennyezetéig sem jut. Az Úrtól tanult imádságot éppen azért kell jól megtanulnunk, hogy úgy tudjuk elmondani, mintha saját szavainkat mondanánk.

Áldást osztani általában nem szoktak felolvasva, de azért előfordul (például a bevezetőben említett alkalommal is). Nem hiszem, hogy felolvasva valóban lehetne áldást osztani. Sokkal inkább a ráolvasást juttatja eszembe.

Jogosan kérdezhetik most: valóban ilyen fontos az, hogy olvasnak valamit, vagy „fejből” mondják? Attól jobb lesz valami, ha „bemagolják”, és úgy adják elő? Nem hiszem. Csak-hogy nem is ez a kérdés lényege! Sokkal fontosabb azt vizsgálunk, hogy mennyi az őszinteség, és mennyi a képmutatás, mennyi az igaz és mennyi a hamis pillanat istentiszteleteinken.

Az élet nagy fordulópontjain rengeteg (kegyes) hazugság hangzik el a templomban is. Esküvőn: „Eljöttetek, hogy Isten áldását kérjétek közös utatokra”, holott csak a társadalmi konvencióknak szeretnének megfelelni. Keresztelőn: „Elhoztátok ezt a kisgyermeket, hogy Isten egyházának tagjává fogadja”, holott csak a nagymama örökös nyaggatásának szeretnének véget vetni. Temetéskor olyan halott testvérünk is igaz kereszténnyé válik, aki keresztelője óta meg sem fordult a gyülekezetben, áldozatos családjába lesz az, aki elhagyta családját, stb...

Istentiszteleteken vajon mi a helyzet? Nyilván elsősorban az istentisztelet résztvevőitől függ, de azért a liturgia szerepe sem elhanyagolható: minél több aktív közreműködést kívánunk meg a gyülekezet tagjaitól, annál több esélyt adunk a képmutatásra. Hányszor mondjuk: „Kérünk téged, hallgass meg minket!”, pedig arra sem emlékszünk, hogy a lelkész mit imádkozott előtte, vagy emlékszünk ugyan rá, de nem tudunk szívből egyetérteni az elhangzottakkal, esetleg meg is botránkoztatnak.

„Köszöntések egymást a béke jelével!” – mondja a pap, és nekem kezdet kell fognom a mellettem ülő családtagjaimmal, akikkel sohasem üdvözlöljük egymást ezen a módon, és akikkel már otthonról is mindig békében indulunk el. Vagy kezdet kell fognom a mögöttem ülő idegennel, akinek a nevét sem tudom, és ha fél óra múlva az utcán szembejön, fel sem ismerem őt.

Nem képmutatás ez? Nem a liturgia szoktat hozzá a képmutatáshoz? Jézus Krisztus nem tanított nekünk „kultikus” cselekedeteket, és a mi egyházunkra nem is voltak ezek jellemzők. Miért kezdenek elszaporodni?

Ha a gyülekezetet „kultikus” cselekedetekre szólítjuk fel, akkor magyarázzuk is meg ennek az értelmét (minden egyes alkalommal, hátha valaki még nem tudja), különben valóban képmutatás lesz, de emellett adjuk meg a lehetőséget azoknak, akik ebben nem tudnak jó szívvel részt venni, hogy szegyenérzet nélkül kimaradhasanak belőle!

Jézus halálában fontos szerepet játszottak a képmutató farizeusok és írástudók. Képmutatásunkkal, (kegyes) hazugságainkkal az egyház sírját ássuk.

Evangélikus szívvel

A jeruzsálemi kereszt jegyében lesz lutheránus egyházi találkozó Drezdában

► A keresztény ikonográfiában jeruzsálemi keresztnek nevezett szimbólum Krisztus öt sebére utal. E kép jegyében rendezik meg június 1. és 5. között a 33. evangélikus egyházi napokat (Kirchentag) Drezdában. A két évente esedékes egyházi napok a Német Szövetségi Köztársaság történetének több mint hatvan éve során példátlan népszerűségre tettek szert. A többnapos, számos spirituális, evangélicizációs, társadalmi és kulturális eseményt magában foglaló rendezvény-sorozat a német evangélikusság minden korosztályát megmozgatja. Mivel az egyházi napokat több tízezer hazai és külföldi érdeklődő látogatja, a sorozat nem marad belterjes evangélikus ügy, a rendezvényeknek helyet adó helyi közösséget sem hagyja közömbösen, így valódi társadalmi eseménnyé válik, sőt a vendéglátó tartomány, valamint az ország vezető politikai is igyekeznek részvételükkel javítani népszerűségükön.

Az egyházi napok alapvetően a laikus egyháztagok mozgalma, fő célja az evangélikus keresztények összegyűjtése, hitük erősítése, társadalmi felelősségükre ébresztése és ökumenikus elkötelezettségük erősítése. Ennek érdekében a tudományos, a gazdasági, a politikai élet személyiségei folytatnak fórumbeszélgetéseket, illetve tartanak bibliaórákat, miközben minden résztvevő hangot adhat személyes tapasztalatának és véleményének. A vendégek hivatásos és amatőr művészek kulturális programjain is részt vehetnek. Az érdeklődést és az aktivitást érzékelteti, hogy a résztvevők mintegy fele (több mint 40 ezer fő) aktívan alakítja az egyházi napok programját.

Egy ilyen monstre rendezvény-sorozat megszervezése természetesen nem maradhat lelkes amatőrök ügye, így az előkészületek több síkon is hónapok óta gőzerővel folynak. A helyszín, az időpont és a jelmondat meghatározását követően kezdődik meg az események összegyűjtése és felosztása a különböző helyszínek között. A szervezést mintegy száz főállású alkalmazott végzi, munkájukat – különösen a lebonyolítás alatt – ötezer önkéntes segíti. Fáradozásukat nem koronázná siker, ha a rendezvényt nem támogatná a vendégeknek szállást adó, őket útbaigazító helyi lakosok tömegének önzetlen segítsége és aktivitása.

A több tízezer látogató természetesen nemcsak pezsgést és hangulatot visz a helyszínre, hanem jelentős környezetterhelést is okoz. Az egyházak társadalmi felelősségének tudatosodásával az utóbbi időben egyre erősödik a környezeti gondok iránti érzékenység, így a drezdai egyházi napok ezen a téren is példamutatóak kívánnak lenni. Míg a legutóbbi, brémai evangélikus egyházi napok ötezer tonna szén-dioxid kibocsátásával jártak, az ennyivel rontották az éghajlati feltételeket, a drezdai egyházi napokat éghajlatsemleges módon kívánják megrendezni.

Ennek érdekében a rendezvény 2007-ben megszerezte az EMAS környezetvédelmi minősítést is, így a résztvevők közlekedtetése, ellátása során a káros környezetterhelést (energia- és anyagfelhasználást, hulladék-kibocsátást) minimálisra szorítják, erre vonatkozóan számtalan akciót indítanak. A résztvevők ellátásánál helyi élelmiszereket használnak fel, az egyszer használatos evőeszközöket száműzték, a vendégek mozgásánál tömegközlekedést alkalmaznak (a belépő egyben ingyenes közlekedési jegy is), a helyszínek közötti mozgáshoz kerékpárokat biztosítanak, stb.

A rendezvényeket vendégül látó Drezda talán a magyarok által leginkább ismert német város. A hetvenes években mintegy ötezer fős magyar vendégmunkás-kolónia volt itt, így sokak életre szóló ismereteket és élményeket szerezhettek Szászország fővárosában. (Talán az sem véletlen, hogy a drezdai főpolgármester 2008 óta *Helma Ulrike Orosz*.)

Sokan turistaként is ismerhetik a várost, hiszen a nyolcvanas évek végéig nem volt elérhetetlen álom egy magyar család számára, hogy részt vegyen egy „Drezda és a szász Svájc” körutazáson.

A háborús pusztítás nyomait hosszú ideig viselő Drezda azonban mára gyökeresen megújult. Elég a Frauenkirche (Miasszonyunk evangélikus templom) közadakozásból korhűen felépített épületére gondolni vagy a belvárosi számtalan hotelre, kulturális és konferenciaépületre, melyek eltüntették az évtizedekig üresen álló foghíjtelkeket. Így a 33. drezdai evangélikus egyházi napok nemcsak a német evangélikusság ünnepi alkalmán való részvétel lehetőségét kínálják, hanem sokak számára az évtizedekkel korábban szerzett

élményekre való emlékezésre, a mával való összevetésre is módot adnak.

A 33. drezdai evangélikus egyházi napok jelmondata egyébként: „...ott lesz a szíved is.” A közismert ige a *Hegyi beszédből* származik. A mondat egésze így szól: „Mert ahol a kincséd van, ott lesz a szíved is.” (Mt 6,21)

Aki számára a jeruzsálemi kereszt kincse túl kemény üzenet, viaszgátlódhat az ég felé fordított kézfejekből formázott szívnek – Krisztus végtelen szeretetére és az egyházi napok jelmondára utaló – szimbólumával.

■ ZSUGYEL JÁNOS

A Bibliát viszik színre az Ádámok és Évák ünnepén

A Biblia egy-egy részletét viszik színre szolnoki középiskolások a színház és a fiatalok kapcsolatának erősítésére indult, *Ádámok és Évák ünnepe* című versengés februári programjában a helyi Szigligeti Színházban.

– A 2009-ben újtára indított kezdeményezésből szeretnénk hagyományt teremteni. Az első versengésen *Madáchtól Az ember tragédiáját* vitték színre, és a kezdet bizakodással töltötte el a szervezőket – mondta Balázs Péter színházigazgató a teátrum múlt szerdai sajtótájékoztatóján.

A direktor kiemelte, hogy ezúttal „a világirodalom egyik legszebb művét, a Szentírást” szeretnék diákközébe hozni. Mint megjegyezte, a Bibliáról tévhit azt gondolni, hogy szomorú történet, mert tele van a hitből fakadó örömmel.

Kiss József, a színház művészeti vezetője a részletekről elmondta: a vetélkedőre tizenkét középiskola csapata nevezett, és összesen háromszáz fiatal lesz majd február 8-án és 15-én a teátrumban. Ez máris túlszárnyalja az első rendezvény résztvevőinek számát: azon kétszázötven diák szerepelt. A cél változatlanul az, hogy minél több tanuló ismerje meg a színház belső világát, a szereplés okozta izgalmat és – jó produkció esetén – a sikert.

Balázs Péter bejelentette, hogy a második *Ádámok és Évák ünnepén* már nem lesz díjazás, „mert nem vére menő a dolog”, a fiatalok egyéni teljesítményét azonban különdíjakkal honorálják.

► MTI

Pro Cultura Christiana Díjat kapott Erdélyi Zsuzsanna

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia nevében *Bosák Nándor* debrecen–nyíregyházi megyés püspök Pro Cultura Christiana Díjat adott át a kilencvenéves *Erdélyi Zsuzsanna* néprajzkutatónak január 15-én Budapesten. A kitüntetéssel a testület a tudós archaikus népi imádságokat felfedező-feldolgozó munkásságát ismerte el.

Erdélyi Zsuzsanna 1944-ben a Pázmány Péter Tudományegyetemen diplomázott magyar–olasz–filozófia szakon. 1943-ban külügyi ösztöndíjas volt Rómában, és eközben a Római Egyetemen és a Santa Cecilia Zeneakadémián folytatott tanulmányokat. 1945-ben bölcsész-doktorátust szerzett. Külföldi tanulmányúton vett részt többek között a Felvidéken, Lengyelországban, Olaszországban, Németországban.

A kitüntetett 1951-től a Népművé-

zeti Intézet külső munkatársa volt. 1953-tól tíz éven keresztül a *Lajtha László* vezette népzenei kutatócsoportnak, ezután 1971-ig a Néprajzi Múzeum népzenei osztályának a tudományos munkatársaként dolgozott. 1971-től 1986-ig a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutatócsoport tudományos munkatársaként, majd 1990-ig az MTA Filozófiai Intézetének munkatársaként tevékenykedett.

A tudóst többek között Magyar Örökség, Kossuth- és Prima Díjjal tüntették ki.

Erdélyi Zsuzsanna gyűjtésében nagyszámú imaszöveg szerepel. A néprajztudós vatikáni és egyéb levéltári kutatásai nyomán kirajzolódott a középkori spiritualitás európai összefüggései, és bizonyíthatóvá vált az egyházi és a népi kultúra közötti szoros kapcsolat.

► MTI

Bonyhádi feladvány

A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumban rendezik meg március 11-től 15-ig a huszadik nemzetközi magyar matematikaversenyt.

Határon túli és hazai matematikatanárok hozták létre e tudáspróbát 1992-ben. Célja az itthon és a környező országokban folyó matematikatanítás közötti kapcsolat szorosabbra fűzése, a tananyagoknak, a szakmai nyelv használatának összehangolása és természetesen az eredményesség mérése.

Fontos az is, hogy az anyaország és a környező országok diákjai találkoznak egymással, megismerik egymás gondjait, a változó helyszíneken megtapasztalják az életkörülményeket. A versenyhez kapcsolódó kirándulásokon lehetőség van a Kárpát-medence egy-egy olyan régiójának megismerésére, ahova egyébként kis eséllyel jutnának el a távolról érkező tanulók.

A versenyt páratlan években magyarországi gimnáziumokban rendezik, páros években pedig „körbejár” a Kárpát-medence magyarlakta városáiban. Az eddigi helyszínek: 1992: Révkomárom; 1993: Vác; 1994: Munkács; 1995: Paks; 1996: Székelyudvarhely; 1997: Kaposvár; 1998: Szabadka; 1999: Nagykanizsa; 2000: Duna-szerdahely; 2001: Debrecen; 2002: Sepsiszentgyörgy; 2003: Eger; 2004:

Nagydobrony; 2005: Miskolc; 2006: Zenta; 2007: Szeged; 2008: Kassa; 2009: Gyula; 2010: Szatmárnémeti.

Húsz hazai középiskola hat-hat fős küldöttséggel, Erdély 90, Felvidék 60, Délvidék 40, Kárpátalja 30 fős csapattal vesz részt a versenyen. A zsűritagokkal, a szakmai programokra meghívott előadókkal együtt közel háromszázhatvan fős lesz a bonyhádi rendezvény.

A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumnak, egy kisváros középiskolájának jelentős elismerés, hogy kiveheti részét a rangos verseny lebonyolításából. A bonyhádi tanulók felveszik a versenyt a nagyvárosok diákjaival, és rendre a díjazottak között szerepelnek, így kaphatta meg az iskola az idei rendezés jogát.

A rendezés teljes költségét Bonyhád városa és a gimnázium állja. A határon túli résztvevőktől nem szokás hozzájárulást kérni, nekik sokszor még az utazás költségei is nagy terhet jelentenek. Így minden alkalommal a rendezők próbálnak anyagi forrásokat keresni. A háromszázhatvan fő ötnapos vendéglátásának költsége mintegy nyolcmillió forint, amelyet csak külső támogatók segítségével sikerülhet előteremteni – vagyis a rendezvény megvalósításához támogatókat várnak...

■ – MR –

A zene hatalma

Beszélgetés Hegedűs Endre zongoraművésszel a kétszáz éve született Liszt Ferencről

► **Hegedűs Endrét a zongorairodalom ismerőinek nem kell bemutatni. Játékát Európától az Egyesült Államokon át Japánig – ahol évekig vendégprofesszor volt – és azon túl is nagyra értékelik, nem is szólva hazai rajongóiról. Különösen Liszt-átíratok tolmácsolásával szerzett magának hírnevet. Az elmúlt harminc évben sokat tett azért, hogy a nagy zeneköltő életművét minél szélesebb körben megismerjék. Ezért kerestük fel őt először – hogy jobban megismerjük a *Krisztus-oratórium*, a *Les préludes*, a *Mefisztó keringő*, a *Magyar rapszódia* alkotóját.**

A főváros szélén falusias csönd, gyümölcsösök apró kunyhókkal. Lejtős út, éber kutyák. A keresett házat könnyű megtalálni: Kossuth-címer a falon, szél fújja a nemzeti zászlót, az autó visszapillantó tükrén is háromszínű szalag. A nagyszobában egymás mellett két zongora, rajta kották és kéziratok. A polcon, az ágyon, az asztalon könyvek, a sarokban komoly lejtárszók, lemezek és kazetták százai. Halkan a weimari esztendők gyönyörű dallama szól, örvényes hangjai átöröknék évszázadokon, hogy újból üzenjenek...

– Január 22-én, a magyar kultúra napján nagy nyitókoncerttel indult az a rendezvénysorozat, amely Magyarországon és szerte a világon *Liszt Ferencet* köszönti. Elkezdődött a véget nem érő – ne is érjen véget – sorozat. Mert Lisztet mellőzött zeneszerzőnek érzem. Csodálatos művész, lélek- és emberbarát, teremtő alkotó. Engem gyerekkoromtól megragadott a Liszt-életrajzokban olvasható sok jótét! Egy zeneszerzőnek az a legszebb cselekedete, hogy gyönyörű hangokkal ajándékozza meg kortársait és a következő generációkat. Ha úgy tudja továbbadni a hangokat, amiket Istentől kapott, hogy az emberekben visszhangot vernek. Egyszerre van jelen a mulandóság és a törekénység, amint elhangzik a zene, a lélekben marad lenyomata.

– *Liszt Ferenc*től gazdag ajándékot kaptunk.

– Nagyon sokat adott. Művek ezreit. Évtizedeken keresztül napi három óra alvással beírta, és dolgozott... Állandóan úton volt, vitte a néma zongoráját, ami csak billentyűzetből állt, és azon gyakorlatoztatta az ujjait.

Az ajándékot, amelyet kaptunk tőle, legtöbbször természetesnek vesszük. Aki annyi pénzt keresett, mint ő, gazdagságot hagyhatott volna maga után. Ezzel szemben Liszt pénzszerűen volt: odaadta ezernyi nemes célra – aki hozzá fordult, soha nem távozott üres kézzel. Concertezett a hadi árva, a nyugdíjalapok javára, s mikor már nem bírta a hivatal packázásait, 1846-ban összezongorázta az első épületre valót, ahol zeneiskoláját megnyitotta.

– *Kifogyhatatlan volt az ereje?*

– „Leghíresebb” tette az önzetlen, minden akadályt legyűrő erőfeszítés, amivel *Beethoven* emléksobrának elkészülését is segítette, az ünnepséget rendezte. A németek sajnálták rá a pénzt, majd amikor kész volt a terv, és ki volt tűzve az avatás napja, királyok, grófok, hercegek tolongtak, hogy a dísztribünön kapjanak helyet. Egyébként ennek a leírása megtalál-

ható *Alan Walker* Liszt-könyvében. Sokszor elmondta: miután ingyen kapta a hangokat a Teremtőtől, ezért ingyen is adja tovább. A szónak abban az értelmében, hogy egész életében tanított, de tanítványaitól soha nem fogadott el pénzt. Persze valamiből meg kellett élnie, és voltaképpen nem nyomorgott, sőt egyszerű

szemmel nézve szórta a pénzét. De mindig a jó ügy érdekében tette.

– *Tekintélyt szerzett a zeneszerzőknek...*

– A zenész rangját – ami *Haydn* idejében meglehetősen alacsony volt – magaslatokba emelte. *Haydn* az *Estherházy* hercegek szolgálatában töltve harminc évet nemcsak megkomponálta, betanította és előadta a zeneműveket, de utána fel is szolgált a vacsoránál. Ehhez képest Liszt Ferenc császároknak és királyoknak lehetett a társalkodója, megbecsült zenésze. Udvari karmester volt Weimarban. Kétszer is megsértette az orosz cárt, de emiatt egyszer sem görbült meg a haja szála sem. Igaz, hogy másodszor kiutasították az országból. Ez mutatja, mekkora rangra emelte a művészetet, azáltal, hogy megmutatta a zene mindenhatóságát és a lélek alapjaira mélységesen hatni képes erejét.

– *Életrajzából mit emelhetünk ki?*

– Doborjában született 1811-ben. Elég korán fölismerve zenei tehetségét, édesapja bemutatta a bécsi és budapesti előkelőségeknek. Zongorajátékával elkápráztatta a közönséget, ösztöndíjat szavaztak meg neki. Később elmentek Párizsba. És tovább: Milánó, Velence, Róma, Győr, Sopron, Pest, Drezda, Lipcse, Weimar... Liszt Ferenc beutazta az egész művelt világot, hírnöke volt nemcsak saját muzsikájának, de a kortárs zenének is.

Gondoljunk bele, ki élt akkor! *Chopin*, *Schumann*, *Mendelssohn*; sokat köszönhetett neki *Wagner* is, hiszen megmentette az életét. Mikor 1830-ban aktív volt a forradalmakban, és a rendőrség halálra kereste, Liszt letagadta, hogy az ő házában bujkál. Nemcsak pátyolgatta, biztatta zeneszerzőtársait, rendszeresen játszott is műveiket. Hosszú életet élt: 1811-től 1886-ig. Ez alatt emelkedett a legnagyobbak közé. A nagyvilágban ha magyar zeneszerzőt emlegetnek, akkor elsősorban Liszt Ferencre és *Bartók Bélára* gondolnak.

– *Egyházi zenéjéről mit kell tudnunk?*

– Ebben is óriási reformokat vezetett. Meglehetősen sok intrika, vargabetű után ez az álma csak részben teljesült.

– *Hogyan hatott Önre Liszt élete és munkássága?*

– Mindenben igyekeztem példa-

képemnek tekinteni. A zongorázásban, az emberi alapállásban, a hitben, kivéve egyben: a családi életében. Az nem sikerült neki. Túlságosan elenállhatatlan személyiség volt. A már említett *Alan Walker* bizonyította, hogy életében harminchat hölgy játszott szerepet. De egyiket sem ő hódította meg. Igaz, hogy az a fajta romantikus hozzáállás, amely a kifejezést mindegyik fölé helyezi, őt is elragadta a végtelékig. Mindig észrevette, hogy rossz útra tévedt, és mindig megőrizte mély istenhittét. Évtizedekig járt a reggeli hatórás misére. A Ferenciek terén, a templomban van egy kis emléktábla, amely jelöli a helyét az első padban, ahol imádkozott.

– *Milyen érzés és feladat Liszt Ferencet játszani?*

– Nagy kedvvel játszom a műveit, és fölfedezem újabb rejtett szépségeit.

A mesterműveknek az a sajátosságuk, hogy minél többet foglalkozik velük az ember, annál újabb és újabb dimenzióik mutatkoznak meg, addig nem gondolt, nem hallott értekeik. Lisztnek előkerülnek újabb hagyatékaik könyvtárakból, padlásokról, és soha nincs vita a zenetudósok között. Két ütem eljátszása után fölismerhető, hogy az ő műve. Annyira egyedi, annyira megismételhetetlen személyiség, akinek zenéje az ég felé röpi az embert.

– *Miért van mégis idegenkedés a zenéjétől a hallgatók egy részében?*

– Liszt interpretációjánál némeylek, különösen a zongoristák, a sok hang között nem látják a lényegét. A fákat játszásk, és nem látják az erdőt. Azt, hogy mennyire lelki tartalma van a sok száz és ezer hangnak. Megpróbálják gyorsan és hangosan lezongorázni. Miközben föl kellene emelni a lelkeket és észrevenni, hogy az ünnepeltnek milyen mélységű és magaságú muzsikája van. Tessék meghallgatni *Krisztus-oratóriumát*: utána az ember másképp megy haza. Ez a zseni ismérve. Hát legyünk büszkéek és boldogok, hogy Liszt Ferenc a miénk, és ebben az évben mi is és az egész világ megmerítkezünk felséges zenéjében!

– *Ön milyen hangversenyekkel köszönti a kétszáz éves mestert?*

– Panaszkodhatnék az elmúlt nyolc évben tapasztalt teljes mellőzéstől, de nem teszem. A magam csendesebb módján dolgozom. Felesegemmel, *Hegedűs Katalin* zongoraművésszel együtt tervezzük saját költségen a Művészetek Palotájában egy tartalmas estét. Április 11-én Liszt-szólóhangversenyt adok, ahol új CD-lemezem anyagát fogom játszani. November 29-én Liszt zongoraversenyei közül hármat: az *eszdürt*, az *A-dürt* és a *Haláltáncot* szeretném együtt megszólaltatni...

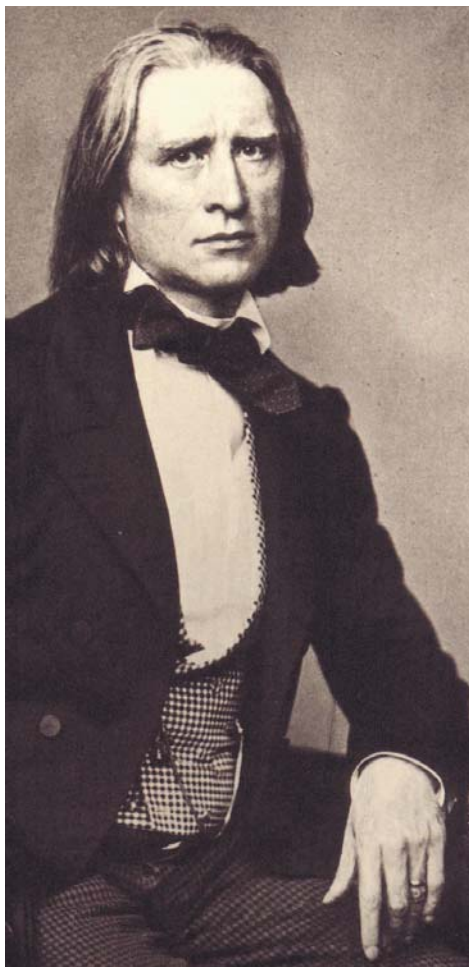
Nagy örömmre meghívtak Új-Zélandra és Ausztráliába. Turnézhatok a közeljövőben Amerikában – bár ezek a meghívások a magyar zenei élettől teljesen függetlenek, úgy mondanám, hogy a Jöisten szerető kezének a nyomát viselve érkeztek hozzám. Keserűség és öröm van bennem. Meg kell tennünk a magunkét – én elsősorban imákkal teszem és azzal, hogy igyekszem a hallgatóknak ajándékozni a jót, a szépet.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

A kétszáz éve született talentum

► **Idén ünnepeljük a minden idők legnagyobb zongoravirtuózaként is említhető Liszt Ferenc születésének kétszázadik évfordulóját. A romantikus zene kimagasló képviselőjének magyarságát a 20. században annak ellenére is megkérdőjelezték, hogy maga Liszt számos esetben egyértelműen hitet tett nemzetünkhöz való tartozása mellett.**

Minden idők egyik legtermékenyebb zeneszerzője és zongoravirtuóza két évszázaddal ezelőtt, 1811. október 22-én látta meg a napvilágot a Sopronhoz közeli Doborjánban. Nemzeti hovatarozását a 19. században sosem

Liszt Ferenc 1858-ban készült fényképe

kérdőjelezték meg, egy bő évszázaddal később azonban – a trianoni békediktátum sajátos mellékhatásaként – ez a kérdés mégis sok vitát generált. Doborjánt ugyanis az első világháborút lezáró párizsi döntőnkök Ausztria

részévé tették, keleti szomszédaink pedig Lisztről csakhamar azt kezdték bizonygatni, hogy csak az állampolgársága volt magyar, nemzetiségére nézve ugyanis német.

Szüülőházán 1926-ban az osztrák szövetségi és a burgenlandi tartományi kormány a következő szövegű – mind a mai napig olvasható –, német nyelvű táblát helyezte el: „Itt született 1811. október 22-én Liszt Ferenc. Ezt az emléktáblát a német nép állította a német mesternek.”

Érvként hozzák fel, hogy Liszt Ferenc igencsak gyatrán beszélt magyarul. Gyakorlatilag alig törte anyanyelvünket. Pontosan azért vett korosodó fejfel Pesten magyar nyelvleckéket, hogy nyelvtudásán egy csöppet javítson. Mindez arra vezethető vissza, hogy a doborjáni elemi iskolában – ahol gyermekfejjel megkezdte a tanulmányait – német nyelven folyt a tanítás. Iskolamestere, a német származású Johann Rohrer ugyanis csak ezt a nyelvet ismerte. Liszt Ferenc később sem tanult magyar nyelvi közegben, ráadásul olyan fiatalon indult meg zenei karrierje, hogy ebbéli hiányosságát érdemben már nem tudta pótolni. Később Nyugat-Európa számtalan koncertpódiumát bejárta, és sorban elsajátította a világnyelveket. Amikor pedig Magyarországra látogatott, honfitársaival – hiszen haláláig mindenhol magyar útlevelel utazott – leginkább németül beszélt.

Liszt Ferenc magyarságára azonban nem egy bizonyítékot lehet hozni. Fennmaradt például az a levél, amelyet 1845-ben Lamennais abbé-nak írt. Itt olvasható: „Gyermekeim apjuk állampolgárságát viselik. Akár tetszik nekik, akár nem, magyarok.” De említhetjük 1823-as pesti koncertplakátjának szövegét is, amelyen ez áll: „Magyar vagyok és nem ismerek nagyobb boldogságot, mint azt, hogy neveltetésem és taníttatásom első gyümölcseit Franciaországba és Angliába utaztatásom előtt ragaszko-

dásom és hálám jelül drága házának bemutathassam.”

Liszt Ferenc Istenhez fűződő kapcsolata ennél sokkal kevesebb vitát generált. Azt ugyanis senki nem vonta kétségbe, hogy mélyen istenfélő ember volt – még akkor is, ha fiatalkorában jó néhány hölgynek összetörte a szívét. Vallásosságára példa, hogy apjával – az ugyancsak kiváló muzsikusként híres Liszt Ádámmal – tizenöt éves korában közölte, hogy pap akar lenni. Édesapja ekkor annak ellenére is lebeszélte erről, hogy ő maga két évet töltött papi szemináriumban. Azt mondta fiának, hogy „te a művészeté vagy, nem az egyházé”.

Nem lett igaza, mert ötven évvel később, 1865 tavaszán a már Európaszerte híres Liszt Ferenc Hohenlohe érsektől – annak vatikáni magánkaplánjában – megkapta a *tonzúrát*. Mindezt a papi rendbe való felvétel „előszobájának” lehet tekinteni, és a világi hiúságról való lemondást jelképezi. A ceremónia után pedig nem más, mint IX. Pius pápa fogadta Lisztet magánkihallgatáson. Ezután a zeneszerző a Vatikánba költözött, a nyár derekán pedig további, úgynevezett kisebb rendeket vett fel. Római katolikus apát lett, és mint klerikus köteles volt papi ruhát is viselni. Ezt mondta ekkor: „Beléptem az egyházi rendbe, de semmi esetre sem a világ iránti megvetésből vagy még kevésebbé, mert ráuntam a művészetre.”

Még abban az évben Don Antonio Solfanelli atya, teológiai professzor társaságában Spoleto, Assisi és Loretó érintő zarándokútra ment. Lisztet itt olyan mélyen megérintette Szent Ferenc lelkesége, hogy később be is lépett a ferencesek harmadrendjébe.

A romantikus zene nagymesterét 1877-ben Hohenlohe bíboros Rómában tiszteletbeli albanói kánokká is kinevezte, így Liszt a lila színű övet is viselhette. Mindezen egyházi kinevezések mit sem értek volna akkor, ha csak felszínes hittel párosulnak. Ám Liszt Ferenc, ha nem is mindig „egyházias”, de vallásos, istenfélő ember volt. Hetvenötödik életévében távozott a földi létből 1886. július 31-én.

■ JEZSÓ ÁKOS

Hagyatékgondozók

Liszt Ferenc utolsó budapesti lakása a Régi Zeneakadémia első emeletén – ahol a mester 1881-től 1886-ig lakott – sokak zarándokhelye. A Liszt Ferenc Emlékmúzeum gyűjteménye magában foglalja a mester eredeti hangszereit, bútorait, könyv- és kottatárát, valamint személyes tárgyait. Az intézményben található a magyar Liszt-kutatás központja.

A nagy magyar zeneszerző és zongoraművész nevét viselő Liszt Ferenc Társaság több – még a mester életében formálódó – kezdeményezés után, 1893-ben alakult. A második világháborúig kisebb-nagyobb szünetekkel működött. 1973-ban pártfüggetlen egyesületként született újjá. A rendszerváltás óta független, önálló magyar kultúra-ápoló civil egyesület – jelenleg több mint hatszáz taggal. A társaság tagszervezete a Magyar Zenei Tanácsnak. Budapesti központján kívül csoportjai működnek Pécsen, Sopronban, Szegeden és Szekszárdon. Célja Liszt Ferenc életművének, személyiségének megismerését, eszméinek ápolása és terjesztése.

► **EvÉlet-infó**

Imazsamoly Liszt Ferenc egykori pesti lakásában

Liszt-gyöngyszemek lemezekon

A magyar lemezkiadás számára mindig fontos volt Liszt Ferenc műveinek gondozása. Az 1980-as évek végén, a Hungaroton fénykorában harmincöt-negyven Liszt-felvétel közül válogathattak a zenekedvelők. A lemez-fogyási statisztikák a kilencvenes évek elejéig tükrözik a magyar vásárlók ízlésvilágát, ezután a Hungaroton vetélytársai is megerősödtek, s összetített kimutatások már nem készülhettek.

A régi számadatokat böngészve kiderül, hogy az élen a népszerűbb művek álltak: a Szegedi Szimfonikus Zenekarral felvett *Magyar rapszódák* majd százezer példányban kelt el. Ezt követte az *Esztergomi mise* 1976-os felvétele, ebből félszázezer példány talált gazdára. A toplista harmadik helyén a szimfonikus költeményeket tartalmazó összeállítás állt. A *Les préludes*-öt, az *Orpheust* és *Tassót* magába foglaló, 1983-ban készült korongon a Magyar Állami Hangversenyzenekart Ferencsik János vezényelte.

A több tízezer, névtelen százezer eladott példány manapság a könnyűzenei slágerlistákon is előkelő helyezést érne, de ne feledjük, hogy akkortájt a zenebarátok a hangversenytermeket is jobban látogatták, s a karácsonyi ajándékok között is előkelő helyen álltak a klasszikus hanghordozók. Az államilag támogatott árak miatt a külföldi turisták is előszeretettel vásárolták a magyar lemezeket.

Nagy népszerűségnek örvendtek itthon és külföldön is a Liszt-albumok. A magyar Liszt-kiadás egyik legsikeresebb darabja a *Krisztus-oratórium*. Az 1970-ben készült felvételen az Állami Hangversenyzenekart és a Budapest Kórust Forrai Miklós vezényelte, és a lemezen olyan híres énekesek hallhatók, mint Solyom-Nagy Sándor vagy a fiatalon elhunyt, kivételes technikájú lírai tenor,

adványon a Szlovák Filharmónia Ének- és Zenekarát Ferencsik János dirigálja, a második előadás *Joó Árpád* nevéhez fűződik. A karmester jelentős nemzetközi karrierrel a háta mögött 1985-ben vezényelte a művet, s a már bevált közreműködőkkel, az Állami Hangversenyzenekarral és a Budapest Kórossal dolgozott együtt, a főszerepet Marton Éva énekelte. A lemez sikere nyomán a következő évben újabb feladatot kapott, a szimfonikus költeményeket vette fel hét lemeze.

A nemzetközi szakmai közvélemény is nagyra értékelte a kiadványokat. A legtöbb elismerést Forrai

Krisztus-oratóriuma kapta: 1971-ben a Francia Nemzeti Hanglemez-akadémia, egy évre rá a Charles Cros Akadémia nagydíjával, 1977-ben pedig a *Ritmo* spanyol hanglemezszaklap zenekritikusai által odaítélt *Az Év Lemeze* díjjal tüntették ki. A Réti József és Jámor László közreműködésével készült *Zsoltárok* kiadványnak 1969-ben odaítélték a Francia Nemzeti Hanglemez-akadémia és a Charles Cros Akadémia nagydíjait. A Ferencsik-féle *Szent Erzsébet legendája* a Francia Nemzeti Hanglemez-akadémia nagydíjával (1974), valamint a *Nemzetközi Liszt Ferenc-hanglemez nagydíjjal* (1975) büszkélkedhetett.

A saját kiadású lemezek mellett licenckiadványok is bővítették a választékot, a *Magyar rapszódák Cziffra György* tolmácsolásában szép sikert aratott itthon is. Cziffra György

Lyot György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziffra György Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőhazájában sokáig hallgattak róla. A jég 1

▶ A rizsaratás utáni száraz évszak kezdetén érkezünk Balira, a balinéz kultúra központjaként számon tartott Ubud városától öt kilométerre fekvő Kedewatan faluba. Szállásunktól mindössze 129 lépcsőnyit kell aláereszkedni, hogy megpillantsuk a kicsiny hindu kegyhelyet, melyet a 7. században alapított egy Jáváról érkezett hindu pap, *Rsi Markendea*. A völgy finoman visszhangozza a sűrű zöldből előtörő, gyors sodrású hegyi folyó zúgását. Belesimul a *gamelán* zenére táncoló falusi gyerekek vidám hangja, akik ma délután is felsorakoznak, hogy iskola után tovább tökéletesítsék a hagyományokban őrzött finom mozdulatokat a faragott kövekkel megerősített szellős csarnok védelmében... Ez is Indonézia, de csak egyetlen arca, színe a hatezer lakott szigeten szétszóródott soknemzetiségű, színes kultúrájú országnak. Másfél évvel ezelőtt feleségemmel együtt abban a szerencsében volt résznök, hogy két hetet tölthetünk itt. Bali, Szumátra és Jáva szigetait érintő indonéziai utunk élményei azóta is élénken élnek bennünk. Nem egyszerűen a trópusi táj látványa az Atlanti- és az Indiai-óceán ölelésében, nem is az ázsiai nagyvárosok sűrű levegőjű forgataga, hanem a nagy kultúrateremtő vallások és hagyományok egymásmellettsége, egymásra hatása úgy, ahogyan az egészen páratlanul fejlődött a világnak ezen a pontján. Úti beszámolómban kiemelt figyelmet fordítok az ott élő batak evangélikus közösségre (Huria Kristen Batak Protestan – HKBP), amely egész Ázsia legjelentősebb evangélikus egyháztestét alkotja a világ legnépesebb muszlim országában, az ugyancsak kisebbségi helyzetben élő hinduizmus és buddhizmus mellett. Természetesen az átfogó képhez még több időre és nagyobb terjedelemlre lenne szükség, ezért elsősorban az utunk során átélt személyes találkozások és benyomások alapján kívánok betekintést nyújtani az *Evangelikus Élet* olvasóinak ebbe a hazánktól távoli világba.

■ ARADI GYÖRGY

Nem tudok elvonatkoztatni attól a szemponttól, amely meghatároz – vagyis hogy nem kultúrانتropológusként, tengerbiológusként vagy éppen vulkanológusként, hanem gyülekezeti lelkészként és teológiai érdeklődésem alapján látom a világot akár egy vakáció idején is. Közelebb kerülni, elsődleges élményeket gyűjteni az indonéz kultúráról, sokszínű vallási jelenségeiről számomra saját evangélikus szolgálatom pontosabb értelmezését is jelenti.

Ehhez illeszkedik az a kihívás, hogy öt világvallás képviselőinek rendszeres fórumán evangélikus lelkészként is többször megszólítottam kerületünkben; vagy az a beszédes adottság, hogy gyülekezetünk templomával átellenben található az Indonéz Köztár-

a többségi valláshoz tartozó elnöklől milyen fontosnak tartja ezt a találkozót, amely kifejezi, hogy egy mindössze néhány százalékat kitevő kisebbség számára is biztosítatik a vallásszabadság.

A becslült adatok szerint több mint 245 millió lakosú ország alkotmányában kiemelt szerepet játszik a vallásszabadság. A *Pancsa Szila*, a sokat idézett *öt elv* rögzíti, hogy minden állampolgár és az állam élete egyazon alapelvekre épül: 1. hit az egy, legfelsőbb Istenben; 2. igazságos és civilizált emberiség; 3. Indonézia egysége; 4. demokrácia, a nép képviselőinek okos tanácskozása alapján; 5. szociális igazságosság az egész nép számára.

Állami előírás tehát az alkotmány szerint, hogy mindenkinek valamilyen módon istenhívőnek, vallásosnak kell lennie. Teheti ezt muszlim,

Balinéz falusi menet

saság nagykövetsége, s hogy Indonézia közelmúltban nyugállományba vonult magyarországi nagykövete, *Mangasi Sihombing* is evangélikus háttérű. Első beszélgetésünk óta, amely egy balinéz–magyar pár templomunkban tartott esküvőjéhez kapcsolódott, együtt élhettünk meg közös missziói napos szolgálatot, angol nyelvű istentiszteleteket, szeretetvendégséget és egy szép EvÉlet-estet is tavaly novemberben a Fehér Páva zarándokszálló pinchehelyiségében.

Vallások – harmonikus egymás mellett élés

Földünk negyedik legnépesebb, demokratikus államában ottjártunkkor folyt az elnökválasztási kampány. A választást fölényesen nyerte *Susilo Bambang Yudhoyono* hivatalban lévő elnök. A napilapok címdoldalon közölték, hogy a muszlim vallású politikus látogatást tett az indonézek római katolikus bíborosánál. A fotókon jól tükröződött, hogy

keresztény, animista-törzsi vallás híveként, lehet hindu, buddhista vagy konfucianus, ám nem lehet ateista.

Különösen nagy jelentőséggel bír ez az alkotmányos alapelv egyrészt egy olyan társadalomban, amelyre nyilvánvalóan erős hatást gyakorol a minden tekintetben szuperhatalommá fejlődött, ateista ideológiával is „felfegyverzett” Kína, másrészt egy olyan korszakban, amelyben az iszlám mint fenyegető valóság kerül a köztudatba, nem kis mértékben a nyugati médiában szinte kizárólagosan bemutatott iszlám szélsőségesek és fanatikus csoportok valóban fenyegető jelenléte és az ebből fakadó sztereotípiák miatt.

Indonéziában ezzel szemben a csendes többséget azok az emberek alkotják, akik a lakosság 88 százalékát kitevő muszlim közösség békeszerető, komplex identitással rendelkező tagjai. Különösen Jáva szigetén él nagyszámú muzulmán, akik egy nem ortodox, hanem a hindu vallással va-

Ezerarcú Indonézia – világ

lamelyest keveredett iszlám, az *Abangan* tanait követik.

Az egész szigetvilág népi hiedelmeit, tradícióit jelentősen befolyásolják a hindu hagyományok és gondolatok. A holland gyarmatosítótól 1945 augusztusa óta független országban a keresztény közösségek élete is különleges képet mutat.

A batakok között 19. század első évtizedeinek amerikai keresztény misszionáriusai folytattak térítő munkát, ám küldetésük csak mártíromságig vezetett. A nagy áttörést *Ludwig Ingwer Nommensen* német evangélikus misszionárius apostoli szolgálata hozta el, aki 1862-ben érkezett Észak-Szumátrára. Egyházplántáló

tangiantarba vezetett, ahol a ma négymillió tagot számláló egyháztest (HKBP) egyik teológiája működik. A transzsumátrai főútvonalon délre tartó körülbelül ötórás út nyomán érkezünk a négyszáz teológushallgatót számláló intézménybe.

Az előadásra meghívó rendszeres teológiai professzor, *dr. Darwin Lumbantobing* legnagyobb meglepetésemre régi ismerősként üdvözölt. Hamar kiderült, hogy tizenöt éve a chicagói evangélikus teológián együtt tanultunk ösztöndíjaként.

A szombat délelőtti, tanítás nélküli napon mintegy százhusz érdeklődő diák gyűlt össze az előadóteremben, hogy átfogó képet kapjanak a magyarországi evangélikusok szolgálatáról, és halljanak a bennünket erő kihívásokról. Férfi és női teológushallgatók is számos kérdést tettek fel kisebbségi egyházunk hídszerepéről, az ökumenéről, a cigányság integrációjáról és az internet nyújtotta lehetőségekről. Az emlékezetes alkalom zárásaként egy batak *uloszal* ajándékoztak meg bennünket. Vagyis olyan hagyományos szőtt terítővel, amely egyszerre jelenti az összetartozást és áldáskívánást, valamint az értünk való imádság kifejezését. A beszlött batak felirat – „MARTUA NA LAMBOK ROHA” – hirdeti: *Áldott az a nép, amelynek szíve békés.*

Sekrestyétől tűzoltásig

Pematangiantartól mintegy ötven kilométerre fekszik Parapat, a Tobató partján elterülő üdülőváros. Kikötőjéből rendszeres hajójáratok indulnak Samosir szigetére, ahol a vasárnapot töltöttük. Tomok városka jellegzetes, csónak alakú, cölöpökön álló házait úgy pillanthattuk meg, hogy már szóltak a templomba hívogató harangok.

Jöttünkről nem tudtak, így még jobban belesimulhattunk a helyi evangélikus istentisztelet menetébe. A sekrestyében diakónusok és kórusvezetők, a gyülekezet véneinek népes csoportja fogadta az érkezőket és a személyes adományokat felajánlókat. A falon megkopott fényképen Nommensen arcképe volt felismerhető.

Bent a templomban minden korosztály képviseltette magát, az öltönyös idősebb férfiaktól a színes ruhába öltözött középkorú nőknél át a kisgyermekekkel kicsit hátrébb helyet foglaló fiatal anyáig. Szinte mindenki szolgálattal készült a csaknem kétórás együttlétre.

Az istentisztelet a nyelvi nehézségek ellenére jól követhető, lendülettel, kötött renddel, mély átéléssel,

Borobudur, Jáva

Batak evangélikusok – testvéreink a hitben

A tavaly novemberi EvÉlet-esten díszvendégként jelen lévő Mangasi Sihombing és felesége, *Parodang* asszony ajánlásával és segítségével jutottunk el utunk során Észak-Szumátrára, a batak evangélikusok közé, ahonnan őseik is származnak. Szumátrai utunk kettős célja az itt működő evangélikus teológia és egy evangélikus gyülekezet felkeresése volt a Tobató vidékén.

A fenséges Tobató és környéke a batakok őshazája. A hetvenötezer évvel ezelőtti hatalmas vulkánkitörés helyén létrejött krátertó és a tó közepén fekvő Samosir szigete védelmet nyújtott, ez tette lehetővé a gazdag batak hagyományok fennmaradását. Századokon át őrizték saját nyelvüket, mítoszait és népművészetüket úgy, hogy ez a vidék gyakorlatilag az iszlám térnyerése idején is érintetlen maradt.

munkájának sikeréhez minden bizonnal hozzájárult rendkívül alapos felkészültsége és az a szemlélet is, amellyel a batakokhoz és hagyományaikhoz közelített. Nem követelte meg az evangéliummal nem ellenkező szokásaik feladását, sőt saját vezetőket és tanítókat nevelt ki. 1878-ban batak nyelvre fordította az *Újszövetséget*. A helyi tanítók és az evangélicizációs munkában részt vevők képzésére egyaránt figyelmet szentelt. Halálakor, 1918-ban a 180 ezres evangélikus egyházban 34 lelkész és 788 tanár-igehirdető szolgált, összesen öt század keresztény iskolát fenntartva. A második világháború idején bebörtönözött külföldi misszionáriusok távozásával teljes egészében saját bennszülött vezetőik alatt fejlődött tovább az egyház egy választott *ephorus* és négy, püspöknek megfelelő vezető irányításával.

Szumátrai utunk Medánból, a tartományi fővárosból elsőként Pema-

Pura Ulun Danu templomegyüttes, Délnyugat-Bali

vallások a vulkánok földjén

Bibliával a kézben és legalább ötféle, a gyülekezetből alakított kórus szolgálataival, felolvasásokkal haladt előre a prédikációig, úrvacsora nélkül. Az igehirdetés így sem volt hosszabb húsz percnél.

Az együttléte – érezhető izgatottság nyomán – a félrevert harang szava vágta el. A templomtól is jól látszott a mintegy háromszáz méterre lévő füstcsóva: valakinek a háza égett, s már indult is az egész gyülekezet motoron, gyalogosan, hogy oltsa a tüzet. Üzenettől a tettek mezejére, a szolidaritás és összetartás ilyen magától értetődő megélésére...

A tomoki főút és kirakodóvásár mellett gyalogösvény vezetett a régi neolitikus kultúrát idéző királysírhöz, fölötté a legrégebb, bárka alakú

veket magasabb erkölcsre. Az imák megtisztítják a szívet, megóvnak a rossz cselekedetektől és a bűnök iránti kísértésektől. 3. Ramadán havi böjt: ramadán hónapban tartózkodni kell az ételtől, italtól és a házasságtól pirkadattól napnyugtáig, miközben igyekezni kell a csendesség keresésére, megtalálni a lelki békét és minél többet fordulni Isten felé. A böjt fejleszti az egészséges szociális érzéket, a türelmet, az önzetlenséget és az akaraterőt, tisztítja a testet és a lelket. 4. Alamizna (zakát): a *zaka* szó szerinti egyszerű jelentése tisztaság, ártatlanság. A gyakorlatban kijelöli annak az évente természetben vagy pénzben adandó összegnek a nagyságát, amelyet egy muszlimnak oda kell adnia az arra jo-

hegyvonulatot *alvó Buddhának* neveztek el az őslakosok.

A hely története visszanyúlik a 8. századba, amikortól a szigetvilág erős indiai befolyás alá került. Buddhista és hindu királyságok alakultak, uralkodók indiai istenektől származtatták magukat. A borobuduri

Batak evangélikus templom, Tomok

óriás méretű teraszos szentélyhegy az indiai mitológiából ismert Meruhegy hasonmása kívánt lenni Jáva szigetén, amely a legendás aranyomot utánozza, melyen a világmindenség nyugszik. Az eredmény a déli féltéke legmonumentálisabb emlékműve lett: a buddhizmus legnagyobb szabású nyitott szabadegyete-me, a kövek üzenetében.

Tornyainak változatossága, szobrai és a buddhista legendákat ábrázoló domborművei ámulatba ejtőek. A levegőből hatalmas, háromdimenziós *mandalának* hat, amely a lámaiszt szertartásokban használt képes világábrázolás, az Ég és a Föld szimbolikus leképezése. E dombra épített alkotás teraszos, gúla alakú, nyolcszintes építmény. Alsó része lépcsőzetes

egy hetvenöt éven át. Kétszáz évvel később a templomrendszert elhagyták. Hamarosan omladozni kezdett, elborította a dzsungel. A napóleoni háborúk idején angol gyarmatosítók foglalták el Jávát, Borobudurt ekkor fedezte fel egy katonatiszt. A növényzetet és a fákat lefejtették a kövekről, majd 1907-ben holland régé-

mok, az emberek alvóhelye és konyhája, valamint a házi szentély. Fő terményük a rizs, de jamgyökeret, édesburgonyát, maniókát és kukoricát is termesztnek. Rituális fürdőhelyeik közül az egyik legszebbhez is eljutotunk. A szent vizeknél tett látogatástól a különféle betegségek elleni védelmet várják a helyiek.

Evangélikus teológusok Pematangiantarban

épületek emelkednek csupa természetes anyagból. Egyiken felirat állt: *Segale-gale*. Amire utal, az egy kötelekkel mozgatott, zenélő, emberméretű festett fabábu, amellyel eredetileg egyedül járárták a „résztvétáncot” az utód nélkül elhunytak temetésén. Ma turistacsalogató látványosság, vállra terített *ulosal* lehet együtt lejteni a vídám körtáncban. Ezzel a képpel búcsúztunk a Toba-tótól, hogy Medánból indulva repüljünk Yogyakartaiba.

A medáni nagymecset

Medánban találtunk rá indonéziai utunk során a legszebb mecsetre. A híres nagymecsetbe kísérőink egyike, a muszlim származású *Farhan* jóvoltából juthattunk be, aki a napi ötszöri ima, a szalat gyakorlása miatt állt meg itt.

Éppen abban az évben, 1905-ben épült, amikor a fasori evangélikus templom. Egészen megdöbbentő volt felfedezni az anyagok és díszítőelemek hasonlóságát, a szószékfeljárótól a falak motívumáig.

Az iszlám öt oszlopát *Farhan* segítte felidézni: 1. A hit tanúsítása (saháda): tanúsítása annak, hogy nincs más jogos imádható isten, csak Allah, és hogy *Mohamed* az ő prófétaja minden ember számára, egészen a végítélet napjáig. 2. A napi ötszöri ima (szalát): ezek erősítik és élteik a hitet Allahban, és ösztönzik a hi-

gosultaknak. Emberbaráti és társadalmi értéke is van. 5. Haddzs (zarándoklat Mekkába): legalább életében egyszer minden muszlimnak, aki anyagilag, testileg és lelkileg képes ezt megtenni, el kell zárándokolnia Mekkába, és ott elvégeznie a zarándoklat-hoz kapcsolódó szertartásokat.

Ugyancsak érdeklődéssel hallottuk a beszámolót arról, hogy a fővárosban, Jakartában és a nagyobb vá-

A fasori evangélikus templommal egy időben épült medáni nagymecset

rosokban ramadán idején a keresztény közösségek sötétedéskor szertartására hívják muszlim barátaitak...

Az alvó Buddha – Borobudur

Az indonéz lakosság mindössze egy százaléka buddhista. Történelmi központjuk minden bizonnyal a Jáva szigetén fellelhető teraszos „szentélyhegy”, Borobudur.

A *Borobudur* szó jelentése: „sok Buddha”. A monumentális építmény, amely a kulturális világörökség része, mégis sokkal inkább iskolás csoportoktól és turistáktól nyüzsgő hely, semmint meditációs gyakorlatok vagy a vallás megélésének színhelye. Bennünket is arra biztattak, hogy a hajnali órák napfelkeltét megelőző hűsét válasszuk a látogatásra.

A parkokkal övezett területet hegyek veszik körül, némelyikük még mindig aktív vulkán, a közeli lakott

piramis, az öt négyszögletű terasz az anyagi világ szimbóluma, fölötté a három kör alakú szint a szellemi világot testesíti meg. Mindhárom kör alakú szinten kisebb harang alakú sztúpák sorakoznak, melyek a legfelső terasz harang alakú, tizenöt méter átmérőjű nagy sztúpájához vezetnek fel. Ez a csúcs a buddhizmus legfőbb célját, a teljes szabadság, az anyagi kötöttségektől való megszabadulás – a nirvána – elérését szimbolizálja.

A falakon ezerötszáz dombormű mutatja be Buddha tanítását és életének epizódjait; ez a buddhizmus kőbe vésett enciklopédiája. Több száz relief a hétköznapi élet jeleneit ábrázolja: a mezei munkát, a családi életet, viharban fölboruló hajókat, táncosokat, majmokat, háborúk eseményeit. Megelevenítik a 9. századi jávaiak életét.

Borobudurt Kr. u. 800 körül a Shailendra-dinasztia építtette, mint-

Batak csónak alakú ház Samosir szigetén

szek hozzákezdték a helyreállításához. További konzerválására és restaurálására az 1970-es, 80-as években került sor.

Baliról még egyszer

Indonézia lakóinak mindössze három százaléka hindu vallású. Bali szigetének lakossága a hinduizmus egy sajátos ágát, az *agama hindu dharma* vallást követi. Balit „az élő istenek szigetének” is nevezik. Csaknem száz-ezer templom és szentély található a csupán hárommillió, pici, de annál varázslatosabb szigeten. Megtalálhatjuk őket a temetőkből, tengerpartokon, az útkereszteszövedéseknél, a piacokon, a kapukban, hidakon, fák koronáin. Külön templomuk van a holtaknak, az élőknek, az egyes istenségeknek, a foglalkozási csoportoknak, kasztoknak, klánoknak, családoknak. A vallás tehát központi szerepet játszik az itt élők életében, át-szövi a hétköznapiakat.

Csakis Balira jellemző ez az egyedi hitvilág, amely eltér az indiai hinduizmustól: a helyi animista ősvallással keveredve sajátos, szinkretikus egyveleget alkot.

Az indiai hatások, így a hinduizmus is a 11. századtól kezdtek Balira áramlani. A 15. században, a hindu Madzsapahit birodalom összeomlása után a hindu vallású jávai nemesség, papság és értelmiség az iszlám terjeszkedése előtt Balira menekült. Az itt kialakult egyedi kultúra, a művészetek, így a tánc, a kézművesség és az árnyjátékszínház mai formái ennek a nagy jávai exodusnak az emléket őrzik.

A legváltozatosabb, gamelánegyüttessel kísért táncos előadásokat az Ubudban található királyi palota előtti téren láttuk. Az ősök szellemének, isteneknek vagy az ártó erőknél, démonoknak bemutatott felajánlások apró rítusaiba vagy a naponta többször bemutatott étel-, füstölő-, virágáldozatok meneteibe azonban bárhol bele lehet botlani.

A falusi közösségekben minden család a maga föld- vagy kőfállal elkerített portáján él. Az árnyékos udvart rendszerint három részre osztják: a rizshombárok és marhakará-

Összetartozunk

A felidézett utazás képei és története, Bali, Jáva és Szumátra ezer arca számomra azt is jelenti, hogy milyen üdítő rácsodálkozni Isten gazdag világára. Másrészt figyelmeztet, hogy olyan óriási kincsünk van nekünk, magyarországi evangélikus keresztényeknek is, amelynek öröme távoli vidékek nyelvére és kultúrájára is lefordítható. Éppen ezért nem szabad fenntartásokkal közelednünk a távolból érkezőkhöz, nem szabad kitérőnünk a mélyül váratlan találkozások előtt sem, mert könnyen kiderülhet, hogy mélyen és egészen krisztusi módon összetartozunk.

A rizsarátás után a száraz évszak veszi kezdetét. A völgy finoman visszahangozza a sűrű zöldből előtörő, gyors sodrású hegyi folyó zúgását. Belesimul egy gamelán zenére táncoló kislány hangja, aki felsorakozik,

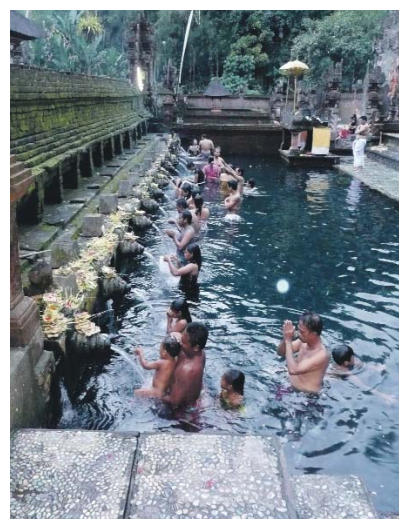

A szerző és felesége, Móni egy szunnyadó vulkán peremén

hogy iskola után tovább tökéletesítse a hagyományokban őrzött finom mozdulatokat a faragott kövekkel megerősített szellős csarnok védelmében...

Rosa ma férjével, *Zsolttal* együtt Budapesten él, és gyakran együtt érkeznek a Városliget felől fasori templomunkba, hogy együtt imádkozzanak ott, ahol néhány éve Isten áldását kérték házasságukra. Áldott az a nép, amelynek szíve békés!

A szerző evangélikus lelkész, a Déli Egyházkerület missziói felelőse

Rituális hindu fürdő, Bali

Nagyító alatt a magyar médiatörvény

Beszélgetés dr. Fabiny Tamás püspökkel

► **A január elején életbe lépett új magyar médiatörvényt – belföldön is, de különösen külföldön – sokan kritizálták. Az Evangélikus Élet német nyelvű – ünneplapszámainkban megjelenő – oldalának szerkesztője a napokban a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) német nyelvű hírszolgálat (Deutschsprachiger Nachrichtendienst der ELKU) számára készített interjút dr. Fabiny Tamás püspökkel, az MEE külügyekért és médiamunkáért felelős püspökével.**

– Az új magyarországi médiatörvénnyel kapcsolatosan nem feltétlenül világos a külföldiek számára, mennyivel vannak előbbre azzal, hogy megalkották ezt a törvényt. Meg tudná ezt világitani?

– A médiatörvény és a körülötte folyó vita jól mutatja Magyarország mai helyzetét. A rendszerváltásig nem beszélhettünk sajtószabadságról, hiszen a médiát a kommunista párt ellenőrizte. Akkor egyebek mellett a sajtószabadságról tüntettünk. Sosem fogom elfelejteni azt a csodálatos élményt, amikor 1989. március 15-én egy ismert magyar színész, Cserhalmi György az akkori ellenzék nevében jellempesen lefoglalta a Magyar Televíziót.

A rendszerváltás utáni években azonban annyi vita folyt a média körül, hogy nem született konszenzusos médiatörvény, hanem a gyakorlatban egyfajta vadkapitalizmus uralkodott. A hatalmuktól és főleg a gyors profitszerzéstől megszédült tulajdonosok és az ő érdekeiket kiszolgáló szerkesztők gyakran lábba tiporták az emberi méltóságot, a nemzeti és keresztény értékeket, nem vették figyelembe a fogyasztókat és kisebbségek jogait, nem voltak tekintettel a gyermekek védelmére. A sportújságban a Bundesligáról szóló tudósítások mellett – gyakran még harsányabb betűkkel – szexuális szolgáltatásokat hirdettek, számos televízió hírműsorban tombolt a brutalitás.

Ezen a háttérrel látszik, hogy mennyi pozitív előrelépést hozott a 2010 végén elfogadott médiatörvény. Így nagyon fontosnak tartjuk, hogy sokkal jobban előmozdítsa a gyermekek és kiskorúak védelmét. A korhatársávokat átalakítja, bevezeti a hat éven aluliaknak nem ajánlott kategóriát is. Az olyan műsorszám, amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy meghatározó eleme az erőszak, illetve a szexualitás közvetlen, naturális ábrázolása, csak késő éjszaka, tíztől hajnal ötig kerülhet adásba. Ugyanakkor a nyers pornográfiát és a szélsőséges, illetve indokolatlan erőszak-ábrázolást teljesen száműzi a képernyőről.

Arról is rendelkezik az új törvény, hogy a közszolgálati tévék műsoridejének több mint felét magyar műsorok tegyék ki, a zenei rádiókban pedig legalább negyedrészt magyar zeneszámok szóljanak. Kérdésesnek tartom azonban, hogy eredményes lehet-e egy ilyen kvóta-rendszer felállítás.

– Milyen szempontból maradnak kérdései – esetleg aggódalmi – a médiatörvénnyel kapcsolatban?

– 2010 tavaszán a Fidesz–KDNP kétharmados választási győzelmet aratott. Ezzel a rendkívül nagy társadalmi felhatalmazással számos olyan törvényt elfogadott a parlament, amelyek a korábban hatalmon levők vagy más csoportok érdekeit sértik. Ide sorolom a magánnyugdíjpénztárakkal kapcsolatos vagy a multinacionális vállalatokat különadókkal sújtó törvényeket. Ismert az is, hogy szűkítették az alkotmánybírók jogkörét, vagy hogy a kormányoldaltól nem szavaztak ismét bizalmat Sólyom László köztársasági elnöknek, aki szerepét – alkotmányjogi meggyőződéséből – a mindenkori kormány mellett fékként fogta fel.

Számomra rokonszenvesebb lett volna, ha a parlament többség és a kormány nem akar mindent erőből elérni, hanem képes gesztusokat is tenni. Például hogy az új médiatestület-

be befogad ellenzéki pártokból is képviselőket, vagy hogy a médiahatóság elnökét nem a miniszterelnök nevezi ki és nem kilenc évre.

Ami a konkrét bírálatokat illeti, ezekkel kapcsolatban némileg zavarban vagyok. Vártam és várom, hogy a fenntartásokat megfogalmazók – például Németországban – paragrafusokra hivatkozzanak. Ezek nyomán magam is szívesen utánanéznék annak, hogy milyen diktatórikus részek lehetnek a törvénynek. Ám a bírálatokban inkább csak általánosságokat látok. Idézik például a médiumok törvényben meghatározott feladatát: „Hiteles, gyors, pontos tájékoztatás a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről” – ám ezt általános és szubjektív értelmezhető cikkelynek nevezik, ami szerintük a médiahatóság számára indokolatlanul is okot adhat iratbetekintésre vagy szerkesztőségek, médiumok megbüntetésére. Nyilván szerencsésebb lett volna olyan megfogalmazás, amelyik nem ad tápot a gyanakvásnak.

Ugyanígy említhetem azt a részt, hogy kivételesen indokolt esetben az újságíró kötelezhető az informátor kiadására: a kritikusok szerint a jogszabály itt nem határozza meg, hogy mi számít kivételesen indokolt esetnek, így sor kerülhet visszaélésekre.

Meggyőződésem, hogy körültekintőbb szabályozással – adott esetben egy hosszabb és az ellenzéket és a szakma egészét jobban bevonó törvényalkotással – elkerülhető lettek volna ezek a bizonytalanságok. Ám messze eltűzöttnek érzem azokat a véleményeket, amelyek a sajtószabadság végéről beszélnek, és valamiféle magyarországi diktatúráról vizionálnak. Azt pedig kifejezetten sértőnek tartom, hogy a magyar kormányt némely utalással gyakorlatilag fasisztoidnak nevezik.

Azt sem tartom kizártnak, hogy egyes bírálóknak csak ürügy volt a médiatörvény, valójában azonban gazdasági sérelmek, például a multinacionális vállalatokat érintő ágazati különadók terhe motiválta őket.

– Van-e következménye a médiatörvénynek az egyházi médiamunka számára?

– Ami az egyházi műsoroknak is fejlődési lehetőséget mutat: törekedni kell a halláskárosultak érdekében jeltolmácsolásra vagy feliratozásra. Ez egyházi műsorokban nem kötelező, de ajánlás, és a hallássérültek missziója nem cél. Ami még pozitívum az egyházak szempontjából: a reklámok elhelyezésének szabályozása a műsoridőn belül, ugyanis valási műsoron belül nem lehetséges.

– Lesz hivatalos reakció a Magyarországi Evangélikus Egyház vagy a többi magyarországi felekezettől – mint fontos társadalmi intézmények – részéről, akár a parlament vagy a kormány felé, akár a magyar nyilvánosság felé?

– Hivatalos reakció sem az MEE, sem az egyházak részéről közösen nem várható. Azonban magánemberként jó szívvel elmondom én is a véleményemet, ahogyan korábban is szívesen tettem.

Körülbelül két éve egy rádióműsorban politikai kérdésekről beszélgettünk. Ennek keretében azt mondtam, hogy várom már azt az időt, hogy egy konzervatív kormány kritikusa lehessen. E dupla fenekű mondattal jelezni kívántam, hogy nyolc év szerencsétlen szocialista kormányzás után kívánatosnak tartom a változásokat. Ugyanakkor arra is utalni kívántam, hogy az egyház nem kötheti magát egyetlen politikai párthoz, hanem a mindenkor hatalmon levőkkel kapcsolatban bátran kell bírálatot is megfogalmaznia. Talán ezt a kritikus szolidaritást szokták az egyház prófétái szolgáltatának nevezni.

A két évvel ezelőtti nyilatkozatomban megfogalmazott első tényező, a kormányváltás megvalósult. Nem szeretnék hűtlen lenni akkori mondatomhoz, így vallo, hogy számos kérdésben kritizálnunk kell a hatalmon levőket. Az igaztalan és túlzó támadásokkal szemben azonban meg kell védenem őket.

■ HOLGER MANKE

Visszautasítjuk a hazánkat lejárató kampányt!

Mi, a Protestáns Újságírók Szövetségének (Prúsz) tagjai megdöbbenéssel tapasztaljuk a decemberben elfogadott médiatörvény ürügyén széles körben kibontakozó propaganda- és médiakampányt. Értetlenül állunk azon újságíró-szervezetek magatartása előtt, amelyek már azelőtt, hogy megismerték volna a honatyák döntő többsége által elfogadott törvény végleges szövegét, megalapozatlan vádakkal igyekeztek hisztériát kelteni.

Álláspontunk szerint a rosszindulatú, nemegyszer téves információkon alapuló, idő előtti támadássorozat valójában a médiában dolgozók presztízsét tépázta meg, etikai és szakmai szempontból egyaránt megkérdőjelezve az érintett újságíró-szervezetek hitelességét.

A keresztény/keresztyén értékeket képviselő médiamunkások szakmai és érdekvédelmi közösségének tagjaiként magunk is elkötelezetek vagyunk a nemzeti és az európai alapértékek mellett. Természetesnek tartjuk, hogy mint minden politikai döntés és jogszabály, úgy a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény is vitatható, bírálható és szükség szerint módosítható.

Meggyőződésünk azonban, hogy az – általunk alapvetően jónak és üdvözlendőnek tartott – új médiatörvényt negatívan csak alkalmazásának gyakorlata minősítheti. Éppen ezért elhamarkodottnak és komolytalannak tartunk minden eddig közzétett, prejudikált véleményt, idő előtti bírálatot és módosításra vonatkozó követelést.

Miközben szeretettel ajánljuk a szakmában dolgozók figyelmébe a Prúsz e témában tervezett őszi konzultációját, felkérünk mindenkolégát és újságíró-szervezetet, hogy a nyomtatott sajtótermékekre és az internetes lapokra vonatkozóan csak 2011 júliusában hatályba lépő médiatörvény kapcsán tanúsítson felelős, mérték-tartó, hazánk érdekeit és jó hírét védő magatartást. Az országunkat ért igaztalan, sértő, olykor gyalázatos támadásokat higgadt hangnembben, ám határozottan utasítsuk vissza, mert ma újra időszzerű az önfeláldozóan küzdő államférfi, *Zrínyi Miklós* intelme: „Ne bánts a magyart!”

Budapest, 2011. január 22-én, a magyar kultúra napján

► A Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz) elnöksége

„Határozott magyar érdekképviselő alakul ki”

► **„Nemcsak izgalmas, hanem rendkívül aktuális témáról beszélgetünk ma este” – nyitotta meg Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Magyar Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke a Járósi Andor Keresztyén Kulturális Műhely és Sógör Csaba európai parlamenti képviselő közös, január 13-i rendezvényét, amelynek meghívottja Schöpflin György európai parlamenti képviselő volt. Az Európai este házigazdájaként Sógör Csaba is felszólalt, aki szerint ezeknek a rendezvényeknek az a céljuk, hogy az Európai Néppárt minél több munkatársát elhozzák és megismeressék az erdélyi magyarsággal. Fontosnak tartotta ezt azért is, mert az elhívott képviselők olyan szakterületeken jártasak, amelyekkel a három erdélyi képviselő nem foglalkozik.**

Schöpflin György európai parlamenti képviselő elmondta, hogy a megadott témát – *Magyar országimázs: alkotmányozás, médiatörvény, határon túli magyarok* – nem jogi oldalról fogja megközelíteni, bár van jogi végzettsége, inkább politikai szemszögből vizsgálja meg.

Elsőként az alkotmányozásról beszélt. Azt a kérdést fessegette, hogy miért is van szüksége Magyarországnak új alkotmányra. Megtudhattuk, hogy a készülő alkotmány Magyarország második alkotmánya lesz. Az elsőt 1949-ben kapta a magyar állam. A képviselő szerint elfogadhatatlan, hogy Magyarország az egyetlen volt kommunista ország, ahol a változások után nem írtak új alkotmányt. 1989-ben ugyanis átírták a Rákosi-féle alaptörvényt, de a szerkezete megmaradt. 1990 óta az Alkotmánybíróságnak emiatt 133 korrrekció kellett leadnia.

Schöpflin elmondta: Magyarországon nagyon lassan indult el az átalakulás, aminek akkor örültek, de később kiderült, hogy korai volt az öröm, ugyanis nem számoltak az átmentéssel. Az átmentés pedig azt jelentette, hogy a volt kommunista párt minden tulajdonát, hálózatát átmentette, és később bevette a politikában. A képviselő szerint 1989-ben a hallgatóságos alku az volt, hogy a kommunisták átadják a hatalmat, ennek fe-

jében megtarthatják a „szürke” privatizáció során szerzett javakat, megmaradnak gazdagnak, de nem vesznek részt a politikában.

Ez azonban nem így történt, 1994-ben ugyanis visszatért az MSZP, a Horn-kormány idején pedig elindult egy újabb berendezkedés, amelynek következtében nagyon sokan úgy élték meg ezt az időszakot, mintha egyfajta egypártrendszerben élnének, féldemokrácia volt Magyarországon. Ezért a képviselő fontosnak tartja, hogy legyen egy szimbolikus, ugyanakkor komoly új kezdet Magyarországon. Ezt szimbolizálja az új alkotmány, amely valószínűleg áprilisban fog hatályba lépni.

Mi az állampolgárság tartalma, milyen kapcsolat legyen az állam és az állampolgár között? – vetette fel a kérdést Schöpflin György. Szerinte az állampolgárság kétoldalú kapcsolatot feltételez, azaz lehetőséget kell teremteni az állam alulról jövő befolyásolására, ne csak négyévente szólhassanak bele az állampolgárok a politikába. A társadalom szerepe ugyanis jelenleg leszűkül arra, hogy négyévente egyszer szavazhat. A képviselő szerint az intézmények autoritása is nagyon gyenge, ezen is változtatni kell a jövőben.

Schöpflin a szabálykövetésről is szót ejtett; elmondása szerint az emberek nem

fogják a szabályokat követni, ha nem érzik úgy, hogy róluk szólnak. Fontos, hogy a rendszer nyitott legyen, politikailag, gazdaságilag és jogilag is.

A médiatörvény kapcsán a képviselő elmondta: a média szerepe az, hogy egyfajta kontrollt gyakoroljon a hatalom felett. A másik oldalról azonban az újságírók is hatalmat gyakorolnak, ezt viszont nem ellenőrizni senki, ezért szabályozni kell. Ezt próbálja elérni a médiatörvény, amely kodifikált jogszabály. Sok mindent átvett más országok gyakorlatából, és nagyon átfogó. A képviselő szerint a törvény hasznos és működőképes, de a gyakorlatba helyezése után dől el, hogyan fog működni, a gyakorlat ugyanis mindig átalakít törvényeket.

Schöpflin György

2002 és 2010 között Magyarország gyenge állam volt, ezt a szomszéd államok is felismerték, ezért nem is nagyon foglalkoztak vele. Ez azonban megváltozott, és kezd kialakulni egy nagyon határozott magyar érdekképviselő, amit a jelenlegi magyar kormány teljes joggal képvisel. Schöpflin szerint ez határozottan jó a határon túli magyar közösségek számára, ugyanis a szomszéd országok ezután számolni fognak Magyarországgal.

■ KISS GÁBOR

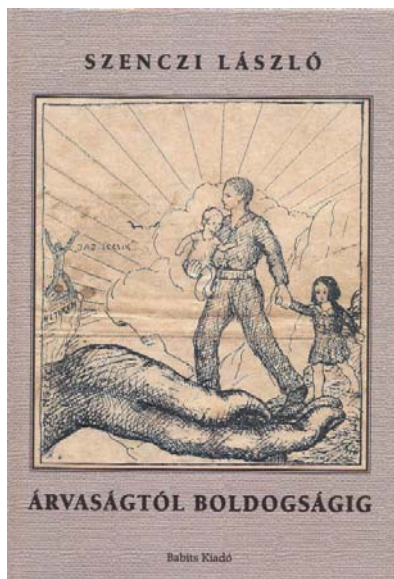
Az írás a Kolozsvárott megjelenő Szabadság című napilap január 15-i számában látott napvilágot.

Egy megpróbált, de Isten által vezetett élet

Vajon hogyan alakul 1928-ban egy olyan fél éves kisfiúnak a sorsa, aki a világgazdasági válság hatására a nagy nélkülözésben és éhínségben elveszíti mindkét szülőjét, és nincs olyan rokona, aki felnevelhetné őt? Szenczi László már gyermekkorától megtapasztalhatta, hogy „az Úr csodásan működik”, és legkisebb teremtményét sem hagyja magára. A Babits Kiadó gondozásában tavaly év végén jelent meg *Árvaságtól boldogságig* című önéletrajzi kötete, amelyben korabeli naplói, feljegyzései és megőrzött levelezése segítségével a nyolcvanhárom éves szerző ekként tesz bizonyosságot: „...az Úr mindig kijelölte azt az utat, amelyen járnom kellett, bármilyen nehéz is volt az út. Hűségesen vezetett, és én csodálva imádtam az Ő nagyságát, különösképpen pedig megmentő szeretetét és kegyelmét.”

Aki elolvassa Szenczi László könyvét, az nemcsak egy különleges életúttal ismerkedhet meg, hanem maga is megerősödhet: nincs olyan reménytelen helyzet, amelyből az Isten ne tudna kivezetni. A benne bízónak, ha kell, csodák segítségével is mutat kiutat. Hiszen már az is csodának számított, hogy Felvidéken épp a fiú árván maradásakor indult

lelki ébredés, amelynek hatására református árvaházak jöttek létre. Az árván maradt fél éves kisfiú az elsőben talált otthonra. A marcelházi, majd a bővülés miatt később a kiskörmányi, végül a komáromi otthonban nemcsak fedél került a feje fölé,

és nemcsak az ételéről és ruházatáról, később a tanulásáról gondoskodtak, de legalább ilyen nagy hangsúlyt kapott az ott lakók lelki nevelése is. A gyerekek egészen apró koruktól fejből tudtak számos bibliai arany-

mondást, az őket nevelő diakonisszák és lelképásztorok pedig nemcsak értük, de velük is imádkoztak.

Ennek az imádságos háttérnek a későbbiekben is nagyon fontos szerep jutott Szenczi László életében. Ez és az otthonról kapott levelek adtak sokszor vigaszt a tizenhét évesen leventeként Németországba hurcolt fiatal katonának. Különösen *Csukás Zsigmond* lelképásztor biztatta az ő „Lacókáját”, hogy minden körülmény ellenére is próbáljon mindennap Bibliát olvasni és abból erőt meríteni.

S hogy mire használta fel Teremtője az ifjú katonát a fegyverroppogás közepette, majd hogyan vezérelte épségben haza a fiút és társait? Milyen kalandok során lett Szenczi Lászlóból tanárember, és mi módon találkozott későbbi feleségével, akivel ötvenhatodik éve él boldog házasságban? Mindez kiderül az *Evangélikus Életben* is rendszeresen publikáló szerző hitet erősítő könyvéből.

■ BODA ZSUZSA

Szenczi László: *Árvaságtól boldogságig*. Babits Kiadó, Szekszárd, 2010. Ára: 2200 forint. Kapható a kiadónál: 7100 Szekszárd, Pf. 355; tel.: 74/729-389; e-mail: info@babitskiado.hu.

A kettős mérce problematikája

Egy kutatás eredményei szerint a megkérdezetteknek csak 28 százaléka – és közülük is csupán 44 százaléknál vezető üzletember! – gondolja úgy, hogy az emberek általában ugyanazokat az etikai alapelveket alkalmazzák munkájuk során, mint magánéletükben. Úgy tűnik, hogy az üzleti és tudományos területen dolgozó szakemberek kimutathatóan másként viselkednek magánéletükben, mint a közéletben. Legalábbis így látják őket mások – és ahogy szoktuk mondani, amit látunk, az a valóság.

Ez a fajta kettős mérce magyarázatul szolgálhat olyan jól dokumentált etikai problémákra, amelyekről mostanában hangos a média. Annak ellenére, hogy a vezetők az őszinteség, integritás, méltányos bánásmód értékei mellett törnek lándzsát, ezek az értékek gyakran véreznek el a célszerűség oltárán, legyen szó akár szakmai fejlődésről, üzleti sikerről, „konstruktív” könyvelésről vagy etikátlan üzleti gyakorlatról.

Sajnos egyre ritkábban találkozunk olyanokkal, akik értékeiket-hitüket következetesen megélik, mert „a cél szentesíti az eszközt” filozófiája vált uralkodóvá.

Sajnálatos tapasztalat az is, hogy a legtöbb közgazdasági iskola ritkán ajánl tantervében etikai kurzust, mert olyan nehéz konszenzusra jutni abban a kérdésben, hogy milyen etikai standardokat kell modellnek tekintenünk.

Hadd ajánljak az olvasó figyelmébe egy olyan „tankönyvet”, amely betölti ezt a célt: a Bibliát. Annak ellenére, hogy a Szentírás nem az üzleti élet kérdéseire összpontosít, számos tanítást találhat benne a helyes üzletvitelről. És egyáltalán nem a „szituatív etikai megközelítést” képviseli. A bibliai világképhez való ragaszkodásnak az a szépsége, hogy csak egyfajta etikai standardot kell megjegyeznünk, amely életünk mindkét vetületére, köz- és magánéleti vonatkozásban is alkalmazható.

A Jézus Krisztus életéről szóló újszövetségi beszámolóknak, az evangéliumoknak Jézust gyakran láthatjuk olyan helyzetekben, ahol kettős mérccével mérőkkel találkozik, és mindig nagyon szigorúan bánik velük. Máté evangéliumában így figyelmezteti őket: „Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert hasonlóak vagytok a meszelt sírokhhoz, amelyek kívülről szépnek látszanak, de belül tele vannak halottak csontjaival és mindenféle tisztátalansággal. Így kívülről ti is igaznak látszotok az emberek szemében, de belül tele vagytok képmutatással és törvényszegéssel.” (Mt 23,27–28) Elég kemény szavak, nemde?!

Jézus vallásos vezetőkhöz intézte szavait, és mondanivalója világos. Élesen elítélte azokat a felelős vezetőket, akik ugyan hitet tettek valami mellett, mégis teljesen más szellemben viselkedtek. Bár egyikünk sem tökéletes, a képmutatást Jézus kifejezetten gyűlölte.

Vannak aztán olyanok is, akik szerint bár a Biblia az üzleti és a magán-

élet területére egyaránt fennkölt értékeket ajánl, ám ezek ma, a 21. században nem reálisak és a való életben megvalósíthatatlanok.

Teljes szívvel visszautasítom ezt az érvelést. Számptalan példát láthatunk ma világszerte: vezetőket és vállalatokat egyaránt, akik tudatosan a Bibliához fordultak, hogy utat mutasson mindennapi munkájukhoz. Igaz, hogy időnként nehéz szilárdnak maradni, amikor a megalkuvás kísértésével kell szembenéznünk, ám az eredmény – egy olyan személy vagy

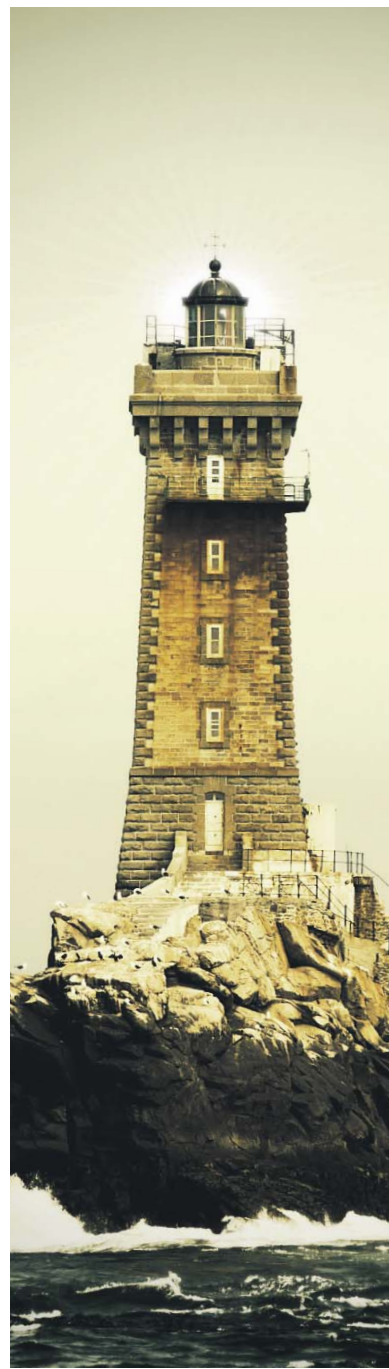
szervezet, amely a vallott értékrendje szerint él és dolgozik – megéri az erőfeszítést.

Vajon az olvasó belefáradt abba, hogy kettős etikai mérce szerint éljen a körülmények és a pillanat kényszerítő szorításában? Elege van abból, hogy egy dolgot ígér, majd teljesen mást teljesít? Ha így van, érdemes megkönnnyíteni az életünket és egyetlen etikai standardot alkalmazni: a Bibliát.

■ RICK BOXX

Forrás: Monday Manna

A világitótorony

A tengerpart veszélyes pontjain a hajózás biztonságának érdekében világitótoronyokat emelnek. Állítólag a Jöreménység-foknál, Dél-Afrika partjainál is állt egy, néhány évszázad alatt mégis több ezer hajó szenvedett ott balesetet. Hatalmas anyagi és emberi veszteséget okozott, míg végül rájöttek, mi a baj. Az, hogy a világitótorony fénye az óceánról csak tiszta időben volt látható, pedig azon a vidéken gyakran jönnek viharok.

A torony tehát használhatatlannak, sőt kifejezetten károsnak bizonyult, hiszen becsapta azokat, akik nyugodtan rábízták az életüket. Nem maradhatott a helyén, újat kellett építeni, olyat, amelynek fénye minden körülmények között eljut az utazókhoz.

Az Úr Jézus, a világ világgossága a tanítványait arra biztatja, hogy maguk is világgossággá váljanak mások számára. A keresztény ember tehát „világitótorony”. A kérdés csak az, hogy milyen. Olyan haszontalan és káros, mint az a régi torony, melynek létezését tragédiák sora kísérte, vagy hasznos, jól működő, mint a mostani?

Ha a szavaim és tetteim nem hitelesek, ha láthatatlanná válok az élet viharos időszakaiban, ha pont akkor nem merek bizonyosságot tenni az én Megváltómról, amikor a legnagyobb a veszély, és a másik embernek a leginkább szüksége lenne az evangéliumra, a szabadulás útjára, akkor haszontalan, sőt káros keresztény vagyok.

Szíven üt a felismerés, hiszen sokszor vagyok ilyen, a Mester azonban nem rombolta le életemet. Nagy kegyelme arra indít, hogy ezentúl jobban igyekezzem, hogy világgossá legyek környezetem számára jó és viharos időben egyaránt...

■ HULEJ ENIKŐ

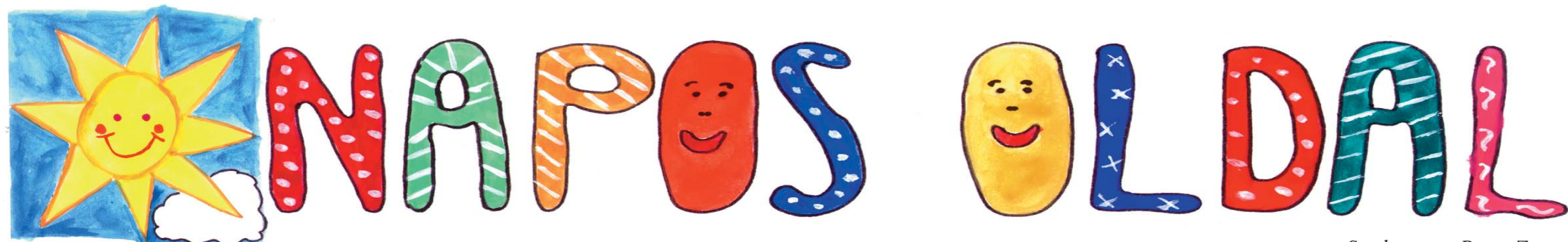
HETI ÚTRAVALÓ

„Jertek és lássátok Isten tetteit! Félelmesek dolgai az emberek között.” (Zsolt 66,5)

Vízkereszt ünnepe után a 4. héten az Útmutató reggeli és heti igéi a világ Urának a dicsőségét hirdetik a teremtésben. Az Úr Jézus Krisztusban látható Isten hatalma, mert a Fiú Isten az Atya „Isten dicsőségének visszatükröződése és az ő személyének képmása, aki hatalmas szavával fenntartja a mindenséget” (Zsid 1,3; LK). Félelmes tetteit látva kérjük: Ne rejsd el előlünk orcádat a bajban! „Mutasd mihozzánk, Úristen, a te irgalmasságodat, és a te üdvözítő Fiadat adjad minékünk! Hallgass meg, Úristen, a mi könyörgésünket, és a mi fohászkodásunk jusson teledbe!” (GyLK 741) Jézus e kimondott szavával lecsendesítette a háborgó, viharos tengert: „Hallgass el, némulj meg!” A csoda e három kérdésére ne hagyjuk félasz nélkül! „Ki ez, hogy a szél is, a tenger is engedelmeskedik neki? – Miért féltek ennyire? Miért nincs hitetek?” (Mk 4,39.41.40) „Abban van a hit felleges képessége, hogy látja a láthatatlant, a hitetlenség meg csak azt látja, amit érzékel, és nem tudja megragadni azt, amit nem érzékel” – tanítja Luther. Pálék halálos veszedelemben voltak Ázsiában: „...az életünk felől is kétségben voltunk.” De Istenben „reménykedünk, hogy ezután is megszabadít” (2Kor 1,8.10). Jézus szavára azonnal elszáradt a terméketlen fügefű. „Bizony, mondom néktek, ha van hitetek, és nem kételkedtek, (...) mindazt, amit imádságban hittel kértek, megkapjátok.” (Mt 21,21–22) Jézus isteni erejével megtörte a démonok, tisztátalan lelkek hatalmát a pogányok földjén is, és meggyógyított két, ördögöktől megszállott gadarai embert, kiűzve az ördögöket egyetlen szavával: „Menjete!” Ámde a gadaraiak „hálából” azt „kérték, hogy távozzék el határukból!” (Mt 8,32.34). Isten engedetlen, lázongó s dacos szívű népe „állandóan lázadozik. Eszükbe sem jut, hogy féljék Istenüket, az Urat”, aki gondot visel róluk (Jer 5,23–24). Pál és útítársai a hajótörés után Málta szigetén átéltek: „A barbárok nem mindennapi emberséget tanúsítottak irántunk, (...) mindnyájunkat befogadtak.” A mérges kigyó sem ártott Pálnak, és a sziget előljárójának beteg apjára, „miután imádkozott, rátette a kezét, és meggyógyította” (ApCsel 28,2.8); beteljesítve ezzel az Úr szavát (lásd Mk 16,18). Jézust Belzebub szövevényességének mondták, mert egy néma ördögöt üzött ki; kísértői szerint az ördögök fejedelmének segítségével. De ez lehetetlen: „Ha a Sátán is meghasonlik önmagával, miképpen maradhat fenn az országa? (...) Ha viszont én Isten ujjával üzöm ki az ördögöket, akkor bizony elérkezett hozzátok az Isten országa. (...) Aki nincs velem, ellenem van...” (Lk 11,18.20.23) Nincsen harmadik választási lehetőség, számunkra sem! Isten ítéletet tart a világ fölött, de előbb elküldte Fiát: „...jön már szabadításom, és kárommal népeket ítélek. (...) De az én szabadításom örökre megmarad...” (Ézs 51,5.6) Isten népe, „Hullámok ha rémítenek / Ha aludni látod őt, / Ki reményed és erőd: / Sion, soha ne feledd el, / Ő megvívhat tengerekkel! / Ő megváltott és szeret, / Néked mennyben ád helyet.” (EÉ 263,2.4) Ő az Ur!

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Seregély

Ha februárban a Kiskunság nagy legelőit járom, gyakran találkozom seregélycsapatokkal. Az elsők között hazaérkező madarak közé tartoznak, és gyakran az ekkor még nálunk időző fenyőrigócsapatokhoz csatlakoznak. Fürgén szaladgálnak, keresgélnek a réteken, aztán felszállnak a még kopasz útszéli fák egyikére, és dalolni kezdenek.

Fütyöntető, pattogó, néha fuvolahangokkal vegyes éneküket nem lehet mással összetéveszteni. Talán nem különösebben szép, nem hasonlítható a fülemüle csattogásához vagy a barátka csengő énekéhez, sajátos, és sok utánzást tartalmaz. Ezt különösen később, áprilisban lehet megfigyelni, amikor a csapatok már feloszlottak, és a madarak párokra szakadoztak.

A seregély odúlakó, harkályok véste üregekben vagy a számára kifüggesztett mesterséges odúban költ, de egy-egy pár megtelepszik a golyafészkek oldalában vagy a gyurgyalagok vájta üregekben is. Nem félnék madár, belátogat a kertekbe is, ahol az öreg diófa odújában neveli fiókáit.

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

seregélyt láttam. Egy odú közelében ült, és megint a száracsák jellegzetes „köv-köv” hangját utánozta. Közben mintha mulatott volna, hogy – ha csak néhány másodpercre is, de – sikerült becsapnia.

A seregélypárok évente általában kétszer költenek, és amikor a nyár második felében már valamennyi fiókájukat kirepítették, csapatokba verődnek. A legelőket járják, ahol sáskára vadásznak. Követik a legelő gulyát, és az állatok lábai elől felugró rovarokat kapják el. Pihenni vagy körülnézni néha felülnek a tehének hátára, de Apajpusztán egyszer három olyan seregélyt is láttam, ame-

A hím a költés idején mutatja meg igazán, hogy mit tud. Míg párja odabent a tojásokat melengeti, egy közeli ágon ülve énekel, és néha olyan tűzbe jön, hogy szárnyaival is csapkod hozzá. Ha ezt látom, mindig arra gondolok: olyan, mintha egy kis tollas karmester saját magának vezényelne.

Mindent eltanul, amit csak hall a környéken. Néha ugat, mint a kutya, máskor nyávog, mint a macska. Hallottam már kotkodácsoló seregélyt is, de olyat is, amelyik a kertkapu nyirkorgását utánozta élethűen. Egy alkalommal a Budakeszi környéki erdőben járva a száracsák jól ismert hangját hallottam a magasból. A száracsák vízimadár, biztosan láttatok már a Balatonon, a Velencei-tavon vagy valamelyik halastónál. Hogyan kerül az erdőbe?! – kérdeztem magamtól. Felnéztem, és száracsák helyett

lyek az egyik szép, kormos bika hosszú szarván üldögéltek. Csak akkor repültek el, amikor lehajtotta a fejét, hogy legelni kezdjen.

Októberben az észak felől érkezők óriási csapatokban járják a szőlőket, esténként pedig a nagy nádasokba húznak, és mielőtt a nádszálakba kapaszkodva elaludnának, kórusban énekelnek.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit gondolsz, hány fiókát nevel egyszerre a seregélypár?
2. Milyen színűek a tojások?
3. Hol telelnek a seregélyeink?

(Válaszok: 1. négyet-ötöt, de ritkán hat-hét is lehet; 2. foltosak nélküli halványkék; 3. Tüniszbán, Algériában)

– Doktor úr, mielőtt kihúzná a fogam, adjon nekem egy fogót!
– Természetesen, ha ez megnyugtatta...
– Meg nem nyugtat, de legalább egyenlő eséllyel védekezhetek!

Megkérdezik a csigától:
– Foglalkozása?
– Háztartásbeli.

Mit mond a nyuszika a hóembernek?
– Ide a répát, vagy hozom a hósu-gárzót!

Egy idős néni elmegy az orvoshoz szemüveget íratni. A doktor kedve-

HUMORZSÁK

sen leülteti a tábla elé, s kéri, hogy kezdje el olvasni a betűket.

– Jaj, doktor úr! – sopánkodik a néni. – Inkább a doktor úr olvasson nekem! Tudja, nekem gyenge a szemem.

Laciék szilvás gombócot ebédelnek. Laci sehogyan sem tudja a villájára szúrni. Anyukája megelégedi az ügyet-

lenkedését, és megmutatja neki, hogyan kell a villát beleszúrni a gombócba.

– Látod, anya milyen könnyen elbánik velem! – szól az apa Lacihoz.
– Persze, amikor én már alaposan kifárasztottam őket!

A házaspár külföldre indul síelni. Már éppen a jegyellenőrzéshez közelednek a repülőtéren, amikor a feleség felsóhajt:

– Bárcsak itt lenne velünk a zongoránk is!

– Minek kellene nekünk ide a zongora?! – kérdezi szörnyülködve a férje.

– Mert rajta maradt a repülőjegyünk...

Kedves Gyerekek!

► **Most induló hatrészes sorozatunkban Illés próféta történetét elevenítjük fel. Minden részhez tartozik egy rejtvény is. Oldjátok meg, és a helyes megfejtéseket összegyűjtve küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.**

1.

Aháb lett Izráel királya, de ő nem követte az Urat. Ezért Illés prófétán keresztül az Isten megüzentte neki, hogy büntetésül az országban több esztendeig szárazság lesz. Ezek után azt parancsolta Illésnek, hogy bújjon el a Kerít-patak mellett. A hollókat utasította, hogy mindennap vigyenek élelmet a prófétának. Egy idő múlva azonban kiszáradt a patak, így nem volt mit innia.

Akkor azt parancsolta az Úr Illésnek, hogy menjen el Sareptába, ahol egy özvegyasszony fog róla gondoskodni. Így is lett. Amint odaért a város bejáratához, találkozott egy asszonnal, aki faágakat gyűjtögetett. Illés azt kérte tőle, hogy hozzon neki egy kis vizet és egy falat kenyeret.

Az özvegyasszony azonban azt mondta:

– Esküszöm, egy marék lisztnél és egy kevés olajnál nincs több otthon. Azért gyűjtöm ezt a fát is, hogy még egyszer utoljára készítsek egy kis kenyeret. Ha azt megettük a fiammal, akkor utána úgyis éhen halunk.

A próféta azonban így válaszolt:
– Ne féj semmit! Menj haza, süsd meg a kenyeret, és hozd ide nekem! Magatoknak csak utána süss! Mert azt mondja az Úr, hogy a lisztesfazekad addig nem ürül ki, az olajoskorsód addig nem fogy ki, amíg újra esőt nem bocsát a földre.

Az özvegyasszony ezek után úgy tett, ahogy Illés mondta neki. És valóban csoda történt: attól kezdve mindig volt otthon kenyérnek való lisztje és olaja!

Egy napon nagyon beteg lett a kislánya. Az állapota egyre csak romlott, és hirtelen már nem is lélegzett. Az asszony sírva kérdezte Illést:

– Mi bajod van velem, Isten embere? Azért jöttél a házamba, hogy emlékeztess a bűnömre, és meghaljon a fiam?

Illés akkor fogta a fiút, felvitte a saját szobájába, és rátette az ágyra. Hangosan, szinte kiabálva imádkozott az Úrhoz:

GYERMEKVÁR

– Uram, még bajt is hozol erre az özvegyre, és megölsz a fiát?

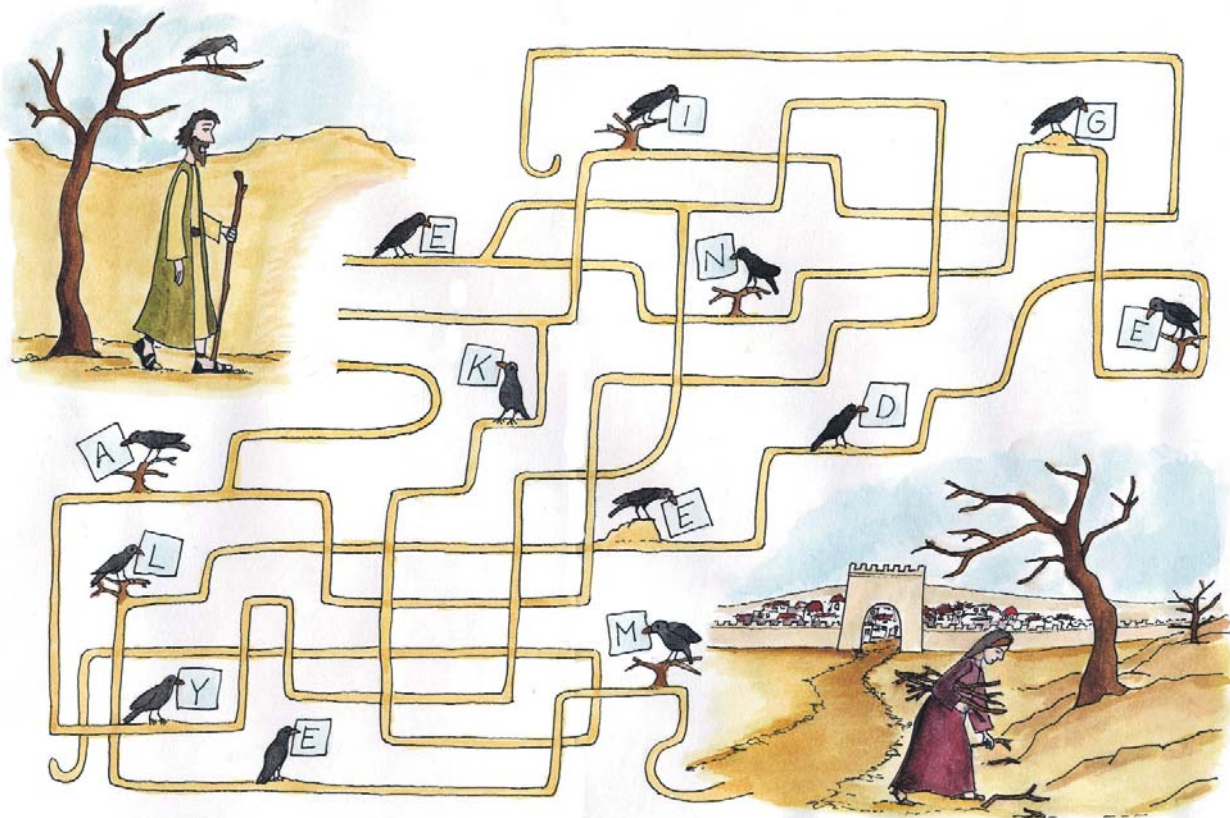
Háromszor ráhajolt a fiúra, majd folytatta az imádkozást:

– Istenem, Uram! Térjen vissza a lélek ebbe a gyermekbe!

Akkor az Isten meghallgatta a próféta kérését, és csodát tett: a fiú újra elkezdett lélegezni. Amikor Illés levitte őt az anyjához, az özvegyasszony örömmel mondta:

– Most már látom, hogy te tényleg Isten embere vagy, és valóban igaz, amit hirdetsz!

Melyik úton jut el Illés Sareptába? Ha helyesen oldjátok meg a feladatot, a fákon ülő madarak betűiből egy szót olvashattok össze. Ez a megfejtés. A labirintus útvonalai egymás alatt és felett elhaladhatnak.

Nyitott kapuk

Interjú Szabó Lajossal, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektorával

► **Aki ez év szeptemberében valamelyik felsőoktatási intézmény padjaiban szeretne ülni, annak hamarosan döntenie kell: a jelentkezési határidő február 15-én éjfélkor lejár. A reménybeli gólyák több ezer képzés közül választhatnak. Vajon az Evangélikus Hittudományi Egyetem mit kínál a teológia iránt érdeklődőknek? Erről beszélgettünk Szabó Lajos professzorral, az intézmény rektorával.**

– Milyen képzések közül lehet választani jelenleg a hittudományi egyetemen?

– Az Evangélikus Hittudományi Egyetem képzésínálában a legnépszerűbb a teológus-lelkész szak, amelyet folyamatosan meghirdetünk. Ide várjuk azokat, akik elhívást kaptak, és a lelkési pályát választják.

Újabb a katekéta-lelképásztori munkatárs képzés. Ide olyanokat várunk, akik nem elsősorban a lelkési szolgálatban szeretnének tevékenykedni, hanem a gyülekezetekben egyfajta lelkészt segítő munkakört tudnának ellátni. Ezenkívül néhány éve beindult a kántorképzés is, ahová az egyházzenei utánpótlás végett várunk jelentkezőket.

Izgalmas terület még a hittanár-nevelő szak; ez azért is érdekes, mert az evangélikus egyházban egyedül nálunk folyik jelenleg hittanárképzés. Erre egyre nagyobb igény jelentkezik, hiszen szükség van rájuk: egyik oldalról felekezeti intézményeink iskolai hitoktatásában, másik oldalról pedig a gyülekezeti hitoktatásban is nagyon fontos a szakképzett hittanár foglalkoztatása, nagyobb gyülekezeteknél ez már-már elvárás.

Az egyetem életében a legújabb képzési forma a teológus mesterszak. Erre elsősorban azokat várjuk, akik a teológia tudományában laikusként szeretnének elmélyedni, holott esetleg egészen más területen tevékenykednek. Ennek a képzésnek a célja egyfajta keresztény-evangélikus értelmiség megteremtése.

– *Említette a katekéta-lelképásztori munkatárs képzést. Mít jelent ez pontosan, és milyen lehetőségek vannak ezen a területen az elhelyezkedésre?*

– Azt gondolom, hogy jelenleg még elég szerény az elhelyezkedési lehetőség, de mivel egyre inkább érezhető az, hogy a lelkészek „túlállalják magukat”, túl sok területen tevékenykednek, ezért főleg a nagyobb gyülekezetek ráébrednek arra, hogy szükség van olyan tanult szakemberekre, akik adott esetben a lelkési hivatásban vagy a gyülekezeti tagok látogatásának területén be tudnak

kapcsolódni a közösség életébe. De legfőképpen – mai szóhasználatával élve – menedzserszerű hozzáállással segíthetik a gyülekezeti élet szervezését. Ez biztosan rengeteg terhet lenne a lelkészek válláról, főleg nagy gyülekezetekben. De én még a közepes méretű gyülekezetekben is el tudom képzelni, hogy – ha nem is főállásban, hanem részmunkaidőben – alkalmazzanak ezen a szakon végzeteket, éppen azért, hogy azokat a területeket, amelyeket a mai értelemben vett gyülekezetépítés igényel, ők le tudják fedni.

Ez mindenképpen egyfajta gyülekezeti megújulást hozna magával. Hiszen ezek a munkatársak nem csupán a gyülekezeti adminisztrációban vennének részt, hanem akár az ifjúsági munkában, a fiatalok aktivizálásában is, különböző programok szervezésével. A gyülekezetek életének megújulásához nagy szükség van missziói lelkületre és konkrét missziói tevékenységre. A katekéták sokat lendíthetnének ezen a területen.

– *A lelkészképzésre visszatérve: az elhivatáson túl milyen képességek vagy adottságok szükségesek ahhoz, hogy valaki ezen a pályán helytálljon? Mít mérlegeljen az, aki ezt a hivatást választja?*

– Az elhívás mellett én a legfontosabbnak a mások iránti nyitottságot tartom. Azt, hogy aki lelkész szakra jön, az érdeklődjön a környezete iránt, vágyat érezzen az emberi életek kísérésére. Legyen természetes és alapvető szükséglet számára a másokkal való kommunikáció, hiszen ma a lelkési szolgálat legfontosabb kérdése az, hogy az illető mennyire tudja megszólítani a környezetében élő embereket, nemcsak a szószékről, de a mindennapi találkozások alkalmával is.

Ugyancsak nagyon fontosnak tartom, hogy a jövődöbéli lelkésznek legyen alpműveltsége, tájékozottsága a művészetek, az irodalom terén. Egyre inkább megfogalmazódik ugyanis mostanában a gyülekezeti tagokban az az elvárás, hogy igényes, művelt vezetőjük legyen. Ennek nagyon nehéz megfelelni úgy, ha valakiben nincs meg már fiatalon a vers, a zene, az egyéb művészetek szeretete.

Fontos elvárás a jelentkezőkkel szemben a Bibliának bizonyos fokú ismerete, az, hogy a jelentkező ne itt kezdje vele az ismerkedést. Amit pedig a legszívesebben kiemelnék, és akár az elejére is tehettem volna – ami manapság minden felsőoktatási intézményben elvárás –, az a modern idegen nyelvek ismerete, hiszen a teológiai szakirodalom jelentős része angolul vagy németül olvasható, így már a tanulmányok alatt nagyon nagy helyzeti előnyben van, sokkal inkább ki tud bontakozni az, aki könnyebben megérti ezeket a szövegeket. Azt is észre kell vennünk, hogy megélné a gyülekezetek érdeklődése a külföldi partneryülekezetek, -kapcsolatok iránt. Ez is része a gyülekezeti élet megelevenedésének, s ehhez nélkülözhetetlen a lelkész idegen nyelvű kommunikációja.

– *Hogyan tudják felmérni mind ezeket az adottságokat, amelyeket egy kamaszkorából éppen kilábaló fiatal nem feltétlenül tudott még kibontakoztatni, vagy egyszerűen csak nincs annyi tapasztalata, hogy ismeretlen emberek előtt, a vizsgadrukkal is küzdve meg tudja mutatni?*

– Van egy alkalmassági vizsga, amelynek éppen az a lényege, hogy a felvételizőt több olyan beszédhelyzetnek, szituációnak tesszük ki, amelyben nyitottságát, érdeklődését vagy kíváncsiságát próbáljuk felmérni, hiszen ezek elengedhetetlenek a lelkési pályához. Nyilvánvaló és érthető is, ha egy tizenhét-tizenkilenc éves fiatalnak nem feltétlenül az a szíve vágya, hogy mindenki előtt mindent kibeszéljen; lehet ez egyfajta késői serdülőkori sajátosság is. De ezeken a beszélgetéseken azért az illető alapbeállítottsága, környezetéhez való viszonyulása jól felmérhető – hogyan beszél másokról, mennyire toleráns, érdeklődő. A megértő és másokat elfogadó, harmóniát árasztó lelkület ma az egyik legfontosabb lelkési tulajdonság.

Aki viszont nagyon zárkózott, vagy nagyon nehezen nyílik meg, az lehet, hogy jobban jár, ha egy kicsit vár, és nem egyből indul neki a lelkészképzésnek, hanem aktívan bekapcsolódik valamelyik gyülekezet életébe, kipróbálja magát. Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy ha valaki egy élő közösségből jön, az óriási előnyt jelent, hiszen a tanulmányok során számottevő változást a gyülekezeti közösségbe épülés terén nem könnyű elérni.

– *Mit üzenne azok számára egy mondatban, akik ezekben a napokban azon gondolkodnak, hogy ide adják be a jelentkezési lapjukat?*

– Csak azt tudom mondani nekik, hogy nyílt szívvel, bátran és őszintén jöjjenek, mert szeretettel várjuk őket.

■ LABORCZI DÓRA

HIRDETÉS

Felvétel az Evangélikus Hittudományi Egyetemre a 2011/2012-es tanévre

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) felvételt hirdet a 2011/2012-es tanévre a következő képzésekre:

1. Teológus, lelkész szak: egységes, osztatlan mesterképzés

Képzési idő: 12 félév. Megszerzendő kreditek száma: 360. A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

A képzés célja: felkészítés a teológia tudományának művelésére és az evangélikus lelkési hivatás betöltésére. A szak a keresztény teológiai hagyomány egészére épülő alapismereteket nyújt és követel meg, felkészíti a hallgatókat az önálló, evangélikus szemléletű teológiai gondolkodásra, továbbá az evangélikus egyházban, de elsődlegesen a Magyarországi Evangélikus Egyházban végzendő lelkési munkára, és kialakítja bennük az ehhez szükséges jártasságokat, készségeket és szemléleti jellemzőket.

2. Katekéta-lelképásztori munkatárs alapszak (BA)

Képzési idő: 6 félév. Megszerzendő kreditek száma: 180. A képzés Budapesten, nappali és levelező tagozaton folyik.

A képzés célja olyan felkészült gyülekezeti hitoktatók, illetve lelkési munkatársak képzése, akik gyülekezeti lelkész vagy hittanár felügyelete mellett önálló hitoktatói szolgálatot láthatnak el, illetve segíthetik a lelkész adminisztratív, lelkigondozói, gyülekezetépítési munkáját.

3. Kántor alapszak (BA)

Képzési idő: 6 félév. Megszerzendő kreditek száma: 180. A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

A képzés célja felsőfokú elméleti és gyakorlati ismeretekkel és kompetenciákkal rendelkező kántorok képzése, akik jól hasznosítható alapozást kapnak a teológiai alapismeretek, az orgonajáték és a karvezetés mellett a pedagógia, az ifjúsági zene és a gyülekezetépítés területén is.

4. Hittanár-nevelő tanári mesterszak (MA)

Képzési idő: 5 félév. Megszerzendő kreditek száma: 150. A képzés nappali tagozaton, az EHE és az ELTE PPK közös képzése keretében Budapesten történik.

A mesterképzés azoknak nyújt továbbtanulási lehetőséget, akik katekéta-lelképásztori munkatárs vagy kántor alapszakon végeztek, továbbá akik főiskolai hittanári oklevéllel vagy egyetemi szintű teológus-lelkész oklevéllel rendelkeznek.

A jelentkezésnél *feltétel nélkül* elfogadott a katekéta-lelképásztori munkatárs BA oklevél.

A jelentkezéshez *feltétellel* elfogadott oklevelek a következők:

- teológus-lelkész egyetemi oklevél;
- főiskolai szintű hittanár/hitoktató oklevél;
- kántor BA oklevél.

Az utóbbi három esetben előfeltétel 10 kreditnyi pedagógiai-pszichológiai modul elvégzése, amelyet szükség esetén az ELTE PPK biztosít.

Más alapszakokról való jelentkezés esetén a belépés feltétele legalább 50 kredit megszerzése az alábbi ismeretkörökből: alapozó rendszeres teológiai és/vagy filozófiai ismeretek, történeti teológiai ismeretek, biblikus teológiai ismeretek, gyakorlati teológiai ismeretek.

5. Teológus mesterszak (MA)

Szakirányok: biblikum; szocialeitika. Képzési idő: 4 félév. Megszerzendő kreditek száma: 120. A képzés levelező tagozaton, Budapesten történik.

A képzés célja olyan értelmiségiek képzése, akik a teológia tudományát magas szinten művelik, és be tudnak kapcsolódni az egyes egyházak, vallási közösségek szellemi vezetésébe.

A jelentkezéshez *feltétel nélkül* elfogadott oklevél:

- teológus BA oklevél;
- katekéta-lelképásztori munkatárs BA oklevél.

A jelentkezéshez *feltétellel* elfogadott a nem teológus szakon szerzett legalább alapfokozatú (BA) oklevél.

Az utóbbi esetben feltétel, hogy a jelentkezőnek a kredit megállapítása alapjául szolgáló ismeretek – felsőoktatási törvényben meghatározott – összevetése alapján elismerhető legyen legalább 30 kredit a teológus BA képzés törzsanyagának ismeretköréből.

A biblikum szakirányra jelentkezők számára feltétel továbbá bibliai héber vagy görög nyelvismeret igazolása (egyetemi záróvizsga vagy állami nyelvvizsga). Ezek hiányában a felvételi alkalmassági vizsgával egy időben a görög- vagy hébervizsga lehető.

További információk az Evangélikus Hittudományi Egyetem honlapján (<http://teol.lutheran.hu>) található.

A mellékletekkel ellátott kitöltött saját jelentkezési lapnak, valamint a piros postautalványon feladott 4000 Ft felvételi eljárási díjnak február 15-ig kell az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rektori Hivatalába beérkeznie (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3., tel.: 1/469-1051, fax: 1/363-7454, mobil: 20/824-9263).

HIRDETÉS

Felvételi hirdetés

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium felvételt hirdet nyolcosztályos és négyosztályos tagozatára a 2011/2012-es tanévre, olyan, jelenleg 4., illetve 8. osztályos keresztyén – elsősorban evangélikus – tanulók számára, akiknek mind a magatartásuk, mind a tanulmányi eredményük jó. Kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani. A jelentkezési lapokat és mellékleteit február 11-ig kérjük eljuttatni az iskolába, lehetőleg személyesen. Cím: Budapest V., Sütő u. 1. A jelentkezéssel kapcsolatos információkért keressék fel az iskola honlapját (www.deg.sulinet.hu) vagy a felvételi eljárásért felelős igazgatóhelyettes, Urbán Ágnes.

HIRDETÉS

Mentori pályázat

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) pályázatot hirdet a gyakorlati (VI. éves) képzéssel kapcsolatos mentori szolgálatra, illetve gyakorló gyülekezeti státusra a 2011/2012-es tanévre.

Olyan lelkészek jelentkezését várjuk, akik sokoldalú gyülekezeti munkát végeznek, és készek egy VI. éves hallgató (lelkészjelölt) munkájának irányítására és a lelkési szolgálatba való bevezetésére, valamint részt vesznek az EHE által szervezett mentori előkészítő konferencián.

A megbízást kapott lelkészekkel

és gyülekezetekkel az egyetem együttműködési megállapodást köt. A mentorok és a gyülekezetek ezáltal közvetlenül is bekapcsolódnak a gyakorlati lelkészképzés munkájába. A gyülekezetektől a szolgáltatók biztosítása mellett elsősorban a lelkészjelölt megfelelő elhelyezését kérjük.

Gyakorlati idején a lelkészjelölt a mentor vezetésével végezhet gyülekezeti szolgálatot.

A pályázatnak tartalmaznia kell a gyülekezeti munka rövid (legfeljebb 60 soros) bemutatását és a pályázó lelkész motivációját, valamint annak közlését, hogy milyen

módon tudnak a hallgató részére 10 hónapon át szállást és ösztöndíj-kiegészítést biztosítani.

Egyúttal kérjük a pályázási szándék egyidejű jelzését a területileg illetékes püspöki hivatalban.

A pályázatoknak február 21-ig kell az EHE rektori hivatalába megérkezniük (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.). Bővebb felvilágosítással a Gyakorlati Intézet vezetője, Szabóné Mátrai Marianna (marianna.matrai@lutheran.hu) tud szolgálni.

Dr. Szabó Lajos rektor, tanszékvezető, Szabóné Mátrai Marianna, a képzés koordinátora

Honterus-emlékhelyek

▶ A Szűz Máriának szentelt, néhány esztendő múltán már a lutheránusoknak szolgáló, egy későbbi tűzvész nyomait viselve pedig Fekete-templomnak nevezett székesegyház órájának percmutatója déli tizenkét órához közeledett. Azonban sehogy sem akart odaérni. Úgy tűnt, mintha habozna, mintha dacolni próbálna a számára értelmet adó, lételemét jelentő idővel. Talán megérezte valamit abból a kegyelmi állapotból, melyben szász nemzetét találta. Egy török árnyékkal fedett, mindazonáltal független és virágzó közösséget, mely a későbbi évszázadok során lassan, de biztosan haladt a végső pusztulás felé. Időközben Brassó főterén, az ódon városháza előtt fekete talárba bújt előkelőségek várakoztak. Mikor megnyílt előttük az épület masszív tölgyfa ajtaja, peckesen lépdelték befelé, majd elfoglalták helyüket a hatalmas, kerek asztal körül, ahonnan egy fertályóra elteltével a városi tanács újdonsült tagjaiként álltak fel. A falon függő, a főúri kastélyok ősgalériájára emlékeztető képeken – biztos állíthatjuk – összekacsintottak a város egykori főbírái. Annak a ténynek a biztos tudatában, hogy a megválasztottak között ott volt *Johannes Honterus*, a köztiszteltetben álló iskolaigazgató, nyomdász, a tudományok, a geográfia és az asztronómia szerelmese, aki hitbéli kérdésekben megingathatatlan volt, nem véletlenül nevezte őt *Luther Márton* „a magyarok apostolának”.

Ha fantáziánkat szabadon engednénk, talán a bevezetőben leírtak szerint tudnánk megidézni *Honter János*, azaz *Johannes Honterus* 475 évvel ezelőtti városi tanácsnokká választását. Emléke szerencsés módon azonban több helyen – mind Magyarországon, mind Erdélyben – tárgyiasult. Emlékhelyeit jelen írásunkban mutatjuk be olvasóinknak, mindenki számára ajánlva felkeresésüket.

Első állomáshelyünk a fővárosi múzeum körút, a Nemzeti Múzeum patinás épülete. A Magyarország történetét bemutató állandó kiállításnak (*Magyarország története az államalapítástól 1990-ig – Újkor, legújabb kor*) a reformáció időszakával foglalkozó tárlatán láthatjuk Honte-

rus fő művének egyik eredeti példányát. A földrajzi és csillagászati fejezetre tagolódó *Rudimenta Cosmographica* első kiadása 1530-ban látott napvilágot Krakkóban, majd a könyv összesen 126 (!) megjelenés, illetve más kötetekben szereplő utánpótlást ért meg Európa-szerte.

A múzeum épületével átellenes oldalon tucatnyi antikvárium várja a régi könyvek szerelmeit. A könyvesboltok egyike a *Honterus Antikvárium és Aukciós Ház* nevet viseli. „Cégtábláját a jeles erdélyi térképész, Honter János nevéből nyerte, s egy közel százéves antikvárium szellemi utódjának vallja magát (...). Vállalt feladata a humán – azaz az emberrel közvetlenül kapcsolatos

kulturális hagyományok, mondhatni: papír alapú hagyatékok (...) gyűjtése, ápolása és értékesítése” – fogalmazza meg misszióját a honteri örökséget nyíltan vállaló könyvkereskedés.

Az erdélyi Brassó, a történelmi Magyarország talán legszebb fekvésű városa igen gazdag a Honterushoz kapcsolódó emlékhelyekben. Egész alakos bronzszobra a Fekete-templom déli tornya mellett áll. A berlini *Harro Magnussen* közadakozásból épült alkotását 1898. augusztus 21-én, Honterus születésének négy századik évfordulóján avatták fel ünnepélyes keretek között. Talapzatának két oldalán egy-egy, az életéből vett jelenetet ábrázoló bronz dombormű látható. (A korábban színesfémtolvajok áldozatául esett alkotás Németországba elszármazott szászok közös erőfeszítésének eredményeképp nemrégiben újulhatott meg.)

A teret, ahol a gótikus főtemplom áll, régen is, ma is *Honterus-udvarnak* (Curtea Johannes Honterus-Hof) nevezik. A városban emellett oktatási intézmény, a patinás *Honterus-gimnázium* (Liceul Teoretic Johannes Honterus) viseli nevét. A humanista szülőháza a valamikori Fekete utcában áll.

A 19. században teremtett hagyományokat megújítva napjainkban is évről évre megtartják Brassóban a Honterus-ünnepet (*egykori hangulatát lapunk 2005/7. számában idéztük meg a Honterus életét bemutató írásunkban*).

A magyarországi reformáció kiemelkedő alakjának nevét két tele-

pülés is viselte Erdélyben. Az egykori Brassó vármegyei Honterusfürdő (németül Honterusbad, románul Băile Homorod) manapság közigazgatásilag Homoróddhoz (németül Hamruden, románul Ho-

erdélyi nagyváros. Az igencsak hiányos helytörténeti adatok miatt csak feltételezhető, hogy itt volt a korszak kedvelt kirándulóhelyeként említett Honterus tér és Honterus kútja. A két világháború kö-

Honterus szobra Brassóban

morod) tartozik. A múlt század elejei térképeken Brassótól keletre még látható Honterus, melyet később elnyelt a terjeszkedő, de páratlan városmagját máig megőrző dél-

zotti időszakban a Honterus-gimnázium tulajdonában levő terület pihenőhelyként szolgált a brassóiak számára.

■ REZSABEK NÁNDOR

HIRDETÉS

A leprások világnapja

A leprások világnapjának központi rendezvényét január 30-án, vasárnap délután 4 órakor tartja a Lepramisszió a Budapest VII., Wesselényi u. 53. szám alatti baptista imaházban (Wesselényi utca – Hársfa utca sarkon, a körüttől néhány percre). Igét hirdet *Szabó Gábor Ferenc* örbottyáni református lelkész. Énekszámok: *Szluka Lídia* evangélikus énekművész. Képes bemutató a Lepramisszió szolgálatáról: *Riskóné Fazekas Márta* igazgató. A rövid közgyűlést *Kapi Zoltán* elnök vezeti. Szeretettel várják a támogatókat és az érdeklődőket.

Istentiszteleti rend • 2011. január 30.

Vízkereszt után 4. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Mt 8,23–27; Ézs 51,9–16. Alapige: Kol 1,15–20. Énekek: 374., 50.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Bence Imre; II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójánovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Smidélus Gábor; du. 6. (orgonazenés istentisztelet) Gáncs Péter; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Szabó Bertalan; IX., Haller u. 19–21., I. emelet de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. (úrv.) Schulek Mátyás; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Grendorf Péter; Zuglói, XIV., Lócsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamás; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom) de. 10. Kende György; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Zsíros András; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Zsíros András; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. Kósa László; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. Kósa László; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. Gálos Ildikó; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Ittész István.

Összeállította: BODA ZSUZSA

A soros magyar EU-elnökség londoni rendezvénysorozatának megnyitóját alkalmából január közepén az Egyesült Királyság fővárosában járt a Magyar Köztársaság államfője. Schmitt Pál – akinek kíséretében az EU kétoldalú kapcsolatokért felelős helyettes államtitkaraként ott volt Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője is – január 16-án, vasárnap este a magyar szervezetek képviselőivel találkozott. A londoni magyar nagykövetségen rendezett zártkörű fogadáson a köztársasági elnököt – a „helybeliek” részéről – Pátkai J. Róbert nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyarok Angliai Országos Szövetségének alapító elnöke köszöntötte. Az alábbiakban ennek a köszöntőbeszédnek az Evangélikus Élet birtokába jutott szövegét közöljük.

Igen tisztelt Köztársasági Elnök Úr! Nem kis örömmel az Önnel való mai megismerő találkozás. Hivatalába való megválasztása óta többrendbeli megnyilatkozásából, interjúiból tudjuk, hogy mint köztársasági elnök gondolkodásának középpontjába a magyar embert állította. Elnökként az emberek elnöke szeretne lenni. Úgy akarja őket megszólítani, hogy érezzék, hogy fontosak az Ön számára a gondjaik, a problémáik. Más összefüggésben mondta: „Nem engedek abból, hogy a köztársaság első embereként őrzője legyen a magyar alkotmányok és védelmezője a magyar demokráciának.” Nem közömbös az Ön számára, hogy merre fordul az ország, a nemzet szekerének rúdja. Motiváló erőként a keresztény, konzervatív, polgári értékrendben való gondolkodást jelölte meg.

Egyszóval örömmel várjuk a mai kötetlen együttléteket, beszélgetést. Sok tekintetben nekünk is új lesz,

Londoni köszöntő

amit egymástól, egymásról hallunk. Ugyanakkor kíváncsian várjuk eligazító gondolatait a mai magyar politikai és társadalmi élet vonatkozásában, például arról, hogy a 2010. áprilisi választások következményei hogyan teremthetnek lehetőséget a magyar nemzet határok feletti újraegyesítésére. S itt nemcsak az utódállamok magyarságára, de a nyugati szóránymagyarság helyzetére is gondolok. A nemzetpolitikában megvalósuló fordulat feltehetően egy megújult szemléletet hordoz, amelynek értelmében az elhanyagolt magyar–magyar kapcsolatokat az egymás iránti felelősség váltja fel.

Az '56 utáni magyar emigráció – akarva-akaratlan – nemcsak az anyaország sorsának volt vagy lett aggódó figyelője, a hazai érdekek és sérelmek külföldi szócsové, de gondjává vált az elszakított területek magyarságának sorsa is. 1956 óta lassan itt köztünk is szinte tudat alatt erjedt az a felismerés, hogy egy nép akkor válik önmagával azonos közösséggé – tehát akkor beszélhetünk egy nép századokon keresztül megőrzött identitásáról –, ha van történelmi tudata, azaz kollektív emlékezete. E tudat további erősítéséhez, megtartásának lehetőségéhez kérjük Elnök úr segítségét.

Az előterjesztett rövid beszámolókból talán vázlatos képet kap Elnök úr arról, hogy mik a gondjaink.

Az angliai magyarság jövője nem ad okot túlságosan nagy bizakodásra, mert az Egyesült Királyság területén a múltban letelepedett magyarok létszáma egyre csökken, míg az itt felnövő új nemzedéknek – kevés kivétellel – nem igénye a magyar nyelv és identitás ápolása. Emellett komoly gondot

okoz az úgynevezett régi és az újonnan érkezett és letelepedni szándékozó magyarok közötti elhatárolódás. Ezért kihívás és szükségessé vált feladat a már itt honos magyarok számára az egymás közötti integrálódás módjának megtalálása, hogy egymásra hatóvá és egymást kiegészítővé váljék a mai magyar élet Angliában. Ebben nagy segítséget nyújt és bizakodásra ad okot a magyar iskolák és a létrejövő új intézmények erőfeszítése és sikeres működése.

Ebben a helyzetben, amely egy velünk történő folyamat része, újra tájékozódunk kell. Helyzetünket reálisan felmérni, feladatainkat az igényeknek megfelelően módosítani.

Hegleről szól az a nevezetes egyetemi történet, hogy egy alkalommal, amint egy eseménysorozat tükrében mutatta be saját történetfilozófiáját, egyik hallgatója, egy fiatal történész közbeköltött: „De professzor úr, a tények egészen mást tanúsítanak!” „Az a tények baja” – válaszolt Hegel, és folytatta előadását.

Hegellel ellentétben nekünk számolnunk kell a tényekkel, az idő múlásával és a változó körülményekkel. A rómaiak ősi bölcsessége időtálló: „Tempora mutantur et nos mutamur in illis”, magyarul: az idők változnak, és bennük mi is változunk. Csakis a megváltozott körülmények realitásából kiindulva érhetünk el gyakorlati eredményeket.

Ahhoz, hogy az angliai, de egyáltalán a nyugati magyarság fennmaradjon, a róluk való állami gondoskodásra és közösen kimunkált politikai stratégiára volna szükség. Ezt azonban józan számvetésnek és mérlegelő eszmevesztésnek kellene megelőznie.

Katonás példa

Lassan már a csapból is a Facebook folyik. A friss jelentések szerint az Egyesült Államokból indult, azóta világszerte mintegy 600 millió tagot számláló közösségi oldalt immár több mint 2,5 millió magyar felhasználó is látogatja. Bár a hazai fejlesztésű iWiW-nek még mindig több regisztrált tagja van, az utóbbi időben már nemigen lehet hallani róla a médiában, és ha összehasonlítjuk a tavalyi és az idei januári statisztikákat, akkor az oldalletöltések erőteljes csökkenéséről lehet beszámolni.

Több mint fél éve Berényi Konrád online marketing-tanácsadó már az iWiW végét jövendölte éppen a hírek hiányára alapozva (http://onlinemarketing.blog.hu/2010/05/07/vigazo_szemetek_3), és a december közepén lezajlott arculatváltás ellenére a magyar közösségi oldalról azóta sem lehet hallani sokkal többet a médiában. Ugyanekkor az evangelikus.hu a főoldalán szerepeltette, hogy egyházunk gyermek- és ifjúsági osztályának munkatársaival immár facebookos oldalunkon is fel lehet venni a kapcsolatot (<http://www.facebook.com/pages/Magyarorszag-Evangélikus-Egyház-Gyermek-es-Ifjusagi-Osztaly/184694411554489>)...

A Facebook jelentőségének ugrásszerű növekedése nemcsak azon mérhető le, hogy például már a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspökjelöltjeinek is van azonosítójuk, hanem azon is, hogy néhány külföldi szervezet, amelyik eddig tiltotta em-

bereinek az oldal használatát, most inkább az engedélyezés mellett döntött. A legjobb példa erre az Amerikai Egyesült Államok hadserege, amelynek háborús övezetekben szolgáló katonái számára nem volt megengedve, hogy a közösségi oldalakon – a Facebookon vagy a Twitteren – állapotjelzéseket tegyenek közzé.

Ezek az eszközök azonban annyira természetes részévé váltak a mindennapos kommunikációnak, hogy tiltásuk inkább hátránnyá válik, amennyiben a külföldön szolgáló katonát elvágják családjától, barátaitól, a biztonságot jelentő „hátszínétől”. Éppen ezért a hadsereg a jövőben inkább „kiképzti” katonáit a közösségi média használatára, hogy az ott megosztott információk ne jelentenek biztonsági kockázatot.

A nemrég kibocsátott *U. S. Army Social Media Handbook (Az amerikai hadsereg közösségi média-kézikönyve)* ezért elsősorban adatvédelmi szempontból tartalmaz hasznos tanácsokat. Az első számú szabály, hogy a katonák bejegyzéseit, fényképeit és más információit csak az ismerőseik láthatják, nekik pedig szigorúan oda kell figyelniük arra, hogy csak olyan ismerőst igazoljanak vissza, akit egyértelműen be tudnak azonosítani, és tényleg ismernek a való világban. Mivel a pontos állomáshelyet tilos megadni, ezért a katonák okostelefonjában tiltani kell a helymeghatározó (GPS) modult.

A kézikönyv foglalkozik még az

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

egyes katonai szervezeti egységek profiloldalával is, amelyeket szükséges külön a hadsereg nyilvántartásába is felvetetniük (<http://www.army.mil/media/socialmedia/>), de a hangsúlyt arra helyezi, hogy miként lehet és kell hatékony kommunikációs eszközként használni ezeket a webes alkalmazásokat. Például kiemelik, hogy a lehető legtöbb nyilvános információt osszák meg a lehető leggyorsabban, mert ebben az esetben lehet a legkönnyebben az egyes eseményeket követő bizonytalanságot vagy pánikhangulatot megszüntetni.

Lehet, hogy ezt a lépést más szakmák hasonló ajánlásai is követni fogják. Tavaly Floridában egy iskolai kerület megtiltotta tanárainak, hogy közösségi oldalon lépjenek kapcsolatba a diákokkal, és valószínűleg a legtöbben nálunk is azt mondanák, hogy nem túl szerencsés, ha tanár és diák kölcsönösen belelát egymás magánéletébe. Innen pedig már csak egy lépés elgondolkodni azon, hogy mennyire okozhat gondot, ha lelkes és hívei kapnak kicsivel nagyobb merítést egymás életéből annál, amennyit évszázadok bevett magatartási normáinak elsajátítása során megszoktunk. Márpedig úgy tűnik, hogy hamarosan egyre többen szembesülnek ezzel a problémaforrással.

■ NAGY BENCE

Megjelent az Ordass Lajos Alapítvány független evangélikus teológiai és kritikai lapjának, a *Keresztény Igazságnak* a téli száma.

A folyóirat jelen számában megjelent áhítata alapjául *Fabiny Tamás* püspök a tékozló fiú példázatát választotta. A tanulmányok sorában *Véghelyi Antal* Jézus Krisztus áldozatáról mint megváltásunk egyetlen reménységéről szól. *Tubán József* előadásában a püspöki tisztségről ad teológiai értékelést. Történelmi áttekintés után a többi keresztény fele-

Folyóirat-ajánló

zet püspökképét mutatja be, majd elemzi a püspöki eskü szövegeit.

Hafenscher Károly (ifj.) a közelgő általános egyházi választásokhoz nyújt fontos szempontokat. Az események, beszámolóik között *Pátkai Róbert* nyugalmazott angliai püspök köszönete olvasható, melyet a neki ítélt Ordass-díj átadásakor mondott el.

Guóth Emil a Luther Szövetség ok-

tóber 30-ai konferenciáján elhangzott előadás reflexióját elemzi, ugyanakkor sajátos önvallomásokot tartalmazó könyv írásához, szerkesztéséhez keres önként jelentkezőket. Végül „a szerkesztőség postájából” *Fekete Károly* köszönetét és *Illanicz György* levelét közöljük.

A folyóiratszám ára 400 forint. Kapható a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1052 Budapest, Deák tér 4., tel.: 1/266-6329), vagy megrendelhető az Ordass Lajos Alapítványnál (1171 Budapest, Lenkeház u. 7.).

SZERETETVENDÉGSÉGRE

Diós linzerkarikák

Hozzávalók: 50 dkg liszt, 25 dkg cukor, 25 dkg darált dió, 25 dkg margarin, 3 csomag vaníliás cukor, 2-3 evőkanál tejföl, 1 tojás sárgája, 1 citrom reszelt héja, 1 csipet só, lekvár

FOTO: BOAD ZSUSZA

A tésztahoz a lisztet, cukrot, diót, sőt és a tejfölben elkevert tojássárgáját összegyúrjuk, cipót formálunk belőle, és letakarva egy órára hűtőbe tesszük. Utána 2-3 milliméter vastagságúra nyújtjuk, és egy formával kiszaggatjuk. Minden másodiknak kiszúrjuk a közepét, az így keletkezett tészta hulladékot újragyúrjuk.

Sütőpapírral kibélelt tepsiben kisütjük úgy, hogy a lyukas darabokat sütés előtt tojásfehérjével bekenjük és cukros, apróra vágott dióval megszórjuk. Ha kihűltek a tészta darabok, lekvárral összeragasztjuk. Dobozban megevezhető, így még jobban megpuhul.

EVÉL&LEVÉL

A Himnusz az iskolában

A magyar kultúra napját január 22-én ünnepeljük, annak emlékére, hogy *Kölcsey Ferenc* 1823-ban ezen a napon vetette papírra nemzeti imádságunkká vált költeményét, a *Himnusz*t.

Van-e ember e hazában, aki ne ismerné ezt a fohászt? Van-e ember, aki ne tudná énekelni? Van-e olyan iskola ma Magyarországon, ahol nem tanítják, és nem adják fel kötelezően memoriterként is megtanulni? Elolvasni és beszélni róla ugyanis nem elég. Csak azok a költemények épülnek be teljesen a szívünk mélyébe, amelyeket kívülről, könny nélkül is tudunk.

Nagyananyáink, nagyapáink sok verset még hetven-nyolcvan éves korukban is fejből idéztek. Palatáblával vagy egyetlen irkával mentek iskolába, így járták ki a kötelező hat elemet. Tankönyvük sem igen volt. Viszonylag keveset tanultak, de azt nagyon alaposan. Manapság sokkal több és színesebb a tananyag, a tanár számtalan tankönyvből választhat, egyre bővebb a kínálat. Szerencsére vannak igen jól használható, sok illusztrációval, színes képekkel gazdagított kiadványok is.

Nemzeti imádságunkkal a diákok először az általános iskola alsó tagozatában, negyedik osztályban találkozhatnak. Ekkor kötelező belőle megtanulni nyolc sort, vagyis az első strófát. Másodszorra hetedik osztályban tananyag ismét, *Vörösmarty Szózatával* együtt. Emlékeim szerint a hatvanas években én is hetedikesként tanultam meg kívülről az egész verset, mert kötelezően feladták.

Mikor magyartanár lettem, először szakközépiskolában, majd gimnáziumban tanítottam. Másodikban (ma tizedik évfolyam) én is számomra kért memoriterként is. A *Himnusz* és a *Szózat* megtanítása mindig is előírás, „örzsmanyag” volt a tanár számára. Nem csak ajánlott „olvasmány”!

Iskolánkban a hagyományos négy évfolyamos képzés hat évfolyamossal is bővült. Tizenkét éve kisgimnazistákat is tanítok. Most is éppen van egy hetedik osztályom. Az első félévben már mindenki megtanulta kívülről a *Himnusz*t és a *Szózat*ot, az órákon mindenki felelt belőle. *Turcsányi Márta* kiváló irodalomkönyve először megismertette az órával és a himnusszal mint műfajjal, majd részletezi a legfontosabb jellemzőket egy oldalon keresztül. („A himnusz vallásos jellegű. Istent vagy isteni hatalmakat dicsőítő, hozzájuk segítségért fohászoló imaszerű ének.”) Ezután következik maga a vers, *Benczúr Gyula*, *Than Mór* és *Munkácsy Mihály* ide vonatkozó történelmi témájú festményeivel illusztrálva. A fejezetet kétoldali versértelmezés zárja.

A tizedik osztályban már részletesen tanítjuk *Kölcsey Ferenc* és *Vörösmarty Mihály* egész életpályáját, nem csak szemelvényeket. A *Himnusz* és a *Szózat* ismerete, szövegének tudása, elemzése elengedhetetlen. A szóbeli érettségi tételek között is szerepel a *Himnusz* és a *Szózat* összehasonlító elemzése. Ráadásul ez az egyetlen, amelyhez sem szöveggyűjtemény, sem pedig kötet nem használható.

Összefoglalva: nemzeti imádságaink ismerete mind az általános, mind pedig a középiskolában kötelező. Azt el tudom képzelni, hogy néhány lusta diák nem tanulja meg a feladott leckét. Ez ellen úgy lehet védekezni, hogy minden gyerektől ki kell kérdezni. Időben ez három irodalomórát vesz igénybe. Mindenki egyenként, szépen hangsúlyozva elmondja. Mindenki megkapja rá a megfelelő érdemjegyet. Ha valaki nem tanulta meg, elégtelen jár érte, s a következő órán jelentkeznie kell, hogy már tudja. (Az idén egyetlen ilyen eset fordult elő nálam.)

Öszintén bevallom, fáj *Fenyvesi Félix* Lajos írása, amely az *Evangélikus Életben* 2011. január 23-án jelent meg. Különösen a következő, általánosító sorai háborítottak fel: „A Himnusz születésnapján számomra az elmúlt tíz évben az örömben bánat is vegyült. Keserűség amiatt, hogy a vers ismerete ma már nem kötelező, elég tudniuk az első nyolc sort a középiskolásoknak. A nemzetellenes politika szinte nem éneklésre buzdított, nehogy kiejtsük az »Istent« és a »magyart«” (A kritikus részletet én emeltem ki.) Nem tudom, hogy a vezércikk írója mire alapozza ezt a megállapítását. Továbbra is csak azt mondhatom: nemzeti himnuszunk ismerete kötelező!! S ha nem lenne előírás a megtanítása, akkor is földnám! Fohászjunk együtt *Kölcsey* szavával:

Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendő,
Meggühödté már e nép
A multat s jövendő!

JUHÁSZNÉ SZABÓ ERZSÉBET (Budapest)

Szvorák Katalin előadóművész a Tinódi-lant idei kitüntetésre

Szvorák Katalin előadóművésznék ítélte az idén a Magyar Régi Zenei Társaság a *Tinódi-lant*ot. A kitüntetést az énekes múlt szerdán vette át Budapesten, a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

Szvorák Katalin a Magyar Távirati Irodának elmondta: meglepődött a hír hallatán, de a népdal mellett sokat foglalkozott a régi zenével is, hiszen nincs éles határ a két műfaj között, és ő mindig is döntögette azokat. Sokszor énekelte régi zenei dalokat *Andrejszki Judit* orgona- és csembalóművész kíséretével, és *Áthallások* című, 2004-ben készült, lemezen is szerepelnek népdalok és régi zenei dallamok.

Decemberben megjelent legutóbbi lemezén, *A Teremtés dicséretén* hét egyházi: a görög, a római katolikus, az evangélikus, a református, az unitárius, a baptista, illetve a zsidó felekezet vallási, népi énekeit, a természet dicséretéről szóló dallamait gyűjtötte össze. Ezzel az anyaggal indul koncertkörútra hamarosan – tette hozzá. A *Tinódi-lant díjat* az 1992-ben alakult Magyar Régi Zenei Társaság azoknak az előadóművészeknek adományozza 1999 óta, akik a legtöbbet tették a régi magyar énekelte vers terjesztéséért. Ezzel az elismeréssel a 16. századi krónikás énekes előtti is tiszteleg a magyar zenei élet.

► MTI

Tamás-mise

Vasárnap 2011. február 6.
A mi mindennapi kenyerünket add meg NEKÜNK ma!

Ézsaiás könyve

Kinek? Mennyit? Hogyan?

A keresők istentisztelete

2011. február 6.

Budahegyvidéki Evangélikus Templom

Helyszín: 1123 Budapest, Kékgyögy u. 11.

17.45: közös éneklés, csendes készülés
18.00: Tamás-mise
<http://tamasmise.mindenkilapja.hu>

TAMÁS-MISE

HÍREK, HIRDETÉSEK

A kelenföldi evangélikus gyülekezet tanácstermében (1114 Budapest, Bocskai út 10.) a február 5-én, szombaton 16.30-kor kezdődő szeretetvendégségen Kovács Sándor kárpátaljai szakértő *Az ismeretlen Kárpátalja* címmel tart vetítéssel egybekötött előadást. Minden kedves érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

HIRDETÉS

Meditatív séta a világ tengelye körül

Szemerei Gábor faszobrász műveiből nyílik kiállítás a Budavári Evangélikus Egyházközség kápolnájában (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 28.). A kiállítás megnyitója január 30-án, vasárnap 16 órakor lesz szeretetvendégség keretében, amelyen *Az idő középpontjában* című műsorával szolgál a Szemek együttes. Szemerei Gábor családja.

Program: 16.00: kiállítás megnyitása; 16.30: Szemek műsora; 17.30: a kiállítás megtekintése, kötetlen beszélgetés, tea és sütemény; 18.00: befejező áhítat.

A kiállítás március 15-ig tekinthető meg délelőttönként 9 és 13 óra között a lelkeszi hivatalon keresztül, a gyülekezeti alkalmakhoz kapcsolódóan vagy bejelentkezéssel. Elérhetőségek: evangélikus lelkeszi hivatal, tel.: 1/356-9736, e-mail: budavar@lutheran.hu. Mindenkit szeretettel várunk!

HIRDETÉS

Lelki konferenciát rendez a Biblia Szövetség február 21. és 25. között a berekfürdői Megbékélés Házában. Téma: *Testvérként az atyai házban*. A szervezők szeretettel várják az érdeklődőket. Tájékoztató, jelentkezés: Biblia Szövetség, 2119 Pécel, Kálvin tér 2/b, bsz@bibliaszov.hu, telefon: 28/452-334.

APRÓHIRDETÉS

Kedvezményes üdülés Hévízen svédasztalos reggelivel, vacsorával, fürdőbelépővel. 6 nap 34 000 Ft. Kisbér Tourist, tel.: 34/352-700.

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Jézus bejárta a városokat és a falvakat mind, tanított a zsinagógáikban, hirdette a mennyek országának evangéliumát, gyógyított mindenféle betegséget és erőtlenséget. Mt 9,35 (Ez 34,11; Mk 4,35–41; 2Kor 1,8–11; Zsolt 82) Jézus nem a hivatalában ülve, a fogadóóráján várta az érdeklődőket. Bejárta a városokat és a falvakat. A Feltámadott ma is úton van, hogy elérjen mindannyunkat az evangélium örömeivel, hogy gyógyítsa betegségeinket, és erőt adjon abban a világban, amely nap mint nap „leszívja” energiáinkat. Ezért lett emberré, azért jött egészen közel.

Hétfő

Péter ezt mondta Jézusnak: „Uram, te mindent tudsz; te tudod, hogy szeretlek téged.” Jn 21,17 (Zsolt 44,22; Mt 21,18–22; Róm 3,21–26) A szíveket vizsgáló Isten emberré lett. Ő a mi reménységünk: Jézus Krisztus, aki nem a jogászok kegyetlen igazságával, hanem a kegyelem igazságával tekint ránk. Jól csak a szívvel lát az ember – mondja a kis herceg. A Nagy Herceg irtalmas tekintetével nemcsak azt látja, mennyit vétettünk ellene, embertársaink és önmagunk ellen, hanem azt is látja, hogy szívünk vágya, hogy megtaláljuk a békességet, a boldogságot, az emberhez méltó életet. S ebben a vágyban a tanítványok szíve mélyén észreveszi, hogy Péter és mi, mai tanítványutódai is, tagadásaink ellenére, szeretjük őt. Ez a szeretetkapcsolat vihet át a bűn, a halál szakadéka az Életbe – az Isten szeretetébe.

Kedd

Minden imádságokban és könyörgésekben imádkozzatok mindenkor a Lélek által, és legyetek éberek. Ef 6,18 (JSir 3,41; Mt 8,28–34; Róm 3,27–31) Két fontos impulzussal indít ma utunkra az ige. Emlékeztet arra, hogy az imádságunk – akár alapos elcsendesedés vagy csupán egy felszakadó sóhajtás – ne emberi erőlködés legyen, hanem a Lélek által történjen. Ugyanakkor biztat az éberségre, hiszen a minket teljesen tönkretenni akaró gonosz észrevétlenül közeledik, s próbál minket behálózni. A Lélek által mondott imádság adja számunkra az igazi védelmet.

Szerda

Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért. Mt 20,28 (Ez 22,30; Jer 5,20–25; Róm 4,1–12) Másként működik a világ, és másként az Isten országa. A különbség döntő. A világ önmertő, önépítő, hasznot kereső folyamataiban lassan már a passzív szökincünkben sem szerepel az *áldozathozatal*, az *önzetlenség*, a *szolgálatkészség*. Érdek, haszon, teljesítmény, élmény – ezek a kulcsszavak. Isten országa úgy jött el Jézusban, hogy ő szolgált, ő hozott áldozatot, másért élt, halt meg és támadt fel. Ez a „másként” a világ reménysége és jövője.

Csütörtök

Az Úr felkarolta szolgáját, Izráelt, hogy megemlékezze irgalmáról, amint kijelentette atyáinknak, Ábrahámnak és az ő utódjának mindörökké. Lk 1,54–55 (1Móz 26,4b; ApCsel 28,1–8; Róm 4,13–25) Ma együtt énekelünk Máriával, Jézus édesanyjával. Emlékeztünk az üdvösség történetének nagy eseményeire, mert Isten is megemlékezik irgalmáról. S közben elgondolkodunk azon, hogy amikor a liturgia imádságában visszatérő formulával mondjuk: él és uralkodik mindörökkön-örökké, akkor azt valljuk, hogy kezében van az életünk és a világ élete. Ő a történelem Ura, és ő az én Uram is. Ő karolhat fel, ő irgalmazhat, ő jelenthet ki, és ő nyithatja meg nekünk, zsákutca életű embereknek az örök távlatot.

Péntek

Pál írja: „Ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.” Róm 12,2 (JSir 3,40; Lk 11,14–23; Róm 5,1–5) Régen iránytűvel, térképpel igazodtak el az emberek az ismeretlen utakon, ma GPS-t használnak. Egyéni életünk kanyargós ösvényein és a világ vándorútján mi segít abban, hogy célt ne tévesszünk? A világ sokféle mintát kínál. Egyik-másik még tetszetős is. Egyik sem ér azonban célhoz. A mi igazodási pontunk Isten akarata. Ami jó, neki tetsző, az az igében megtalálható. Ehhez érdemes igazodni. De szükségünk van arra, hogy Isten Szentlelke rendet tegyen a fejünkben, megújítsa értelmünket.

Szombat

Állhatatosságra van szükségetek, hogy az Isten akaratát cselekedjétek, és így beteljesüljön rajtatok az ígéret. Zsid 10,36 (Péld 16,32; Ézs 51,1–6; Róm 5,6–11) Ismét elmúlt a hét, s a múltó idő józan értékelésre készlet: háladásra azért, amit az elmúlt napokban kaptunk, bűnbánatra azért, amit elrontottunk. Jó, ha mi magunk is tiszta fejjel tudunk értékelni, de a legfontosabb, hogy odafigyeljünk arra, amit az ige mond, személyre szabotlan is érvényesen: állhatatosságra van szükségetek. Legyen ez a holnap induló hét programja. A tét nem kicsi: az ígéret beteljesülése. Tudhatjuk: amit szem nem látott, fül nem hallott, Isten azt készítette el az őt szeretőknél. S amíg erre a csodára készülünk, egyetlen nagy projektet dolgozunk: minél teljesebben Isten akaratát cselekedni. Az iránytű megvan, a biztatás áll, induljunk!

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 30-ától február 6-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.civilradio.hu)</p> <p>8.00 / Mária Rádió <i>Ökumenikus lapszemle</i></p> <p>10.30 / m1 <i>Baptista magazin</i></p> <p>11.05 / m1 <i>Református szeretetszolgálat</i></p> <p>12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i></p> <p>15.05 / Bartók rádió <i>Jubilato Deo. Évszázadok egyházi muzsikája</i></p> <p>18.00 / m1 <i>Magyarország története</i> István királysága</p> <p>21.25 / m2 <i>Barát</i> (grúz film, 1987) (78')</p>	<p>13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórása</p> <p>17.30 / Filmmúzeum <i>Túl az Óperencián (amerikai kalandfilm, 1992) (140')</i></p> <p>19.15 / PAX <i>Bach: c-moll partita (zenés ifjúsági műsor)</i></p> <p>20.10 / Duna II. Autonomia <i>A hitélet mezsgyéjén</i> Beszélgetés Gregor Józseffel</p> <p>20.40 / Duna Tv <i>Szigorúan titkos (magyar dokumentumfilm-sorozat)</i> Besúgók és besúgottak</p> <p>22.25 / Kossuth rádió <i>Esti beszélgetés – szavakról</i></p> <p>23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló. Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.radio17.hu)</i></p>	<p>11.50 / TV2 <i>Péntek esti fények (amerikai filmdráma, 2004) (108')</i></p> <p>14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Dr. Hankovszky Béla órnagy, kiemelt tábori lelkész</p> <p>16.20 / Duna Tv <i>Törzsasztal</i> Közéleti beszélgetések</p> <p>19.35 / Bartók rádió <i>A Nemzeti Filharmonikus Zenekar Erkel-hangversenye</i></p> <p>20.00 / PAX <i>A lehulló lepel (portréfilm)</i></p> <p>20.40 / Duna Tv <i>Aranysárkány (magyar játékfilm, 1966) (85')</i></p> <p>1.10 / TV2 <i>Balra a nap nyugszik (magyar film, 2000) (97')</i></p>	<p>5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i></p> <p>10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Hummel: D-dúr mise</p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned biztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása</p> <p>13.45 / m2 <i>Régi magyar országcímer</i></p> <p>15.05 / m1 <i>Leonardo, Vinciből – A zseni származása (olasz dokumentumfilm, 2009)</i></p> <p>21.10 / Duna Tv <i>Köntörfalak (magyar játékfilm, 2010) (81')</i></p> <p>0.10 / Duna Tv <i>Hajléktalanok pályája (lengyel játékfilm, 2007) (119')</i></p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>12.05 / Bartók rádió <i>Bruno Morin játszik a Szent Anna-plébániatemplom orgonáján</i></p> <p>12.40 / Spektrum <i>Betlehemi csillag (ismeretterjesztő film)</i></p> <p>20.30 / Kossuth rádió <i>Kultúrkör</i></p> <p>20.45 / PAX <i>Felekezeti zsolttárolvasás (ökumenikus műsor)</i></p> <p>22.20 / Duna Tv <i>Az emigráns – Minden más-képp van (magyar játékfilm, 2007) (108')</i></p> <p>23.00 / Bartók rádió <i>Dzsessz a Márványteremben</i> A Szekszárdi Jazz Quartet koncertje</p> <p>0.10 / Duna Tv <i>Etno Klub</i> Vendég: Muzsikás együttes</p>	<p>9.30 / Duna Tv <i>Lélek Boulevard</i> Barkó Judit vendége Vecsei Miklós, a Máltai Szeretetszolgálat alelnöke</p> <p>11.05 / Kossuth rádió <i>A Hely (riportműsor)</i></p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>Örüljétek az Úrban mindenkor!</i> A metodista egyház félórása</p> <p>14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Arnold Schönberg</i></p> <p>19.20 / Duna Tv <i>Gyalog a mennyországba (magyar játékfilm, 1959) (89')</i></p> <p>22.20 / m2 <i>Elegem van! (német-észti filmszatíra, 2006) (91')</i></p> <p>23.00 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Reneszánsz szerzők műveinek 21. századi adaptációja</p>	<p>6.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i></p> <p>12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Ferencsek Bácskában</p> <p>13.06 / Bartók rádió <i>Arcus temporum – Pannon-halmi művészeti fesztivál 2010</i></p> <p>16.30 / m1 <i>Aranymetszés</i></p> <p>19.00 / PAX <i>Hét ima</i> Kákay István zenés versfeldolgozásai a Poézis együttes előadásában</p> <p>20.00 / Duna Tv <i>Az alvilág professzora (magyar játékfilm, 1969) (77')</i></p> <p>21.00 / m1 <i>Ketten a farmon (amerikai filmdráma, 1995) (90')</i></p>	<p>8.08 / Vörösmarty Rádió (Székesfehérvár) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.vorosmartyradio.hu)</p> <p>10.05 / m1 <i>Református magazin</i></p> <p>10.40 / m1 <i>A keresztyén ember szabadságáról</i></p> <p>12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a celldömölki evangélikus templomból</i></p> <p>12.00 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i></p> <p>15.05 / Bartók rádió <i>Musica Sacra</i></p> <p>18.05 / m1 <i>Magyarország története</i> Árpád-házi szentek</p> <p>23.15 / Duna Tv <i>33 jelenet az életből (lengyel játékfilm, 2008) (95')</i></p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sador.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).

Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseménnyel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni.

Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdeteseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

